

OBSAH

1. ÚVOD	2
1.1. Slovo úvodem	2
1.2. O průvodci	3
1.3. Zdroje informací	3
1.4. Slovníček pojmů	4
1.5. Stručná informace o kontrole podmíněnosti v ČR	5
2. DOBRÝ ZEMĚDĚLSKÝ A ENVIRONMENTÁLNÍ STAV (GAEC)	8
2.1. Rušení krajinných prvků (GAEC1)	8
2.2. Pěstování širokořádkových plodin na svahu (GAEC2)	9
2.3. Zapravení kejdy a močůvky (GAEC3)	11
2.4. Změna travního porostu na ornou půdu (GAEC4)	12
2.5. Pálení bylinných zbytků (GAEC5)	13
3. POVINNÉ POŽADAVKY NA HOSPODAŘENÍ (SMR)	16
3.1. Ochrana volně žijících ptáků (SMR1)	16
3.2. Ochrana podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami (SMR2)	22
3.3. Používání upravených kalů na zemědělské půdě (SMR3)	30
3.4. Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (SMR4)	37
3.5. Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (SMR5)	46
3.6. Označování hospodářských zvířat – prasata, skot, ovce a kozy (SMR6, 7 a 8)	49
4. MINIMÁLNÍ POŽADAVKY V RÁMCI AGROENVIRONMENTÁLNÍCH OPATŘENÍ (AEO)	57
4.1. Minimální požadavky pro použití hnojiv (AEO1-6)	57
4.2. Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin (AEO7-11)	62
5. KONTROLA A HODNOCENÍ V ROCE 2009	68
5.1. Výběr subjektů ke kontrole	68
5.2. Způsob a průběh kontroly	69
5.3. Výsledek kontroly a jeho vyhodnocení	70
5.4. Souhrnné vyhodnocení zpráv o kontrole a stanovení výše podpory	75
5.5. Práva a povinnosti kontrolovaného subjektu a kontrolních pracovníků	81
6. PŘÍLOHY	83
6.1. Harmonogram postupného zavádění povinných požadavků v ČR	83
6.2. Přehled kontrolovaných požadavků pro rok 2009	84
6.3. Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)	88
6.4. Dodatek k SMR3	88
6.5. Dodatek k SMR4	89
6.6. Seznam zkratk	92
6.7. Důležité kontakty	94

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

do rukou se Vám dostává první ucelený informační průvodce o kontrolách podmíněnosti (Cross Compliance) v České republice. Najdete v něm přehled důležitých právních předpisů a standardů, jejichž plnění pro Vás je od 1. 1. 2009 podmínkou pro čerpání evropských finančních podpor.

Podpory pro zemědělství v Evropské unii nelze již nadále chápat pouze jako automatické dotace na plochu zemědělské půdy či příspěvek k výnosům za produkci. Systém kontrol podmíněnosti dnes mnohem více odráží požadavky veřejnosti na hospodaření zemědělců ve vztahu ke všem složkám životního prostředí a klade důraz na odpovědný přístup ke kvalitě a bezpečnosti potravin a na zajištění dobré pohody zvířat.

Rád bych zdůraznil, že zavedení kontrol podmíněnosti nemá za cíl zpřísnění již kontrolovaných povinností, ani pro zemědělce nepředstavuje plnění žádných nových požadavků. Jedná se pouze o provázání či „podmínění“ dodržování platných legislativních požadavků s výplatou přímých plateb a vybraných zemědělských dotací. Pokud již dnes plníte všechny požadavky národních předpisů, nemusíte se kontrol podmíněnosti obávat.

Věřím, že postupnými kroky a ve vzájemné součinnosti zajistíme našemu zemědělství podmínky pro další rozvoj spočívající v racionálním využívání přírodních zdrojů a všem podnikatelským subjektům schopnost posílit své postavení a konkurenceschopnost.

Petr Gandalovič
Ministr zemědělství

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script that begins with a large, sweeping initial and ends with a long horizontal stroke.

1.2. O PRŮVODCI

Průvodce je určen zejména všem zemědělským podnikatelům, kteří žádají o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova (PRV) a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (SOT). Naleznete zde přehled kontrolovaných požadavků, způsob jejich kontroly a systém vyhodnocování případných porušení. Údaje uvedené v publikaci slouží jako pomůcka pro rychlou orientaci v problematice kontrol podmíněnosti, nejsou však právně závazné a nenahrazují výklad metodických postupů kontrolních orgánů.

Jak pracovat s průvodcem

Pro rychlé vyhledávání v průvodci slouží na vnitřní straně obálky umístěný přehled kontrolovaných oblastí s uvedením těch skupin zemědělců, kterých se kontrola týká, a odkazem na stránku. Snadnější orientaci v obsahu napomáhá také barevně odlišné zpracování kapitol. V úvodní stručné informaci získá uživatel základní přehled o systému kontroly podmíněnosti (kap. 1). V kapitolách 2 až 4 najdete znění kontrolovaného požadavku, zdůvodnění jeho kontroly a upřesnění, co bude při kontrole požadovat kontrolní orgán. Součástí každé kapitoly jsou užitečné poznámky, příklady z praxe a tabulka hodnocení případných porušení. Detailní popis systému kontroly a vyhodnocování porušení je uveden v kapitole 5.

Aktualizace

Příručka je dostupná v elektronické podobě také na internetových stránkách Ministerstva zemědělství ČR www.mze.cz/cross-compliance. Všechny případné změny naleznete na této webové stránce.

1.3. ZDROJE INFORMACÍ

Ministerstvo zemědělství České republiky Odbor správné zemědělské praxe a koordinace C-C

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

Tel.: 221 811 111 (ústředna)

www.mze.cz/cross-compliance

E-mail: cross-compliance@mze.cz

HelpDesk

Vaše dotazy technického a informačního charakteru vám budou zodpovězeny v rámci on-line informačního servisu www.mze.cz/cross-compliance. Naleznete zde také odpovědi na nejčastěji kladené otázky.

Hodnocení jakosti zemědělského podniku

Pro hodnocení souladu hospodaření podniku s kontrolou podmíněnosti jsou připraveny elektronické kontrolní formuláře (check listy) pro příslušné oblasti a komodity zemědělské výroby, které Vám umožní provést jednoduchou samokontrolu podniku. Metodická pomůcka je k dispozici v elektronické formě na stránce www.agroporadenstvi.cz a na CD, jehož distribuci zajišťuje Ústav zemědělských a ekonomických informací (www.uzei.cz).

Zemědělský poradenský systém MZe

Poradenskou pomoc k problematice kontrol podmíněnosti poskytnou:

- Akreditovaní poradci vedení v Registru poradců Ministerstva zemědělství;
- Agentury pro zemědělství a venkov;
- Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) prostřednictvím metodiků poradenství;
- Nevládní organizace v rámci programů MZe na podporu poradenství.

Další odkazy na vzdělávací a poradenské aktivity MZe:

- www.mze.cz
- www.agronavigator.cz
- www.agroporadenstvi.cz
- www.farmar.eu

I.4. SLOVNÍČEK POJMŮ

Akt: směrnice a nařízení uvedené v příloze č. II nařízení Rady (ES) č. 73/2009.

Analýza rizik: část procesu výběru zemědělského subjektu ke kontrole založená na vyhodnocení rizik hospodaření na životní prostředí.

Cross Compliance: anglický výraz pro kontrolu podmíněnosti. Mezi užívané ekvivalenty patří také výrazy „křížová shoda“ či „křížové plnění“.

Kontrola podmíněnosti: poskytování přímých podpor a některých podpor osy II programu rozvoje venkova (PRV) a některých podpor společné organizace trhu s vínem je „podmíněno“ dodržováním vybraných legislativních předpisů. Kontrola podmíněnosti v roce 2009 zahrnuje tři části – standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC), povinné požadavky na hospodaření (SMR) a minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v rámci Agroenvironmentálních opatření (AEO).

Kontrolní orgán – organizace příslušná ke kontrole podmíněnosti: pro rok 2009 to jsou Česká plemenářská inspekce, Česká inspekce životního prostředí, Státní rostlinolékařská správa, Státní zemědělský a intervenční fond, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

Kontrolovaný požadavek: jedná se o výběr základních povinností vyplývajících z právních předpisů, které je třeba v rámci kontroly podmíněnosti dodržovat. Kontrolované požadavky jsou formulovány do jednoduchých otázek, na které je v případě shody možno odpovědět ANO.

Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin: jedná se o minimální požadavky, které se vztahují na žadatele o dotace v rámci agroenvironmentálních opatření a některých dalších opatření osy II Programu rozvoje venkova (PRV). Již od roku 2007 jsou povinnou podmínkou pro poskytnutí dotace v AEO. V roce 2009 je jejich dodržování ověřováno I I kontrolovanými požadavky.

Oblast: pro účely vyhodnocování se použijí v roce 2009 celkem 4 oblasti podmíněnosti:

- oblast dobrý zemědělský a environmentální stav;
- oblast řízení: životní prostředí;
- oblast řízení: veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin;
- oblast minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Povinné požadavky na hospodaření (SMR): jedná se o požadavky, které jsou uvedené ve vybraných článcích 18 aktů (směrnice a nařízení) z oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat, a které jsou stanoveny platnými právními předpisy. Z nich od 1. 1. 2009 platí 8 směrnic a nařízení. Jejich dodržování je ověřováno 30 kontrolovanými požadavky.

Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC): tento termín označuje standardy hospodaření, které jsou definované členskými státy v souvislosti se zachováním kvality půdy a minimální údržbou půdy (na základě rámce stanoveného v příloze III nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a povinnostmi souvisejícími se stálými pastvinami.

I.5. STRUČNÁ INFORMACE O KONTROLE PODMÍNĚNOSTI V ČR

Jedním z hlavních témat současné zemědělské politiky je řešení negativních dopadů zemědělství na krajinu a životní prostředí. Systém kontroly podmíněnosti byl v roce 2003 iniciován reformou Společné zemědělské politiky a stal se klíčovým prvkem k vyjednávání o zachování evropských dotací do zemědělství i v budoucnu. S ohledem na zavedení tohoto systému je i v České republice od 1. 1. 2009 vyplácení přímých podpor a dalších evropských dotací od roku 2009 „podmíněno“ plněním standardů udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu, dodržováním povinných požadavků v oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat a minimálních požadavků v rámci agroenvironmentálních opatření. V případě, že žadatel o dotace tyto podmínky nedodrží, může mu být snížena nebo, v nejkrajnějším případě, neposkytnuta výplata vybraných dotací. Plnění standardů a požadavků je ověřováno kontrolou plnění tzv. kontrolovaných požadavků. Jejich formu a metodu kontroly si každá země EU stanovuje sama, dle národních specifik.

Od 1. 1. 2009 platí že:

Na všechny žadatele o přímé podpory a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem a některé podpory osy II Programu rozvoje venkova se vztahuje povinnost plnit:

- **Standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC – Good Agricultural and Environmental Conditions)** a Dodržování poměru stálých pastvin;
- **Povinné požadavky na hospodaření (SMR – Statutory Management Requirements).**

Na všechny žadatele o dotace v agroenvironmentálních opatřeních se vztahuje povinnost plnit:

- **Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v agroenvironmentálních opatřeních (AEO).**

Přehled dotací, na jejichž žadatele se vztahuje povinnost plnění kontrol podmíněnosti:

PŘÍMÉ PODPORY:

- Jednotná platba na plochu (SAPS) – nařízení vlády č. 47/2007 Sb., v platném znění;
- Podpora pěstování energetických plodin (EP) – nařízení vlády č. 80/2007 Sb., v platném znění;
- Oddělená platba za cukr (SSP) – nařízení vlády č. 45/2007 Sb., v platném znění;
- Oddělená platba za rajčata (STP) – nařízení vlády č. 95/2008 Sb., v platném znění.

SPOLEČNÁ ORGANIZACE TRHU S VÍNEM

- Prémie za vyklučení vinice – nařízení vlády č. 245/2004 Sb., v platném znění;
- Podpora na zelenou sklizeň (v České republice tato podpora není v roce 2009 otevřena);
- Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic.

OPATŘENÍ OSY II PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA (PRV):

- Platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA) – nařízení vlády č. 75/2007 Sb., v platném znění;
- Platby v rámci oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě – nařízení vlády č. 75/2007 Sb., v platném znění;
- Agroenvironmentální opatření (AEO) – nařízení vlády č. 79/2007 Sb., v platném znění;
- Zalesňování zemědělské půdy v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) – nařízení vlády č. 239/2007 Sb., v platném znění;
- Zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích – nařízení vlády č. 147/2008 Sb.;
- Zlepšování druhové skladby lesů v rámci lesnickoenvironmentálních plateb.

Právní rámec

nařízení Rady:

Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. I. 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, ES č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003.

Nařízení Rady (ES) 1698/2005 ze dne 20. září o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)

nařízení Komise:

Nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém podle nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce.

KONTROLNÍ ORGÁNY

V roce 2009 bude kontroly podmíněnosti provádět pět kontrolních orgánů:

- Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF) kontroluje Dobrý zemědělský a environmentální stav (GAEC);
- Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) kontroluje povinné požadavky na hospodaření – oblast Životní prostředí (SMR1, 2, 5);
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) kontroluje povinné požadavky na hospodaření – oblast Životní prostředí (SMR3, 4) a minimální požadavky pro použití hnojiv (AEO1-6);
- Česká plemenářská inspekce (ČPI) kontroluje povinné požadavky na hospodaření – oblast Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin (SMR6, 7, 8);
- Státní rostlinolékařská správa (SRS) kontroluje minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin (AEO7-11).

Počet a výběr kontrolovaných podniků

Počet podniků vybraných ke kontrole podmíněnosti musí dosahovat míry nejméně 1 % žadatelů o přímé podpory, některé podpory osy II PRV a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem. Větší část (75-80 %) subjektů, je vybrána na základě rizikové analýzy, zbytek je vybrán náhodným výběrem.

Hodnocení míry porušení

Nedodržení požadavků a standardů v rámci systému podmíněnosti je hodnoceno pomocí kritérií: rozsah, závažnost, trvalost a opakování.¹ Při prvním porušení velkého rozsahu je krácení nastaveno výchovně. Teprve v případě, že zjištěné nedostatky nejsou napraveny a dochází k opakovanému porušení, jsou platby výrazně kráceny.

Vztah národních právních předpisů a kontroly podmíněnosti

Kdo dodržuje všechny požadavky národních předpisů, nemusí se kontroly podmíněnosti obávat. Všechny požadavky a standardy vychází z platných evropských a národních předpisů a jejich plnění je již dnes povinné.

Vztah kontroly podmíněnosti a ostatních kontrol

Pokud u podniku, který nebyl cíleně vybrán ke kontrole podmíněnosti, proběhne kontrola národní legislativy, a bude při ní zjištěno porušení kontrolovaného požadavku podmíněnosti, může mít toto porušení dopad do výše čepaných dotací.

Upozornění:

Kdo poruší požadavky kontroly podmíněnosti, musí si být vědom skutečnosti, že tím současně porušil i národní právní předpisy a vystavuje se nebezpečí postihu i za toto porušení. **Zkrácení výše dotace nenahrazuje správní pokutu ani jakoukoli jinou sankci, která může být udělena kontrolní organizací nebo soudem za porušení národních právních předpisů.**

¹ Podrobně o kritériích hodnocení v kapitole č. 5.3.

2. DOBRÝ ZEMĚDĚLSKÝ A ENVIRONMENTÁLNÍ STAV ■ GAEC

Standardy GAEC zajišťují hospodaření ve shodě s ochranou životního prostředí. V České republice platí od roku 2004 a jsou definovány v nařízeních

vlády jednotlivých dotačních titulů. Jejich plnění je jednou z podmínek pro poskytnutí plné výše finančních podpor.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem.

Kontroluje: ■ Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Kontrola ověřuje aktuální stav v terénu, a to na veškeré zemědělské půdě obhospodařované žadatelem, kterou je žadatel povinen evidovat v LPIS. U dotací týkajících se lesnické problematiky² jsou předmětem kontroly i lesní pozemky uvedené v žádosti o dotaci.

Kontrola vychází z evidence půdních bloků nebo jejich dílů (LPIS) vytvořené na základě digitálního modelu terénu, s průměrnými sklonitostmi a kódy bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ)

přiřazenými k produkčním blokům nebo jejich dílům, s podkladem leteckých ortofotografických snímků, popř. katastrálních map.

Kontrola je prováděna prostřednictvím dálkového průzkumu Země (DPZ) a fyzické kontroly na místě (FKNM). Kontrola na základě DPZ vychází z leteckých a satelitních snímků pořízených v průběhu roku i snímků historických a může být doplněna ověřením stavu pozemku v terénu (rychlou polní návštěvou). Při FKNM je vždy prováděno šetření v terénu.

Kde můžete získat informace:

- Systém evidence pozemků (LPIS), katastrální nebo pozemkový úřad.
- O ochraně proti erozi půdy a půdoochranných technologiích např. 7.3. – Janeček, M., a kol.: Ochrana zemědělské půdy před erozí. Metodika. Praha: VÚMOP, 2007, 76 s.

2.1. RUŠENÍ KRAJINNÝCH PRVKŮ

Standard GAEC 1:

Nebyly zrušeny nebo narušeny krajinné prvky, kterými jsou meze, terasy, skupiny dřevin, stromořadí a travnaté údolnice?³

Důvod: Krajinné prvky mají významný vliv na vodní režim a ochranu půdy před erozí.

Poznámka:

Porušení tohoto standardu se hodnotí jako trvalé. Součástí většího kontrolovaných krajinných prvků

může být dřevinná vegetace. Nepovolené vykácení této dřevinné vegetace je posuzováno stejně jako zrušení krajinného prvku – skupiny dřevin.

² Viz tabulka „Přehled dotací“ na str. 5-6

³ Přesná znění standardů GAEC dle platných nařízení vlády je uvedeno v příloze č. 6.3. Pro lepší srozumitelnost jsou v průvodci tyto standardy uváděny formou otázek s odpovědí „ano“ v případě shody.

Scelení pozemků do velkých celků a rušení krajinných prvků vyvolává zrychlenou erozi půdy.

Vhodná mozaika krajinných prvků a způsobů hospodaření na zemědělských pozemcích ve svažitém terénu zajišťuje optimální ochranu půdy a vody.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

1. příklad: Zemědělec rozorá část meze o rozloze 160 m². Následně dojde ke zvýšení eroze půdy a ke škodám na obytné zástavbě v nižší části svahu (eroze svahu a způsobené škody nejsou kritériem hodnocení GAEC, ale mohou být předmětem trestního oznámení na základě způsobené škody).

Hodnocení: Rozsah zjištěného porušení je malý, závažnost je střední, porušení je trvalé.

2. příklad: Uživatel na svažitých půdních blocích s kulturou orná půda vykácí 3 skupiny dřevin o celkové ploše 220 m². Tuto plochu rozorá a užívá spolu s okolní půdou k pěstování plodin. Následně dojde k zvýšenému odtoku vody z pozemků a smyvu ornice. Půda na pozemcích je degradována a ztrácí na hodnotě (eroze svahu a způsobené škody nejsou kritériem hodnocení GAEC, ale mohou být předmětem trestního oznámení na základě způsobené škody).

Hodnocení: Rozsah i závažnost zjištěného porušení jsou velké, porušení je trvalé.

2.2. PĚSTOVÁNÍ ŠIROKOŘÁDKOVÝCH PLODIN NA SVAHU

Standard GAEC2:

Nejsou kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója ani slunečnice pěstovány na půdních blocích nebo jejich dílech s průměrnou sklonitostí nad 12°?

Důvod: Ochrana půdy před vodní erozí a ochrana obcí, komunikací a dalších staveb před zaplavením nebo zanesením splavenou půdou.

Poznámka:

Porušení tohoto standardu se hodnotí jako dočasné. Je-li plodina pěstována půdoochrannou pěstitelskou technologií, závažnost porušení se snižuje o jeden stupeň (z velké na střední a ze střední na malou); v případě malého porušení není závažnost

již dále snižována. Za půdoochrannou technologii se považuje způsob pěstování, při kterém je stále zajištěno alespoň 30 % pokrytí povrchu rostlinnými zbytky.

eroze půdy v porostu brambor na svažitém pozemku

kukuřice pěstovaná půdoochrannou technologií (setá do mulče) na svahu

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Na svažitém pozemku o ploše 13,5 ha a průměrné sklonitosti 12,8° byla na jeho části o velikosti 6,4 ha pěstována slunečnice. Po přívalovém dešti se na pozemku vytvořily erozní rýhy a splavená zemina způsobila značné škody v intravilánu obce. Škody nejsou předmětem hodnocení GAEC, ale mohou být předmětem trestního oznámení na základě způsobené škody.

Hodnocení: Rozsah porušení je velký, jeho závažnost je střední, porušení je dočasné.

2.3. ZAPRAVENÍ KEJDY A MOČŮVKY

Standard GAEC3:

Byla na půdních blocích nebo dílech s ornou půdou o průměrné sklonitosti nad 3° zapravena kejda nebo močůvka do 24 hodin nebo byly k jejich aplikaci použity hadicové aplikátory?

Důvod: Ochrana půd a povrchových vod před smyvem živin z kejdy a močůvky a ochrana před únikem škodlivých plynů do ovzduší.

Poznámka:

Porušení tohoto standardu se hodnotí jako dočasné. Samotné zapravování hnojiv je vždy ověřováno

při terénním šetření. Aplikace kejdy nebo močůvky může být zcela vyloučena na základě zvláštního právního předpisu.⁴

Náhodně zachycený snímek nevhodné aplikace močůvky nebo hnojivky.

Správné zapravení: kejda vytéká z hadic aplikátoru do brázd, které se ihned zaklopí.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

1. příklad: Začátkem května před sázením brambor byla aplikována kejda na díl půdního bloku o rozloze 0,6 ha s průměrnou skloností 6,5°. Kejda nebyla zapravena ani po 48 hodinách.

Hodnocení: Rozsah porušení je malý, závažnost je střední, porušení je dočasné.

2. příklad: Močůvka z chovu prasat byla vyvezena v polovině dubna na půdní blok o rozloze 5,1 ha o průměrné sklonitosti 12,5°, a to jen na jeho horní třetinu. Močůvka byla zapravena do 48 hodin po aplikaci. Škoda na útvarech povrchových vod nebyla zjištěna.

Hodnocení: Rozsah porušení je střední (hodnotí se plocha třetiny bloku – 1,7 ha), závažnost je velká, porušení je dočasné.

⁴ Zvláštním právním předpisem se rozumí zejména zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění a nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech, v platném znění.

2.4. ZMĚNA TRAVNÍHO POROSTU NA ORNOU PŮDU

Standard GAEC4:

Nedošlo k faktické změně kultury z travního porostu na ornou půdu?

Důvod: Travní porosty chrání půdu proti vodní i větrné erozi, chrání povrchové i podzemní vody před znečištěním, napomáhají zadržování srážek a jejich zpomalenému odtoku, chrání krajinu a vodní zdroje před nadměrným vysycháním a akumulují půdní organickou hmotu.

Poznámka:

Porušení tohoto standardu se hodnotí jako dočasné. Obnova travního porostu je možná maximálně jednou za 5 let; v tomto případě není chápána jako porušení standardu. Rozhodujícím pro posouzení, zda je travní porost obnovován či nikoliv, je stav k 31. 8. roku, ve kterém došlo k rozorání za účelem obnovy. Po tomto termínu musí být na pozemku souvislý travní porost, v případě obnovy s použitím krycí plodiny musí být kry-

cí plodina už sklizena. Travní porost je evidován v LPIS buď jako travní porost – stálá pastvina⁵ nebo jako ostatní travní porosty. Rozorání je považováno za závažnější, pokud je rozorána stálá pastvina, dále pokud k němu dojde na pozemcích se sklonitostí nad 7° nebo pozemek obsahuje hlavní půdní jednotky (HPJ, vyjádřené druhou a třetí číslicí kódu BPEJ) s vysokou vsakovací schopností.⁶ Rozoraným pozemkem se rozumí skutečně rozoraná plocha na půdním bloku nebo jeho dílu.

Rozorání svahu znamená riziko splavení půdy do vsi.

Správně organizovaná pastva s nízkou koncentrací hospodářských zvířat na travních porostech nenarušených orbou.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

1. příklad: Byl rozorán travní porost – stálá pastvina na dílu půdního bloku o ploše 2 ha s průměrnou sklonitostí 5° za účelem jeho obnovy. Kontrolou ke dni 15. 9. byl však na této ploše zjištěn nesklizený krycí porost ovsu. Rozoraný pozemek neobsahuje vybrané HPJ.

Hodnocení: Rozsah porušení je střední, jeho závažnost je střední, porušení je dočasné.

2. příklad: Byly rozorány 2 půdní bloky s kulturou travní porost – stálá pastvina. Na jednom bloku byla velikost rozorané části 0,4 ha, pěstovaná plodina brambory, průměrná sklonitost rozoraného dílu je do 6,5° a díl obsahuje HPJ 29, která patří mezi vybrané. Na druhém půdním bloku byla velikost rozorané části 0,25 ha, pěstovaná plodina zelí, průměrná sklonitost rozorané části 10°, HPJ 35. Celková plocha porušení je 0,65 ha, jeden z rozoraných pozemků má průměrnou sklonitost 0° a druhý obsahuje HPJ 29.

Hodnocení: Rozsah porušení je malý (0,65 ha), závažnost velká (pozemek obsahuje HPJ 29), porušení dočasné.

⁵ Stálá pastvina je plocha s porostem travin, jejíž porost mohl vzniknout přirozeně nebo osemem a déle než 5 let nebyla zahrnuta v osevním postupu do střídání plodin. Není rozhodující, zda je porost na této ploše určený k pastvě hospodářských zvířat.

⁶ Vybrané hlavní půdní jednotky (HPJ) s vysokou vsakovací schopností č. 04, 05, 13, 16, 17, 21, 22, 27, 29-32, 34, 36-38, 40, 42 a 55.

2.5. PÁLENÍ BYLINNÝCH ZBYTKŮ

Standard GAEC5:**Nebyly na dotčených půdních blocích nebo dílech páleny bylinné zbytky?**

Důvod: Ochrana živočichů a půdních organismů a využití biomasy jiným způsobem než neproduktivním spálením. Vypalování porostu je také přímo zakázáno zákonem o požární ochraně, zákonem o odpadech a zákonem o ovzduší.

Poznámka: Porušení tohoto standardu se hodnotí jako trvalé. Hodnotí se plocha skutečně vypálená, nikoli plocha celého bloku nebo dílu. Pozoruje se, zda vypalování bylo provedeno bodově (na shrabaných hromadách bylinných zbytků) nebo

na celé ploše. Nejzávažnější je plošné vypalování travních porostů, a to i v trvalých kulturách (sady, vinice). Pálení staré chmelové natě, větví či ostříhaných výhonů révy vinné není porušením GAEC.

požár louky, autor Jan Ondryáš

pálení sena ve shrabaných kupkách

PŘÍKLADY Z PRAXE:

1. příklad: Na půdním bloku s kulturou sad o výměře 0,5 ha žadatel plošně vypálil travu.

Hodnocení: Rozsah porušení je malý, závažnost je velká, porušení je trvalé.

2. příklad: Na půdním bloku s kulturou „travní porost – ostatní“ uživatel posekal starou travu, pro kterou neměl využití v rámci podniku (pro krmení již byla nevhodná). Proto ji na hromadě o velikosti 10 m² zapálil. Kvůli silnému větru došlo k rozšíření plamenů na sousední půdní blok o výměře 7 ha s kulturou „travní porost – stálá pastvina“, který byl také porostlý stařinou. Došlo tak k požáru louky a celoplošnému vypálení travního porostu.

Hodnocení: Rozsah porušení je velký, závažnost je velká, porušení je trvalé.

GAEC4: NEDOŠLO K FAKTICKÉ ZMĚNĚ KULTURY Z TRAVNÍHO POROSTU NA ORNOU PŮDU?

Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
Součet ploch, kde došlo ke změně kultury, je do 1 ha.	Součet ploch, kde došlo ke změně kultury, je 1-5 ha.	Součet ploch, kde došlo ke změně kultury, je nad 5 ha.	Průměrná sklonitost každého rozoraného pozemku je do 7°, rozorané pozemky neobsahují vybrané HPJ a nebyla rozorána stálá pastvina.	Průměrná sklonitost alespoň jednoho rozoraného pozemku je 7° - 12°, rozorané pozemky neobsahují vybrané HPJ nebo případ spadající do kategorie malé závažnosti, kdy byla rozorána stálá pastvina a porušení nespadá do kategorie velké závažnosti.	Průměrná sklonitost alespoň jednoho pozemku je nad 12° nebo rozorané pozemky obsahují vybrané HPJ.			
1	3	5	1	3	5	1	x	11

4

GAEC5: NEBYLY NA DOTČENÝCH PŮDNÍCH BLOCÍCH NEBO DÍLECH PÁLENY BYLINNÉ ZBYTKY?

Součet ploch, kde došlo k pálení (spáleníšť), je do 1 ha.	Součet ploch, kde došlo k pálení (spáleníšť), je 1-2 ha.	Součet ploch, kde došlo k pálení (spáleníšť), je nad 2 ha.	Pálení bylo prováděno pouze na orné půdě.	Pálení bylo prováděno alespoň na jednom pozemku s kulturou travní porost, sad či vinice, a nebylo prováděno plošně.	Pálení bylo prováděno alespoň na jednom pozemku s kulturou travní porost, sad či vinice, a to plošně.			
1	3	5	1	3	5	x	5	15

5

3. POVINNÉ POŽADAVKY NA HOSPODAŘENÍ ■ SMR

Povinné požadavky na hospodaření zemědělského podniku (*Statutory Management Requirements – SMR*) jsou stanoveny vybranými články nařízení a směrnic Evropského společenství a jsou zapracovány do platných národních právních předpisů. Prakticky jsou již nyní všechny platné a kontrola jejich dodržování je běžně prováděna státními kontrolními orgány. Novým prvkem je provázání vybraných povinných požadavků s vyplácením přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a vybraných plateb osy II Programu rozvoje venkova (PRV).

Směrnice a nařízení stanovují pouze výsledek, kterého má být jejich plněním dosaženo. Každá země

si formu a metody, jak tohoto výsledku dosáhnout, stanovuje sama, a to tak, aby mohla zohledňovat svá národní specifika.

V rámci kontroly podmíněnosti jsou definovány tři oblasti SMR s 18 směrnicemi a nařízeními. Všechny budou v ČR kontrolovány až od roku 2013. V této příručce jsou zpracovány jen směrnice a nařízení, které jsou předmětem kontroly podmíněnosti od roku 2009.

Počet vybraných kontrolovaných požadavků SMR platných v ČR pro rok 2009 je 30, s plánovaným rozšířením na celkový počet 76 v roce 2013.

Oblast ochrany životního prostředí

Cílem je chránit životní prostředí a jeho složky, zejména volně žijící ptáky, ostatní volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a přírodní stanoviště, půdu a vodu.

Oblast veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin

V současné době jsou uplatňovány požadavky na označování a evidenci hospodářských zvířat, aby bylo možno vysledovat původce případné nákazy a přijímat účinná nápravná i preventivní opatření.

Oblast dobrých životních podmínek zvířat

V současné době ještě povinné požadavky v této oblasti nejsou uplatňovány.

Etapy zavádění SMR v ČR:

od 1. 1. 2009: 8 směrnic a nařízení z oblasti ochrany životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin – celkem se jedná o 30 kontrolovaných požadavků;

od 1. 1. 2011: 7 směrnic a nařízení z oblasti veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin;

od 1. 1. 2013: 3 směrnice z oblasti dobrých životních podmínek zvířat.⁷

3.1. SMRI: OCHRANA VOLNĚ ŽIJÍCÍCH PTÁKŮ

Hlavním cílem je ochrana populací vybraných druhů ptáků, které jsou ohroženy vyhubením nebo poškozením jejich stanovišť, jsou vzácné a vyžadují zvláštní pozornost. Pro ochranu těchto ptačích druhů jsou vymezeny na území České republiky nejhodnější lokality jako tzv. ptačí oblasti.⁸ Na celém území České republiky platí zákaz úmyslného zabíjení, odchytu, zraňování a rušení volně žijících ptáků, úmyslného poškozování, ničení nebo odstraňování jejich hnízd a vajec a dalších

činností přímo poškozujících ptačí jedince nebo jejich stanoviště. Pro zajištění ochrany ptáků a v návaznosti i dalších živočichů je nutno udržovat dobrý stav jejich stanoviště (biotopu), zejména zachovat vhodné podmínky pro rozmnožování, hnízdění, odpočinek a obstarávání potravy. Mezi nejvýznamnější biotopy patří zejména přírodě blízké travní porosty a mokřady, křoviny a jiná rozptýlená zeleň v krajině.

⁷ Přehled všech směrnic a nařízení (SMR) naleznete v příloze č. 6.1.

⁸ Součástí soustavy chráněných území Natura 2000 vytvářených na území států EU v souladu se směrnicí Rady č. 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků, dále jen „směrnice o ptácích“.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem.

Kontroluje: ■ Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Kontrolovaný požadavek SMRI/1:

Nedošlo k poškození nebo zničení významného krajinného prvku⁹ vodní tok a niva?

Důvod: Mnoho ptačích druhů je svou existencí vázáno na okolí vodních toků a údolní nivy. Břehy a břehové porosty dřevin či mokřadní vegetace představují pro řadu druhů vhodné místo pro hnízdění, zdroj potravy, úkryt i odpočinek. Prostřednictvím ochrany významných krajinných prvků vodní tok a údolní niva je chráněno také ptactvo.

čejka chocholátá, autor Dušan Boucný

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Při kontrole u žadatele bude posuzováno zejména to, zda v souvislosti se zemědělským hospodařením na půdních blocích/dílech nedochází k zásahům do významných krajinných prvků – vodních toků a údolních niv – bez příslušného stanoviska orgánu ochrany přírody.

Poznámka:

Za zásahy poškozující významné krajinné prvky vodní tok nebo údolní niva bude z hlediska kontroly podmíněnosti považováno zasypávání a úprava koryt vodních toků, významné poškozování koryt pastvou (zejména skotu), změna stávajícího vodního režimu vysušováním nebo odvodňováním a změna trvalých travních porostů údolních niv na ornou půdu. Při zamýšleném zásahu do významných krajinných prvků je nutno opatřit si závazné stanovisko orgánu ochrany přírody.

Kde můžete získat informace:

- V případě, že hospodaříte na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti, informace vám podá správa příslušného národního parku nebo chráněné krajinné oblasti. V ostatních případech podá informace obec s rozšířenou působností.

Kontrolovaný požadavek SMRI/2:

Nedošlo k zásahu do krajinných prvků (remízky, meze, křovinné pásy a jiná rozptýlená zeleň) v rozporu se zákonem?

Důvod: Rozptýlená zeleň tvoří nedílnou součást venkovské krajiny, člení ji a utváří její ráz. Poskytuje útočiště mnoha druhům živočichů i rostlin, které by jinde v zemědělské krajině už nenašly životní prostor. Nabízí úkryt a potravní zdroje zejména pro ptáky a drobné savce a tím podporuje biologickou ochranu pěstovaných rostlin před škůdci.

⁹ Významné krajinné prvky jsou definovány v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Při kontrole podmíněnosti budou pracovníky ČIŽP zaznamenávány případy kácení a likvidace dřevin rostoucích mimo les bez příslušných povolení orgánu ochrany přírody. Bude také kontrolováno, zda jsou úpravy dřevin prováděny mimo období od 1. 3. do 15. 8. (tj. mimo dobu hnízdění).

Poznámka:

Doporučuje se kácet zeleň jen v nezbytně nutných případech. Zasahovat do krajinných prvků je možné pouze tak, aby nedocházelo k likvidaci stanovišť a ke zbytečným úhynům volně žijících ptáků tzn. pouze v souladu se zákonnými pravidly¹⁰ a mimo vegetační dobu, kdy není ohroženo hnízdění.

Kde můžete získat informace:

- Při zamýšleném zásahu do dřevin a krajinných prvků se obraťte na příslušný orgán ochrany přírody – obecní úřad, úřad obce s rozšířenou působností, správu národního parku či správu chráněné krajinné oblasti.

Kdy a jak získat příslušná povolení ke kácení dřevin?

Ke kácení dřevin v lese není třeba povolení, jde-li o pěstební zásah za účelem obnovy porostů, výchovné probírky porostů, z důvodů zdravotních nebo při výkonu oprávnění podle zvláštních právních předpisů. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin nebo rozsahu zvláštního oprávnění.

Povolení pro kácení dřevin mimo les je nezbytné vždy v případě právnických nebo fyzických osob podnikajících.

Žádost o povolení ke kácení dřevin mimo les podává vlastník pozemku, nájemce nebo jiný oprávněný uživatel se souhlasem vlastníka pozemku. Povolení vydává obecní úřad, v národních parcích správa národních parků (v ochranných pásmech národních parků a v chráněných krajinných oblastech si správa CHKO nebo NP rozhodování o povolení ke kácení dřevin mohou vyhradit).

¹⁰ Zejména § 8 a § 5a odst. 1 zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Kácení dřevin rostoucích mimo les se provádí zpravidla v období jejich vegetačního klidu. K tomu

přihlíží orgán ochrany přírody při vydávání povolení ke kácení dřevin.

Kontrolovaný požadavek SMRI/3:

Nedošlo k úmyslnému usmrcení ptáků jakýmkoliv způsobem, k úmyslnému poškozování hnízd a vajec vedoucí k jejich zničení nebo odstraňování, k úmyslnému vyrušování vybraných druhů ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat?

Důvod: Při zemědělských činnostech je důležité minimalizovat ztráty na ptačích populacích, které může způsobit zemědělská mechanizace (při orbě, seči a dalších pojezdech).

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Při kontrole budou zaznamenávány případy usmrcení ptáků, poškozování nebo ničení jejich hnízd, jejich vyrušování či další škodlivé zásahy namířené cíleně proti jejich přirozenému vývoji. U vybraných druhů ptáků (viz níže) mohou instituce ochrany přírody vymezit v terénu hnízda, jejichž vyznačená plocha pak musí být po dobu hnízdění vynechána z obhospodařování.

Vymezení hnízda v terénu: V případě nálezu hnízda mohou instituce ochrany přírody zřetelně vyznačit

nalezené místo pruty s barevnou stužkou na konci (min. 3 kusy o doporučené výšce cca 1 m nad zemí). O výskytu hnízda a jeho vymezení bude zemědělec písemně informovat orgán ochrany přírody. Toto písemné oznámení bude současně zasláno na regionální pracoviště České inspekce životního prostředí a bude obsahovat vymezení v mapovém podkladu (maximální rozloha může být 400 m²) s uvedením termínu, kdy lze předpokládat ukončení doby hnízdění, a tudíž možnost zahájení zemědělských prací.

Druhy ptáků, u kterých může být vymezováno hnízdiště a termíny, do kdy bude zemědělec o jejich vymezení informován:

- **moták lužní** – oznámení o vymezení hnízd/a do 31. 7. v zemědělských plodinách;
- **čejka chocholatá** – oznámení o vymezení hnízd/a do 30. 4. na orné půdě;
- **kulík říční** – oznámení o vymezení hnízd/a do 30. 4. na orné půdě;
- **břehouš černoocasý, vodouš rudonohý, koliha velká, bekasina otavní a chřástal polní** – oznámení o vymezení hnízd do 30. 6. na travních porostech.

Kde můžete získat informace:

- Instituce, které mohou vymezit v terénu hnízda vybraných druhů ptáků zemědělské krajiny – správy národních parků, správy CHKO, střediska AOPK ČR I I. Informace o vymezení může zemědělcí rovněž poskytnout Česká společnost ornitologická.

kulík říční, autor Tomáš Bělka

Mláďe motáka lužního usmrcené v důsledku nedodržení zákazu zemědělských prací v době hnízdění, autor K. Poprach.

¹¹ Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, www.ochranaprirody.cz.

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochrana volně žijících ptáků

SMR I/1: NEDOŠLO K POŠKOZENÍ NEBO ZNIČENÍ VÝZNAMNÉHO KRAJINNÉHO PRVKU VODNÍ TOKA NIVA?

Rozsah		Závažnost			Trvalost	Body
malý	střední	velký	malá	střední	ne	ano
Poškození nebo negativní zásah na max. 30 % rozlohy příslušné části lokality nebo úseku toku*.	Poškození nebo negativní zásah na více než 30 % rozlohy příslušné části lokality nebo úseku toku*.	Zničení příslušné části lokality nebo úseku toku, případně úplná eliminace ekostabilizační funkce*.	Možný návrat do původního stavu samovolným vývojem.	Možný návrat do původního stavu prostřednictvím vhodných opatření.	Bez možnosti návratu do původního stavu.	
3	6	9	5	7	0	5
					10	24

SMR I/2: NEDOŠLO K ZÁSAHU DO KRAJINNÝCH PRVKŮ (REMÍZKY, MEZE, KŘOVINNÉ PÁSY A JINÁ ROZPTÝLENÁ ZELENĚ)?

Kácení max. 2 ks stromů z velké skupiny nebo likvidace max. 10 % ostatní zeleně z většího celku.	Kácení 3-10 ks stromů nebo max. 1/3 jejich počtu z velké skupiny nebo kácení max. 5 ks solitérních stromů nebo likvidace max. 50 % plochy ostatní zeleně.	Kácení více než 10 ks stromů nebo více než 1/3 jejich počtu z velké skupiny nebo více stromů nebo likvidace více než 50 % plochy ostatní zeleně.	Kácení nebo likvidace mimo vegetační období dřevin.	Kácení nebo likvidace ve vegetačním období dřevin.	Kácení nebo likvidace ve vegetačním období dřevin a v době hnízdění ptactva.	
3	6	9	3	6	0	4
					9	22

* Postiženou plochu obecně vztahovat k rozloze chráněného prvku v rámci půdních bloků, které jsou kontrolovaným subjektem obhospodářovány (tj. např. více než 50 % z rozlohy, která je součástí těchto půdních bloků). V případech, kdy je součástí obhospodářovaných půdních bloků chráněný prvek pouze okrajově (např. vymezená plocha tvoří méně než 1/10 plochy kontrolovaných půdních bloků nebo je součástí těchto půdních bloků méně než 1/10 celkové rozlohy vymezené plochy), posuzovat poškození mírněji. V případech, kdy napopak chráněný prvek tvoří většinu plochy kontrolovaných půdních bloků nebo je v těchto blocích obsažen celý či jeho převážná část, posuzovat poškození přísněji.

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochrana volně žijících ptáků

SMR I/3: NEDOŠLO K ÚMYSLNÉMU USMRČENÍ PTÁKŮ JAKÝMKOLIV ZPŮSOBEM, K ÚMYSLNÉMU POŠKOZOVÁNÍ HNÍZD A VAJEC VEDOUcí K JEJICH ZNIČENÍ NEBO ODSTRANOVÁNÍ, K ÚMYSLNÉMU VYRŮŠOVÁNÍ VYBRANÝCH DRUHŮ PTÁKŮ, ZEJMÉNA BĚHEM ROZMNOŽOVÁNÍ A ODCHOVU MLÁďAT? **

Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
Zničení jednotlivého užívaného hnízda** nebo usmrčení jedince nebo usmrčení většiny hnízda** nebo usmrčení většiny počtu jedinců nebo usmrčení většiny počtu jedinců nebo usmrčení většiny počtu jedinců na území do 30 % rozlohy příslušné části hnízdiště cílového druhu.	Zničení většiny počtu užívaných hnízď** nebo usmrčení většiny počtu jedinců nebo usmrčení většiny počtu jedinců na území do 30 % rozlohy příslušné části hnízdiště cílového druhu.	Zničení hnízdní kolonie nebo usmrčení velkého počtu jedinců nebo destrukce příslušné části hnízdiště cílového druhu.	Usmrčení nebo zničení užívaného hnízda mimo hnízdní období, při zásahu do hnízdiště neohrožena hnízdní sezóna bez likvidace populace cílového druhu.	Usmrčení ptáka nebo zničení užívaného hnízda v hnízdním období, při zásahu do hnízdiště ohrožena hnízdní sezóna bez likvidace populace cílového druhu.	Záměrné zničení obsazeného hnízda, při zásahu do hnízdiště ohrožena i místní populace cílového druhu.	0	4	23
3	6	9	5	8	10			

** Užívaným hnízdem se rozumí pravidelně obsazované hnízdo nebo hnízdiště těch druhů, které využívají a obsazují svá hnízda po více let.

3.2. SMR2: OCHRANA PODZEMNÍCH VOD PŘED ZNEČIŠTĚNÍM NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI

Cílem je zabránit znečišťování podzemních vod nebezpečnými látkami a omezovat nebo odstraňovat důsledky znečištění, ke kterému již došlo.¹²

Závadné látky jsou obecně všechny látky, které mohou ohrozit jakost nebo zdravotní nezávadnost povrchových nebo podzemních vod. Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevníkly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí. V rámci závadných látek jsou definovány dvě skupiny:

- zvlášť nebezpečné závadné látky (dále jen „zvlášť nebezpečné látky“);
- nebezpečné závadné látky (dále jen „nebezpečné látky“).

Na zacházení s nimi se většinou vztahují přísnější opatření než na nakládání s ostatními závadnými látkami. V zemědělství se zachází s **nebezpečnými**

látkami (nikoliv tedy se zvlášť nebezpečnými látkami), mezi které patří zejména:

- **minerální oleje a ropné látky** (nafta, benzin apod.);
- **přípravky na ochranu rostlin**;
- **minerální dusíkatá a fosforečná hnojiva** (jednosložková i vícenosložková);
- **organická, příp. organominerální hnojiva a jejich výluhy** (např. digestát z bioplynových stanic, komposty a jejich výluhy apod.);
- **statková hnojiva** (hnůj, kejda, močůvka, hnojůvka, silážní štávy apod.).

Kontrolované požadavky SMR2/1 a SMR2/2 se týkají všech nebezpečných látek používaných v zemědělství. Požadavky SMR2/3 a SMR2/4 jsou při kontrole podmíněnosti zaměřeny pouze na ropné látky, které představují největší nebezpečí. Obecně se však i tyto požadavky týkají všech nebezpečných látek.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem, kteří zacházejí s výše uvedenými látkami

Kontroluje: ■ Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Kontrolovaný požadavek SMR2/1:

Nedošlo při zacházení s nebezpečnými látkami k jejich vniknutí do povrchových či podzemních vod nebo k ohrožení jejich prostředí?

Důvod: Zajistit provádění přiměřených opatření, aby ze skladů, stájí, uskladněných objemných krmiv a z ostatních prostor neunikaly do povrchových nebo podzemních vod nebo do jejich prostředí žádné nebezpečné látky. Tato opatření se vztahují i na použité obaly.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Základem kontroly je fyzická prohlídka provozu i terénu. Kontrolní orgán posoudí situaci v nakládání se závadnými látkami uvedenými v havarijním plánu. Zjišťuje případné úniky závadných látek ze stájí, skladů a skládek. Zhodnotí, zda byla přijata přiměřená opatření k zamezení úniků. Při hodnocení závažnosti porušení se přihlédne zejména:

- k množství a charakteru uniklé látky;
- k místu, kde k vlastnímu ohrožení došlo;
- k množství a charakteru látky, která pronikla do povrchových nebo podzemních vod;
- ke škodlivým následkům a možnostem jejich odstranění;
- k vlivu závadné látky na jakost vod;
- ke stupni ochrany dotčeného území (zda se jedná o chráněné území).

¹² Požadavky evropské směrnice jsou uplatněny v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění.

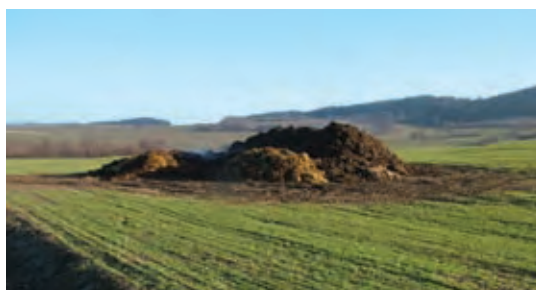
Poznámka: Přiměřená opatření jsou ta, která jsou obecně známá, ekonomicky únosná a technicky proveditelná. Minerální, organická a organominerální hnojiva, statková hnojiva a přípravky na ochranu rostlin mohou být na zemědělské půdě používány jen tehdy, když nehrozí jejich přímé

vniknutí do povrchových nebo podzemních vod. Mytí motorových vozidel a zemědělských strojů ve vodních tocích nebo na místech, kde by mohlo dojít k ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod, je zakázáno.

Kde můžete získat informace:

- § 39 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění.
- Vyhláška č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, v platném znění.
- Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, v platném znění.

Místo vhodné k uložení tuhých statkových a organických hnojiv: Na orné půdě i travních porostech mohou být uložena jednotlivě nebo ve směsi tuhá statková hnojiva nebo kompost vyrobený pro vlastní účely ze statkových hnojiv. Složiště musí být situováno tak, aby se případný výtok tekutých složek nedostal do povrchových nebo podzemních vod a neohrozil jejich jakost.

vhodně situované polní složiště hnoje

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Nevhodná aplikace hnojůvky: Pracovník zemědělského podniku vypustil z cisterny hnojůvku na okraj půdního bloku bez plošného rozstříku. Při následných deštích byla nebezpečná látka splavena do nejbližší vodoteče a do vyrovnávací nádrže. Byly kontaminovány podzemní vody, které jsou zdrojem pitné vody. Znečištění vod bylo zjištěno analýzou vzorků povrchových a podzemních vod. Na základě terénního průzkumu a výsledků analýzy byla dokumentována příčinná souvislost mezi vypuštěním hnojůvky a znečištěním vod.

Hodnocení: Rozsah porušení byl hodnocen jako střední (zasažena byla jak vodoteč, tak vyrovnávací nádrž, tedy 2 případy znečištění vod), závažnost byla hodnocena jako velká, dopad porušení jako trvalý.

Kontrolovaný požadavek SMR2/2:

Jsou sklady nebezpečných látek vhodné z hlediska ochrany vod?

Důvod: Používat pouze sklady vhodné z hlediska ochrany jakosti vod, aby bylo zabráněno nežádoucímu úniku skladovaných nebezpečných látek (do podzemních nebo povrchových vod nebo do půdy) a jejich nežádoucímu smísení s odpadními nebo srážkovými vodami.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Základem kontroly je fyzická prohlídka stavu skladů minerálních olejů, ropných látek, přípravků na ochranu rostlin, minerálních, organických, příp. organomi-

nerálních hnojiv, statkových hnojiv a objemných krmiv. Kontrolovaný subjekt předloží provozní deník se záznamy o výsledcích vlastní kontroly skladů (včetně kontroly výstupů jejich kontrolního systému) a sklá-

dek závadných látek. Kontrolní orgán se zaměří na technické zabezpečení skladovacích prostor, včetně čerpacích stanic pohonných hmot a jejich manipulačních ploch. Posouzena bude zejména:

- nepropustnost konstrukce skladů;
- zamezení přítoku srážkových vod z okolních ploch;
- zabezpečení skladu proti úniku závadných látek:
  - do povrchových vod
  - do podzemních vod
  - do půdy
  - do kanalizace, která není součástí technologického vybavení;
- umístění nádrží na kapalná minerální hnojiva do zachytných van.

Kde můžete získat informace:

- § 39 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění.
- Základní technické požadavky na zemědělské stavby dosud uvádí vyhláška Ministerstva zemědělství č. 191/2002 Sb. Tato vyhláška i vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu mají být nahrazeny novou vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj o technických požadavcích na stavby, ve které se budou příslušné kapitoly týkat staveb pro zemědělství.
- Informace o umístění drenáží a jiných melioračních staveb podají pracoviště Zemědělské vodohospodářské zprávy.

Skladování siláží a senáží: Siláž nebo senáž musí být uložena neprodyšně a nepropustně, aby do ní nemohla vtékat dešťová voda nebo povrchová voda, zejména z přívalových srážek, a aby do okolí skladu nemohly vytékat šťávy nebo výluhy. Pokud se sušina senáže pohybuje nad 36 %, senáž je neprodyšně a vodotěsně zakrytá, neteče do ní dešťová ani povrchová voda ani z ní nic nevytéká (výluhy), je možné ji uložit volně na zemědělské půdě. Místa uložení je vhodné střídat a volit je co nejdále od vodních toků a nádrží, půd odvodňených drenáží, melioračních staveb a objektů, veřejných kanalizačních systémů apod.

Skladování siláží a senáží ve vacích: Při skladování siláží nebo senáží ve vacích nebo jednotlivých balících musí být splněna podmínka, že při skladování a manipulaci nesmí dojít k závažnějšímu

Poznámka:

Zařízení, v němž se závadné látky zachycují, skladují nebo zpracovávají, musí být umístěno tak, aby se zabránilo úniku těchto látek do půdy nebo jejich smísení s odpadními nebo srážkovými vodami. Konstrukce skladů musí být nepropustná. Sklady ropných látek (čerpací stanice pohonných hmot) se musí stejně jako ostatní sklady a skládky závadných látek vizuálně kontrolovat nejméně jednou za 6 měsíců, se zápisem o výsledcích této kontroly do provozního deníku.

úniku silážních nebo senážních šťáv. Při hodnocení závažnosti porušení se přihlédne vedle technického zabezpečení i k charakteru a množství skladovaných krmiv.

Hnojiště: Hnojiště musí být zabezpečeno tak, aby se zamezilo samovolnému proniknutí závadných látek do okolního terénu, podloží a povrchových nebo podzemních vod. Dno hnojiště má mít podélný sklon směrem k hnojůvkové jímce. Podélný a příčný sklon dna manipulačních ploch je vytvořen tak, že hnojůvka a znečištěná srážková voda odtékají do sběrných žlábků a do jímky. Důležitá je kontrola kvality stavebních prací v průběhu výstavby a před uvedením do provozu. Při provozu hnojiště je nutno nejméně jednou za 6 měsíců vizuálně kontrolovat stav hnojůvkové jímky a povrchů hnojiště.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

Nevhodné skladování siláže: Byl zjištěn únik silážních šťáv a skladování konzervované píce ve žlabech, které nespĺňovaly požadavky na nepropustnost.

1. žlab: Dno zapuštěného průjezdného žlabu tvořily betonové panely. Uprostřed byl kanál, který měl vytěsněné silážní šťávy a znečištěné srážkové vody odvádět do sběrné jímky. V době kontroly byla v kanálu z důvodů zanesení vpusti do jímky nahromaděna srážková voda znečištěná silážními šťávami. Strany silážního žlabu tvořily pouze volně o terén opřené betonové panely bez vyspárování (mezery cca 10 cm), které nenavazovaly ani na jeho panelové dno (mezera cca 15 cm). Zda byl prostor pod panely zabezpečen nepropustnou úpravou, statutární zástupce společnosti nevěděl, dokumentace uvedeného žlabu neexistuje.

2. žlab: U pravého rohu žlabu byla ve vodohospodářsky nezabezpečeném terénu vyhloubena mělká rýha o šíři cca 15 cm, která odváděla silážní šťávy po terénu do sběrné jímky vzdálené cca 15 m.

Hodnocení: Rozsah porušení byl hodnocen jako střední (technické zabezpečení neodpovídá ve 2 případech), závažnost jako velká, dopad porušení jako trvalý.

Sklad ropných látek a přípravků na ochranu rostlin: Závadné látky jsou při skladování zabezpečeny dvojnásobně. Základní ochranu tvoří dodavatelské obaly (nádrže, sudy, barely, kontejnery nebo pytle). Další stupeň ochrany tvoří další ochranné nádoby nebo záchytná vana či havarijní jímka, kterou může tvořit i nepropustná podlaha s nepropustným soklem stěn a zvýšeným prahem ve vstupních otvorech.

Manipulační plochy čerpací stanice pohonných hmot: Musí mít nepropustnou a dostatečně odolnou úpravu proti účinkům ropných látek a musí být zabezpečeny proti vlivu srážkových vod z okolí. Výhodným řešením je zastřešení manipulačních ploch, jinak musí být srážkové vody odvedeny do jímky a likvidovány přes čistící zařízení. Ideálním řešením skladů ropných látek jsou dvouplášťové nádrže s kontinuální indikací meziplášťového prostoru. Největší nebezpečí z hlediska ochrany vod představují podzemní, zevně nekontrolovatelné jednoplášťové nádrže s jejich potrubními rozvody.

čerpací stanice pohonných hmot vhodně zabezpečená proti únikům ropných látek i vlivu srážkových vod

Kontrolovaný požadavek SMR2/3:

Jsou nejméně jednou za pět let, pokud není technickou normou nebo výrobcem stanovena lhůta kratší, prováděny zkoušky těsnosti potrubí a nádrží určených pro skladování ropných látek?

Důvod: Ropné látky představují značné nebezpečí, zejména pro podzemní vody. Proto je nutno těsnost potrubí a nádrží určených pro jejich skladování pravidelně a odborně zkontrolovat.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Předložení havarijního plánu, provozního deníku (záznamy o výsledcích vizuální kontroly, zjištěných závadách a provedených opravách) a protokolu o zkoušce těsnosti nádrží a potrubních rozvodů (event. kontroly technického stavu). Z předložených podkladů se zjišťuje, kdy byla provedena poslední zkouška.

Poznámka:

Pokud není stanoveno jinak (např. zvláštní normou nebo podle požadavku výrobce), provádějí se zkoušky těsnosti skladovacích nádrží a potrubních rozvodů na ropné látky nejméně jednou za 5 let, zpravidla podle příslušné přílohy ČSN 75 3415. Přitom je vhodné zkontrolovat celkový technický stav zařízení. Zkoušky těsnosti a kontrolu technického stavu jsou oprávněny provádět pouze odborné firmy.

Kde můžete získat informace:

- § 39 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění.
- Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, v platném znění.
- ČSN 75 3415 Objekty pro manipulaci s ropnými látkami a jejich skladování.
- ČSN 65 0201 Hořlavé kapaliny – Prostory pro výrobu, skladování a manipulaci.
- ČSN 65 0202 Hořlavé kapaliny. Plnění a stáčení. Výdejní čerpací stanice.

Kontrolovaný požadavek SMR2/4:

Je vybudován a provozován odpovídající kontrolní systém pro zjišťování úniku skladovaných ropných látek?

Důvod: Správně vybudovaný a fungující kontrolní systém (nejlépe kontinuálně provozovaný) má upozornit na případné úniky ropných látek a zejména havárie, které by mohly mít velmi negativní dopad na jakost podzemních nebo povrchových vod.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Proveří, zda je kontrolní systém popsán v havarijním plánu skutečně vybudován a zda je funkční. V provozním deníku zjistí, zda je pravidelně prověřována funkčnost kontinuálního indikačního systému, pokud je jím zařízení vybaveno.

Poznámka:

Při vizuální kontrole skladu (nejméně jednou za 6 měsíců) je třeba prověřit funkčnost kontinuálního indikačního systému a výsledky zapsat do provozního deníku. Pokud není kontrolní systém kontinuální, musí se provádět pravidelné smyslové či analytické posuzování možných úniků způsobem uvedeným v havarijním plánu. Nádrž musí být zabezpečena automatickým zařízením proti přeplnění nebo opatřena zvukovou nebo světelnou signalizací při dosažení maximální hladiny.

Indikace netěsnosti skladů ropných látek:

- v případě dvouplášťových nádrží pomocí vakua, přetlaku (dusíku, vzduchu) popř. pomocí analyzátoru par skladované látky;
- v případě umístění nádrže do havarijní vany (bun- kru) pomocí čichací sondy; ta musí být uzavřena víčkem, které se otvírá pouze při kontrole;
- staré jednoplášťové nádrže jsou někdy uloženy na základové desce vyspádované do jímky, ve které je čichací sonda.

Kde můžete získat informace:

- § 39 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění.
- Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, v platném znění stanoví náležitosti nakládání se závadnými látkami a havarijního plánu.
- ČSN 75 3415 Objekty pro manipulaci s ropnými látkami a jejich skladování.
- ČSN 65 0201 Hořlavé kapaliny – Prostory pro výrobu, skladování a manipulaci.
- ČSN 65 0202 Hořlavé kapaliny. Plnění a stáčení. Výdejní čerpací stanice.

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochrana podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami

SMR2/1: NEDOŠLO PŘI ZACHÁZENÍ S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI K JEJICH VNIKNUTÍ DO POVRCHOVÝCH ČI PODZEMNÍCH VOD NEBO K OHROŽENÍ JEJICH PROSTŘEDÍ?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
1	Došlo k ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod v jednom případě.	Došlo k ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod ve dvou případech.	Došlo k ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod ve více než dvou případech.	Došlo k mírnému ohrožení vod.	Došlo k závažnému ohrožení vod.	Došlo ke znečištění povrchových nebo podzemních vod.			
	3	6	10	6	8	10	0	3	23

SMR2/2: JSOU SKLADY NEBEZPEČNÝCH LÁTEK VHODNÉ Z HLEDISKA OCHRANY VOD?

2	Technické zabezpečení neodpovídá v jednom případě.	Technické zabezpečení neodpovídá ve dvou případech.	Technické zabezpečení neodpovídá ve více než dvou případech.	Malé technické nedostatky.	Střední technické nedostatky.	Převážně nesplňuje požadavky technického zabezpečení.			
	1	3	5	1	3	5	0	1	11

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochrana podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami

SMR2/3: JSOU NEJMÉNĚ JEDNOU ZA PĚT LET, POKUD NENÍ TECHNICKOU NORMOU NEBO VÝROBCEM STANOVENA LHŮTA KRATŠÍ, PROVÁDĚNY ZKOUŠKY TĚSNOSTI POTRUBÍ A NÁDRŽÍ URČENÝCH PRO SKLADOVÁNÍ ROPNÝCH LÁTEK?

Rozsah		Závažnost			Trvalost		Body
malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano
-	Zkoušky těsnosti byly provedeny, ale ne v požadovaných intervalech.	Zkoušky těsnosti nebyly provedeny.	Jedná se o skladování v nadzemních dvoupřístřkových nádržích nebo s havarijní vanou.	Jedná se o skladování v ostatních případech, nespádajících pod malou ani velkou závažnost.	Jedná se o skladování v podzemních jednopřístřkových nádržích.		
0	3	5	1	3	5	0	10

SMR2/4: JE VYBUDOVÁN A PROVOZOVÁN ODPOVÍDAJÍCÍ KONTROLNÍ SYSTÉM PRO ZJIŠŤOVÁNÍ ÚNIKU SKLADOVANÝCH ROPNÝCH LÁTEK?

-	Kontrolní systém pro zjišťování úniku je vybudován, ale není provozován.	Kontrolní systém pro zjišťování úniku není vybudován.	Malá závažnost (pevně stanovena).	-	-		
0	2	3	1	0	0	0	4

3.3. SMR3: POUŽÍVÁNÍ UPRAVENÝCH KALŮ NA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ

Cílem je, aby různé typy kalů (z čistíren odpadních vod, septiků apod.) mohly být bezpečně využity na zemědělské půdě, a tak přispívat k udržování úrodnosti půdy při současném zajištění ochrany lidského zdraví a životního prostředí.¹³ Jde o tři základní okruhy opatření:

- Povinnost původce kalu zpracovat program použití kalu a předat jej uživateli kalu;
- Omezení (zákaz) aplikace kalu na vymezených plochách;
- Povinnost dodržovat podmínky pro správné použití kalů na zemědělské půdě.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem, kteří používají upravené kaly na zemědělské půdě.

Kontroluje: ■ Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)

Kontrolovaný požadavek SMR3/I:

Bylo používání kalů podloženo zpracovaným Programem použití upravených kalů na zemědělské půdě?

Důvod: Zemědělskému subjektu musí být poskytnuta jasná pravidla, která je třeba dodržet při použití upravených kalů na zemědělské půdě.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Předložení programu o použití upravených kalů. Kontrolní orgán porovná půdní bloky vybrané k použití kalů a další podmínky stanovené v programu se záznamy v evidenci o hnojivech, pomocných látkách,

upravených kalcích a sedimentech, kterou je zemědělec povinen vést podle zákona o hnojivech. Plnění programu lze ověřit i fyzickou kontrolou na místě.

Poznámka:

Původce kalů musí zajistit zpracování programu a jeho předání zemědělci před plánovaným použitím kalů. Program musí obsahovat:

- Vyhodnocení kvality kalů z hlediska jejich použití na zemědělské půdě (dodržení mezních hodnot koncentrací rizikových prvků a mikrobiologických ukazatelů);
- Výčet vybraných pozemků určených k použití kalů;
- Zhodnocení hydrologických poměrů v zájmovém území použití kalů;

- Zařazení použití kalů do osevního postupu;
- Návrh monitoringu kalů a půdy;
- Plán odběru vzorků;
- Opatření na ochranu zdraví při práci s kaly.

Za dodržení podmínek stanovených v programu odpovídá zemědělec, který smí aplikovat pouze upravené kaly, a to s ohledem na potřeby výživy rostlin, za podmínek stanovených zákonem a prováděcí vyhláškou a v souladu s programem použití kalů tak, aby se tím nezhoršila kvalita půdy a jakost povrchových a podzemních vod.

Kde můžete získat informace:

- Vyhláška č. 382/2001 Sb., v platném znění, zejména § 5.

¹³ Požadavky evropské směrnice byly uplatněny v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Další podmínky vymezuje vyhláška č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, v platném znění.

bezpečný transport kalu v kontejneru

manipulace s kalu na nepropustném dvoře

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Zemědělský podnikatel použil upravené kalu na zemědělské půdě o výměře 8 ha, aniž by měl pro toto použití k dispozici zpracovaný „Program použití kalů na zemědělské půdě“.

Hodnocení porušení: rozsah – střední, závažnost – malá, trvalost – porušení odstranitelné.

Kontrolovaný požadavek SMR3/2: Byl dodržen zákaz použití kalu?

Důvod: Zamezit používání upravených kalů na plochách, kde by mohlo dojít k ohrožení lidského zdraví nebo životního prostředí.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Předložení evidence o hnojivech, pomocných látkách, upravených kálech a sedimentech¹⁴, do níž zemědělský podnikatel zaznamenává použití upravených kalů. Kontrolní orgán srovná plochy aplikace kalů uvedené v evidenci s plochami určenými k aplikaci v programu použití upravených kalů. Rovněž vyhodnotí splnění požadavku na dodržení mezních hodnot rizikových prvků v půdě a mikrobiologických ukazatelů v kálech (viz příloha č. 6.4). Používání upravených kalů lze ověřit i fyzickou kontrolou na místě.

Poznámka:

Použití kalů je zakázáno:

- na zemědělské půdě, která je součástí chráněných území přírody a krajiny podle zvláštního právního předpisu;
- na lesních porostních půdách využívaných pro lesní pěstební činnosti;
- v pásmu ochrany vodních zdrojů, na zamokřených a zaplavovaných půdách;
- na trvalých travních porostech a travních porostech na orné půdě v průběhu vegetačního období až do poslední seče;
- v intenzivně plodících ovocných výsadbách;
- na pozemcích využívaných k pěstování polních zelenin v roce jejich pěstování a v roce předcházejícím;
- v průběhu vegetace při pěstování píce, kukuřice a při pěstování cukrové řepy s využitím chrástu ke krmení;
- jestliže z půdních rozborů vyplývá, že obsah vybraných rizikových látek v průměrném vzorku překračuje jednu z hodnot stanovených ve vyhl. č. 382/2001 Sb., v platném znění;
- na půdách s hodnotou výměnné půdní reakce (pH výměnné) nižší než 5,6;
- na plochách, které jsou využívány k rekreaci a sportu, a na veřejně přístupných prostranstvích;
- jestliže kalu nesplňují mikrobiologická kritéria daná vyhláškou č. 382/2001 Sb.¹⁵

¹⁴ Povinnost vést evidenci vyplývá z § 9 zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, v platném znění.

¹⁵ Vyhodnocení mikrobiologických ukazatelů z hlediska posouzení zákazu použití kalu na daném půdním bloku stanovuje a vyžaduje § 33 odst. 3 písm. k) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění.

Kde můžete získat informace:

- Plochy, na nichž je použití kalů zakázáno, jsou uvedeny v § 33 zák. č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění.
- Mikrobiologická kritéria pro použití kalů na zemědělské půdě jsou uvedena v příloze č. 4 k vyhlášce č. 382/2001 Sb., v platném znění.
- Mezní hodnoty vybraných rizikových prvků v půdě jsou stanoveny v příloze č. 2 k vyhlášce č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, v platném znění.

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Zemědělský podnikatel použil v předcházejícím roce upravené kaly na pozemku o výměře 4 ha, který je v roce kontroly kontroly využíván k pěstování polní zeleniny. Použité upravené kaly zároveň nesplňovaly mikrobiologická kritéria stanovená vyhláškou.

Hodnocení porušení: rozsah – velký, závažnost – střední, trvalost – porušení trvalé.

Kontrolovaný požadavek SMR3/3:

Byla dodržena dávka sušiny kalu na 1 ha?

Důvod: Zamezit používání nadměrných dávek upravených kalů, které by mohlo vést k nadměrnému vnosu rizikových prvků a látek do půdy a tím k ohrožení základního článku potravního řetězce.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Porovná záznamy v evidenci o hnojivech, pomocných látkách, upravených kalech a sedimentech se skutečně přijatým množstvím kalů (ověřením dodacích listů apod.). Následně ověří výpočet dávky sušiny kalů použitých na 1 ha zemědělské půdy, přičemž porovná celkové dodané množství kalů s plochou, na níž byly použity. V souvislosti s tím bude kontrolní orgán vyžadovat předložení evidenčního listu využití kalů v zemědělství. Dodržování požadavku lze ověřit fyzickou kontrolou na místě.

zamokřená půda nevhodná pro použití kalů

Poznámka:

Zemědělský podnikatel nesmí použít více než 5 tun sušiny kalů na 1 ha v průběhu tří po sobě následujících let. Toto množství lze zvýšit až na 10 tun sušiny kalů v průběhu pěti po sobě následujících let, pokud použité kaly obsahují méně než polovinu limitního množství každé ze sledovaných rizikových látek a prvků a dávka dusíku v kalech nepřekročí 70 % celkového množství dusíku pro hnojenou plodinu.

Evidenční list využití kalů v zemědělství¹⁶ musí obsahovat:

- identifikační údaje původce kalů;
- identifikační údaje uživatele kalů;
- vyhodnocení agrochemických vlastností půd vybraných k použití kalů;
- zhodnocení půd vybraných k použití kalů z hlediska obsahu rizikových prvků;
- vyhodnocení kalů z hlediska jejich agrochemických vlastností (obsahu živin), obsahu rizikových prvků a rizikových látek a hodnot mikrobiologických ukazatelů;
- výpočet vnosu rizikových prvků do půdy použitou dávkou kalů.

¹⁶ Příloha č. 1 k vyhlášce č. 382/2001 Sb., v platném znění.

Kde můžete získat informace:

- Limitní dávky stanoví § 1 písm. c) vyhláška č. 382/2001 Sb., v planém znění.
- Množství dusíku potřebné pro hnojenou plodinu nestanovuje žádný platný právní předpis, ale uvádí je např. „Metodický pokyn pro hnojení plodin“ (ÚKZÚZ, 2000; autoři: Trávník K. a kol.) nebo Rámcová metodika výživy rostlin a hnojení (VÚRV, v.v.i., 2008; autoři: Klír J., Kunzová E., Čermák P.).

příklad nadměrné aplikace kalu

nadměrná dávka kalu (nedodržení maximální dávky sušiny na 1 ha)

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Z evidence o hnojivech (kalech) použitých na zemědělské půdě bylo zjištěno překročení stanovené dávky sušiny upraveného kalu o 1,5 tuny. Tuto nadlimitní dávku použil zemědělský podnikatel na zemědělské půdě o výměře 2 ha.

Hodnocení porušení: rozsah – malý, závažnost – střední, trvalost – porušení trvalé.

PŘÍKLAD VÝPOČTU DÁVKY KALŮ NA 1 ha ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY:

Kal – sušina 20 % v čerstvé hmotě (analyticky stanoveno), tzn. 5 tun čerstvého kalu obsahuje 1 tunu sušiny. Maximálně povolená dávka – 5 tun sušiny/ha za 3 roky.

Zemědělský podnikatel může použít dávku 25 tun kalů/ha v čerstvé hmotě za 3 roky.

Kontrolovaný požadavek SMR3/4:

Byly na zemědělské půdě použity upravené kaly splňující mezní hodnoty obsahu rizikových látek a rizikových prvků a jejich použití nemohlo vést ke vzniku škody na zemědělské půdě nebo na okolních pozemcích?

Důvod: Zamezit používání upravených kalů s nadlimitním obsahem rizikových látek a prvků na zemědělské půdě, které by mohlo vést ke škodě na zemědělské půdě na dotčeném pozemku nebo na sousedících pozemcích nebo v jeho širším okolí a k ohrožení lidského zdraví a životního prostředí.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Porovná mezní hodnoty koncentrací rizikových látek a prvků stanovené vyhláškou s laboratorně zjištěnými hodnotami. Bude též vyžadovat vyhodnocení kalů z hlediska jejich použití na zemědělské půdě, které je povinnou částí zpracovaného programu použití upravených kalů, a předložení evidenčního listu využití kalů v zemědělství.

Poznámka:

Na zemědělskou půdu mohou být aplikovány pouze kaly, které vyhovují mezním hodnotám koncentrací vybraných rizikových látek a prvků a mikrobiologickým kritériím uvedeným v příloze k vyhlášce č. 382/2001 Sb., v platném znění (viz příloha č. 6.4). Povinný obsah evidenčního listu využití kalů v zemědělství (příloha č. 1 k vyhlášce č. 382/2001 Sb., v platném znění) viz kontrolovaný požadavek č. 3 výše.

Kde můžete získat informace:

- Mezní hodnoty koncentrací rizikových látek a prvků v kalech pro jejich použití na zemědělské půdě uvádí příloha č. 3 k vyhlášce č. 382/2001 Sb., v platném znění.

Kontrolovaný požadavek SMR3/5:

Je soustavně a řádně vedena evidence o upravených kalech použitých na zemědělské půdě?

Důvod: Důkladná a pravdivá evidence o používání upravených kalů na zemědělské půdě jako jednoho z rizikových vstupů umožňuje rychle nalézt a vyloučit případné zdroje znečištění půdy, vody a potravních řetězců.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Splnění požadavku zemědělec prokazuje prostřednictvím záznamů o použití kalů v předložené evidenci o hnojivech, pomocných látkách a upravených kalech a sedimentech použitých na zemědělské půdě.

Poznámka:

Podnikatelé hospodařící na zemědělské půdě jsou povinni vést evidenci o upravených kalech použitých na zemědělské půdě (§ 9 odst. 5 zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, v platném znění). Neúplnost údajů v evidenci bude posuzována z hlediska možnosti kontroly plnění požadavku. Jestliže chybějící údaj nemá vliv na výsledek kontroly, nebude neúplnost evidence považována za porušení požadavku.

Evidenční list využití kalů v zemědělství za rok

Účtovací kalů

evidenční list využití kalů v zemědělství

Požadavky na vedení evidence o hnojivech, pomocných látkách, upravených kalech a sedimentech:

Je nutno dodržovat zejména následující obecné zásady:

- evidence musí být vedena soustavně a řádně (pozor – je nutno zaznamenávat i pastvu hospodářských zvířat);
- záznam o použití hnojiva, pomocné látky, upraveného kalu nebo sedimentu musí být v evidenci proveden do 1 měsíce od ukončení jeho použití;
- vede se evidence o množství, druhu a době použití hnojiv, pomocných hnojiv, upravených kalů a sedimentů;
- při vedení evidence nezáleží na formě, ale na obsahu;
- evidence může být vedena několika způsoby (v papírové podobě, pomocí počítačových programů, s využitím Portálu farmáře);
- záznamy v evidenci mohou být řazeny podle pozemků, podle plodin nebo podle let;
- evidence se uchovává 7 let a musí být na požádání předložena kontrolnímu orgánu, kterému také musí být umožněno ověření údajů v ní uvedených (na základě dodacích listů, faktur apod.).

Kde můžete získat informace:

- Požadavky na vedení evidence stanoví § 7 vyhlášky č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, v platném znění.
- Údaje, které je zemědělský podnikatel povinen zaznamenávat, jsou uvedeny v příloze č. 1 k téže vyhlášce.

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Používání upravených kalů na zemědělské půdě

SMR3/1: BYLO POUŽÍVÁNÍ KALŮ PODLOŽENO ZPRACOVANÝM PROGRAMEM POUŽITÍ UPRAVENÝCH KALŮ NA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
1	Použití upr. kalů na zem. půdě nebylo podloženo úplným programem u 5-10 ha ploch, na kterých byly kaly použity.	Použití upr. kalů na zem. půdě nebylo podloženo úplným programem u 5-10 ha ploch, na kterých byly kaly použity.	Použití upr. kalů na zem. půdě nebylo podloženo úplným programem u více než 10 ha ploch, na kterých byly kaly použity.	x	x	8	1	x	17

SMR3/2: BYL DODRŽEN ZÁKAZ POUŽITÍ KALU?

2	Zákaz použití kalů nebyl dodržen na ploše do 1 ha.	Zákaz použití kalů nebyl dodržen na ploše 1-3 ha.	Zákaz použití kalů nebyl dodržen na ploše nad 3 ha.	Byl porušen jeden zákaz.	Byly porušeny dva zákazy.	Byly porušeny tři a více zákazů.			
	6	8	10	6	8	10	x	10	30

SMR3/3: BYLA DODRŽENA DÁVKA SUŠINY KALU NA 1 ha?

3	Dávka sušiny kalu na 1 ha nebyla dodržena na méně než 5 ha.	Dávka sušiny kalu na 1 ha nebyla dodržena na 5-10 ha.	Dávka sušiny kalu na 1 ha nebyla dodržena na více než 10 ha.	Dávka sušiny kalu na 1 ha byla překročena o méně než 1 tunu stanovené dávky.	Dávka sušiny kalu na 1 ha byla překročena o 1-2 tuny stanovené dávky.	Dávka sušiny kalu na 1 ha byla překročena o více než 2 tuny stanovené dávky.			
	4	6	8	4	6	8	x	10	26

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Používání upravených kalů na zemědělské půdě

SMR3/4: BYLY NA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ POUŽITY UPRAVENÉ KALY SPLŇUJÍCÍ MEZNÍ HODNOTY OBSAHU RIZIKOVÝCH LÁTEK A RIZIKOVÝCH PRVKŮ A JEJICH POUŽITÍ NEMOHLA VÉST KE VZNIKU ŠKODY NA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ NEBO NA OKOLNÍCH POZEMCÍCH?

4	Upravené kalý byly nesprávně použity na méně než 0,5 ha ploch.	Upravené kalý byly nesprávně použity na 0,5-1 ha ploch.	Upravené kalý byly nesprávně použity na více než 1 ha ploch.	Došlo k překročení mezní hodnoty pro rizikové látky a prvky v kalech u 1 ukazatele.	Došlo k překročení mezní hodnoty pro rizikové látky a prvky v kalech u 2 ukazatelů.	Došlo k překročení mezní hodnoty pro rizikové látky a prvky v kalech u 3 a více ukazatelů.			
	6	8	10	6	8	10	x	10	30

SMR3/5: JE SOUSTAVNĚ A ŘÁDNĚ VEDENA EVIDENCE O UPRAVENÝCH KALECH POUŽITÝCH NA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ?

5	Evidence používání upravených kalů chybí u jednoho půdního bloku nebo dílu půdního bloku.	Evidence používání upravených kalů chybí u dvou až tří půdních bloků nebo dílů půdních bloků.	Evidence používání upravených kalů chybí u tří a více půdních bloků nebo dílů půdních bloků.	Chybí jeden z požadovaných údajů.	Chybí dva z požadovaných údajů.	Chybí tři a více z požadovaných údajů nebo není evidence zpracována.			
	4	6	8	4	6	8	1	x	17

3.4. SMR4: OCHRANA VOD PŘED ZNEČIŠTĚNÍM DUSIČNANY ZE ZEMĚDĚLSKÝCH ZDROJŮ

Na základě požadavků evropské nitrátové směrnice¹⁷ jsou vymezeny **zranitelné oblasti**, kde znečištění podzemních a povrchových vod dusičnany již přesáhlo nebo by mohlo přesáhnout stanovenou mez 50 mg/l. Pro zemědělce ve zranitelných oblastech je stanoven povinný **akční program**, který má vést ke snížení obsahu dusičnanů ve vodách. Akční program obsahuje požadavky uvedené v obecných zásadách správné zemědělské praxe a další požadavky, výslovně stanovené nitrátovou směrnicí v těchto okruzích:

- období zákazu hnojení;
- kapacity skladovacích prostor pro statková hnojiva;
- omezení aplikace hnojiv s ohledem na půdní a klimatické podmínky;
- maximální limit organického hnojení 170 kg N/ha;
- omezení aplikace hnojiv na svažitých půdách;
- omezení aplikace hnojiv v blízkosti vodních toků, rybníků a nádrží;
- omezení aplikace hnojiv na podmáčených, zaplavených, promrzlých a sněhem pokrytých půdách.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem, kteří hospodaří ve zranitelných oblastech

Kontroluje: ■ Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)

Kde můžete získat informace:

- Zranitelné oblasti i akční program jsou vyhlášeny v nařízení vlády č. 103/2003 Sb., ve znění nařízení vlády č. 219/2007 Sb. a č. 108/2008 Sb.
- Zákaz aplikace hnojiv na podmáčených, zaplavených, promrzlých a sněhem pokrytých půdách je uveden v § 9 zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, v platném znění.
- Komentované znění nařízení vlády č. 103/2003 Sb. je vydáno jako odborná publikace a je k dispozici na Agenturách pro zemědělství a venkov a na www.mze.cz.
- Požadavky na vedení evidence o hnojivech, pomocných látkách, upravených kalech a sedimentech jsou uvedeny výše u SMR3 (používání upravených kalů), kontrolního požadavku č. 5.

Kontrolovaný požadavek SMR4/I:

Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení?

Důvod: Omezit hnojení dusíkatými hnojivými látkami v nevhodném období a tím zabránit jejich smyvu do povrchových vod a průsaku do zdrojů podzemních vod.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Splnění požadavku zemědělec prokazuje údají v předložené evidenci o hnojivech použitých na zemědělské půdě. V případě potřeby je možno kontrolovat i knihu jízd nebo výkaz práce. Kontrolní orgán může kontrolovat plnění požadavku také na místě v období zákazu hnojení (viz příloha č. 6.5.).

Poznámka:

Období zákazu neplatí pro výkaly a moč zanechané hospodářskými zvířaty při pastvě nebo jiném pobytu na zemědělské půdě a pro hnojení zakrytých ploch (zejména skleníků a fóliovníků).

¹⁷ Směrnice rady 91/676/EHS, implementovaná nařízením vlády č. 103/2003 Sb., ve znění nařízení vlády č. 219/2007 Sb. a č. 108/2008 Sb.

Kde můžete získat informace:

- Zařazení do klimatického regionu a období zákazu hnojení u jednotlivých půdních bloků/dílů – informativní výpis z evidence půdních bloků LPIS nebo mapa půdních bloků/dílů na Portálu farmáře v LPIS.
- Evidence o hnojivech – bezplatná Evidence o hnojivech je dostupná na Portálu farmáře. Prostřednictvím tlačítka INFO NITRÁT lze zjistit, jaké omezující podmínky, včetně termínů zákazu hnojení, se k půdnímu bloku vážou. Pro plánované aplikace hnojiv lze zjistit, zda nedojde ke konfliktu s termíny zákazu hnojení.

Kontrolovaný požadavek SMR4/2:

Byly při hnojení jednotlivých plodin dodrženy limity stanovené v příloze č. 3 k nařízení vlády č. 103/2003 Sb.?

Důvod: Zamezit přehnojování zemědělské půdy dusíkem, který pěstovaná plodina nevyužije k tvorbě výnosu, a který může proto prosáknout do zdrojů podzemních vod.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Zemědělec prokazuje splnění požadavku údaji v předložené evidenci o hnojivech použitých na zemědělské půdě. Kontrolní orgán provede výpočet dodaného dusíku v použitých hnojivech

a upravených kalech a porovná takto vypočítané množství dusíku se stanoveným limitem. (více informací naleznete v příloze č. 6.5.)

Kontrolovaný požadavek SMR4/3:

Byl dodržen maximální limit 170 kg/ha/rok v použitých organických, organominerálních a statkových hnojivech v průměru zemědělského podniku?

Důvod: Zabránit nepřiměřenému přehnojování zemědělské půdy dusíkem, které by mohlo vést ke znečištění povrchových a podzemních zdrojů vod.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Kontrolní orgán na základě průměrných stavů hospodářských zvířat v posuzovaném kalendářním roce a technologie jejich ustájení stanoví skutečné množství vyprodukovaných statkových hnojiv a dusíku ve statkových hnojivech za 1 rok. Stanovené množství je upraveno na základě doloženého příjmu nebo výdeje statkových, organických a organominerálních hnojiv a upravených kalů. Následně kontrolní orgán provede kontrolu evidence o hnojivech použitých na zemědělské půdě a dalších dokladů předložených zemědělcem o jiném použití statkového nebo organického hnojiva než ke hnojení. Odtud vypočte množství dusíku v použitých organických, organominerálních a statkových hnojivech a kalech. Dále stanoví průměrnou výměru zemědělské půdy

zemědělského podniku v daném kalendářním roce. Od ní odečte celé zemědělské pozemky nevhodné pro hnojení a vypočte průměrnou dávku dusíku v použitých statkových, organických a organominerálních hnojivech a upravených kalech na 1 ha zemědělské půdy vhodné ke hnojení.

Poznámka:

Průměrný stav hospodářských zvířat¹⁸ zemědělského podniku v daném kalendářním roce se stanoví z evidence hospodářských zvířat jako 365denní průměr. Průměrná výměra zemědělské půdy zemědělského podniku v daném kalendářním roce se stanoví jako průměr z 12 výměr zemědělské půdy zjišťovaných k poslednímu dni v každém kalendářním měsíci.

¹⁸ Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě, označování a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, v platném znění.

Kde můžete získat informace:

- Průměrná výměra zemědělské půdy zemědělského podniku je uvedena na informačním výpisu na Portálu farmáře v LPIS¹⁹.
- Ke zjištění průměrného přísunu dusíku na 1 ha zemědělské půdy lze vedle ručního výpočtu použít běžné komerční softwarové programy nebo bezplatnou základní Evidenci o hnojivech na Portálu farmáře, která nabízí sestavu s automatickým výpočtem průměrného ročního přísunu N z hnojiv a z pastvy za kalendářní rok.

Započítávají se **všechny** dusíkaté hnojivé látky, které obsahují **organickou** formu dusíku **živočišného** původu, tedy statková hnojiva, organická a organominerální hnojiva, ale také upravené kaly používané na zemědělské půdě. Počítá se pouze se zemědělskými pozemky (půdními bloky nebo díly půdních bloků) vhodnými k aplikaci uvedených hnojiv. Použije se průměrná výměra zemědělské půdy zemědělského podniku v daném kalendářním roce. Na jednotlivých pozemcích je možno překročit limit 170 kg N/ha/rok pouze za předpokladu, že

celková dávka v rámci zemědělského podniku překročena nebude. Výši aplikované dávky dusíku lze vypočítat dvěma způsoby:

1. podle průměrných obsahů celkového dusíku v použitých organických a organominerálních hnojivech a statkových hnojivech;
2. podle produkce dusíku v exkrementech chovaných hospodářských zvířat.

Pro oba způsoby výpočtu je nutno stanovit průměrný stav hospodářských zvířat zemědělského podniku v daném kalendářním roce.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

Zemědělský podnik obhospodařuje v ročním průměru 100 ha orné půdy. Z toho má 80 ha ve zranitelné oblasti. Jeden půdní blok s výměrou 5 ha je v I. zóně ochranného pásma vodního zdroje. Průměrný stav zvířat během roku byl 80 ks krav a 40 ks telat při ustájení s produkcí močůvky. Produkce statkových hnojiv v podniku se rovná jejich roční aplikaci (vyrovnaný meziroční skladový obrat). Zemědělský podnik však v roce 2008 prodal 200 t hnoje sousednímu podniku. O toto množství je v roce 2008 použití ke hnojení v rámci podniku nižší.

Způsob výpočtu 1:

Průměrná roční produkce statkových hnojiv je u krav 8,1 t hnoje a 5,2 t močůvky na DJ, u telat 9,8 t hnoje a 8,7 t močůvky na 1 DJ (vyhláška č. 274/1998 Sb., příloha č. 3, tabulka A).

80 krav o průměrné hmotnosti 650 kg je $80 \times 1,3 = 104$ DJ (koeficient přepočtu kusů DJ je $650/500 = 1,3$); 104 DJ v kategorii krav tedy produkuje 842 t hnoje a 541 t močůvky.

40 telat do 6 měsíců o průměrné hmotnosti 110 kg je $40 \times 0,22 = 8,8$ DJ (koeficient přepočtu na DJ je $110/500 = 0,22$); 8,8 DJ v kategorii telat tedy produkuje 86 t hnoje a 77 t močůvky.

Celková roční produkce statkových hnojiv u skotu je tedy 929 t hnoje a 617 t močůvky.

Po prodeji 200 t hnoje zbývá ke hnojení 729 t hnoje.

Obsah dusíku v 1 tuně hnoje skotu je 5,0 kg N, v 1 tuně močůvky 2,5 kg N (vyhláška č. 274/1998 Sb., příloha č. 2).

$729 \text{ t hnoje za rok} \times 5,0 \text{ kg N} = 3643 \text{ kg N}$, $617 \text{ t močůvky} \times 2,5 \text{ kg N} = 1543 \text{ kg N}$.

Celkové množství dusíku v použitých statkových hnojivech je 5187 kg N.

¹⁹ Při výpočtu jsou použity koeficienty uvedené v přílohách č. 2 a 3 vyhlášky č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, v platném znění.

OCHRANA VOD PŘED ZNEČIŠTĚNÍM DUSIČNANY ZE ZEMĚDĚLSKÝCH ZDROJŮ ■ SMR4

Pro posouzení plnění limitu 170 kg/ha budeme počítat s celkovou průměrnou výměrou zemědělských pozemků, tj. 100 ha. Od ní je nutno odečíst půdní bloky nebo díly půdních bloků nevhodné ke hnojení, tj. 5 ha v ochranném pásmu.

Celková výměra vhodná ke hnojení je 95 ha.

Dávka v průměru zemědělského podniku je 5187 kg N / 95 ha = **55 kg N na hektar.**

Způsob výpočtu 2:

80 krav o průměrné hmotnosti 650 kg = 104 DJ, 40 telat do 6 měsíců o průměrné hmotnosti 110 kg = 8,8 DJ (viz způsob výpočtu 1). Celkový počet DJ skotu je tedy 112,8.

Průměrná roční produkce dusíku v exkrementech skotu je 78 kg N v přepočtu na 1 DJ (vyhláška č. 274/1998 Sb., příloha č. 3 tabulka B), tj. celkem 112,8 x 78 = **8798 kg N.**

Při stelivovém ustájení se odečítají ztráty N ve stájích a při skladování statkových hnojiv ve výši 35 %. Po odpočtu ztrát je **produkce určená ke hnojení 8798 x (1 - 0,35) = 5719 kg N.**

Ve hnoji je však navíc obsažen dusík steliva. Při průměrné denní spotřebě steliva 2,5 kg/DJ představuje **dusík ve slámě 515 kg N** (2,5 kg slámy x 112,8 DJ x 365 dní x 5 kg N/1000). **Vypočtená produkce dusíku ve statkových hnojivech je 6234 kg N.**

Odpočet dusíku v prodaném hnoji je 1000 kg N (200 t x 5 kg N).

Celkové množství dusíku v použitých statkových hnojivech je 5234 kg N.

Celková výměra zemědělské půdy vhodná ke hnojení je 95 ha (viz způsob výpočtu 1).

Dávka v průměru zemědělského podniku je 5234 kg N / 95 ha = **55 kg N na 1 hektar.**

DJ = dobytčí jednotka (500 kg živé hmotnosti).

Pokud nejsou k dispozici vlastní údaje o průměrné hmotnosti dobytka, použijí se údaje z vyhlášky č. 274/1998 Sb., příloha č. 3, tabulka B.

Kontrolovaný požadavek SMR4/4:

Odpovídají jímky a nádrže kapacitně minimálně čtyřměsíční produkci kejdy a tříměsíční produkci močůvky a hnojůvky (při doložitelném uvedení do oběhu nebo jiném využití dvouměsíční produkci) a jsou dostatečné pro uskladnění v období zákazu hnojení?

Důvod: Zabezpečit skladování statkových hnojiv po dobu nevhodnou ke hnojení a zamezit tak jejich použití na zemědělskou půdu při nepříznivých klimatických podmínkách.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Při kontrole dostatečnosti kapacity jímek se vychází z průměrných stavů hospodářských zvířat v posuzovaném kalendářním roce a technologie jejich ustájení. Na tomto základě je proveden výpočet skutečné produkce statkových hnojiv. Dále se prověří skutečná kapacita skladovacích prostor podniku na základě fyzické kontroly v terénu a kontroly dokladů o příjmu a výdeji kejdy a močůvky. Poté je provedeno porovnání produkce kejdy a močůvky s kapacitami pro jejich skladování.

Poznámka:

Při výpočtu skutečné produkce statkových hnojiv se použijí koeficienty stanovené v příloze č. 3 vyhlášky č. 274/1998 Sb., pokud podnik nepředloží podklady o zjištění produkce statkových hnojiv, získané prokazatelným způsobem²⁰. Kapacity skladovacích prostor mohou být sníženy v případě (dodacím listem, fakturou) doložitelného uvádění statkových hnojiv do oběhu, jejich využití k výrobě organických hnojiv nebo k produkci bioplynu, popř. jejich likvidace jako odpadu. **Pozor – i po tomto**

²⁰ § 4 odst. 3 vyhlášky č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, v platném znění.

snížení musí zemědělský podnikatel disponovat kapacitou pro uskladnění dvouměsíční produkce statkových hnojiv. Pro výpočet skladovacích kapacit je nutné stanovit průměrný

stav hospodářských zvířat zemědělského podniku v daném kalendářním roce z evidence hospodářských zvířat (zákon č. 154/2000 Sb., v platném znění vyhláška č. 136/2004 Sb.) jako 365denní průměr.

Kde můžete získat informace:

- Minimální kapacita jímek na kejdu a močůvku je stanovena v obecně platné vyhlášce č. 274/1998 Sb., v platném znění.
- Ke zjištění potřebných skladových kapacit doporučujeme používat údaje o stavech zvířat z ústřední evidence (průměrný roční stav) zjistitelné na Portálu farmáře, aplikace Registr zvířat, a tabulkové kapacity dle přílohy č. 3 části B vyhlášky č. 274/1998 Sb., v platném znění. Je možno využít i souborů s přednastavenými vzorci pro výpočet skladové kapacity umístěných v sekci Důležité manuály na Portálu farmáře.

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Příklad výpočtu kapacity skladovacích prostor: Zemědělský podnik má průměrný stav 480 ks prasat s produkcí kejdy. Jako sklad pro kejdu vlastní 2 jímky o celkové kapacitě 400 m³. Jímky pro kejdu musí kapacitně odpovídat minimálně čtyřměsíční produkci kejdy podle vyhlášky č. 274/1998 Sb., v platném znění.

480 ks prasat = 57,6 DJ prasat (koeficient přepočtu hmotnosti na DJ je 0,12 – vyhláška č. 274/1998 Sb., v platném znění, příloha č. 3, tabulka B)

1 DJ prasat požaduje na čtyřměsíční kapacitu 6,1 m³ (vyhláška č. 274/1998 Sb., v platném znění, příloha č. 3, tabulka B). Čtyřměsíční produkce kejdy je 57,6 DJ × 6,1 m³ = 351,36 m³

Zemědělský podnik má tedy **dostatečnou kapacitu** na uskladnění kejdy prasat.

Kontrolovaný požadavek SMR4/5:

Byl dodržen zákaz pěstování širokořádkových plodin (kukuřice, slunečnice, sója, bob, brambory apod.) na pozemcích se sklonem nad 7°, které sousedí s útvary povrchových vod nebo se od nich nacházejí ve vzdálenosti menší než 25 m?

Důvod: Ochrana půd a vod před erozí a jejími dopady, včetně znečištění dusičnany.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

V rámci tohoto požadavku jsou kontrolovány PB, které přímo sousedí, tj. přímo se dotýkají břehové čáry útvaru povrchových vod a PB, které jakoukoliv svou částí jsou od břehové čáry útvaru povrchových vod vzdáleny do 25 m. Splnění požadavku zemědělec prokazuje údaji v předložené evidenci o hnojivech použitých na zemědělské půdě. Lze popřípadě kontrolovat i knihu jízd nebo výkaz práce. Kontrolní orgán může ověřit plnění požadavku také v průběhu vegetačního období fyzickou kontrolou na místě.

Evidenci o použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů																
podnikatel v zemědělství: Jan Novák, Hraná Újezd 2										datum narození (IČ, bylo-li přiděleno):						
statková kniha pozemků:										IČ: 123 456 789						
Katastrální území ¹⁾	Plocha ²⁾			Hnojení	Hnojiva, statková hnojiva, upravené kalů (v rolně)										Pomocné látky k hnojivům se složením	
	celková	obrázky (ha)	průměr (ha)		datum	placha (ha)	dek nebo název	celkem (t.kg, l/haj)	dielka (t.kg, l/haj)	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	MgO	CaO	S	dielka (t.kg, l/haj)
100-1100	1000	1000	1000	15.5.2019	10,00	keřka prasat	20000	12000	20	20	20	20	20	20		

¹⁾ Pokud je podnikatel v zemědělství zařazen v registru půdy podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, uvede v rubrice katastrální území číslo číselce mapy a v rubrice pozemků zkrácený kód půdního bloku nebo jeho dílu.

²⁾ U trvalých travních porostů se uvede pouze zemědělská kultura travní porost.

vzor evidence o použití hnojiv, statkových hnojiv, pomocných látek a upravených kalů

vhodné využití svažitého pozemku (stálá pastvina)

nevhodné využití svažitého pozemku (pěstování kukuřice)

Kde můžete získat informace

- Informativní výpisy z nitrátové směrnice nebo na Portálu farmáře v LPIS (informace u jednotlivých půdních bloků nebo dílů půdních bloků). Vzdálenost od útvaru povrchových vod je v mapě označena pouze orientačně, rozhodující je skutečný stav na místě.

Útvar povrchových vod je pojem stanovený v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách, v platném znění, a zahrnuje vymezené soustředění povrchové vody v určitém prostředí, např. v jezeru, ve vodní nádrži, v korytě vodního toku. Vodním tokem se podle § 43 rozumějí povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku. Při pochybnostech o skutečnosti, zda se jedná o vodní tok, rozhoduje vodoprávní úřad.

Kontrolovaný požadavek SMR4/6:

Jsou v blízkosti povrchových vod udržovány ochranné nehnojené pásy v šířce 3 m od břehové čáry?

Důvod: Omezení průsaku a povrchového smyvu látek, zejména dusíkatých, z použitých hnojiv do útvarů povrchových vod.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Splnění kontrolního požadavku se zjišťuje kontrolou v terénu, a to kontrolou výskytu hnojiva v ochranném pásu.

Poznámka:

Třímetrový ochranný pás se vztahuje pouze na zemědělské pozemky přímo přiléhající k útvaru povrchových vod (definice útvaru povrchových vod je uvedena výše u kontrolovaného požadavku SMR4/5). Zákaz hnojení v ochranném pásu se vztahuje pouze na aplikaci hnojiv, včetně hnojiv statkových.

příklad ochranného pásu kolem břehu rybníka

Kde můžete získat informace:

- Informace o zemědělských pozemcích sousedících s útvary povrchových vod – Portál farmáře v LPIS (informace u jednotlivých půdních bloků nebo dílů půdních bloků). Vzdálenost od útvaru povrchových vod je v mapě označena pouze orientačně, rozhodující je skutečný stav na místě.

Kontrolovaný požadavek SMR4/7:

Byl dodržen zákaz hnojení na půdu, která je zaplavená, přesycená vodou, pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm nebo promrzlá tak, že povrch půdy do hloubky 5 cm přes den nerozmrzá?

Důvod: Zamezit smyvu látek, zejména dusíkatých, z použitých hnojiv do povrchových vod, popř. též jejich rychlému průsaku do půdy, drenáží a podzemních vod.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Splnění požadavku se zjišťuje kontrolou v terénu. Při podezření na porušení probíhá kontrola dat aplikace hnojiv dle evidence o hnojivech použitých na zemědělskou půdu, knihy jízd, popř. výkazů práce, s využitím záznamů nejbližších hydrometeorologických stanic.

nesprávné hnojení na půdu pokrytou vrstvou sněhu

Kde můžete získat informace:

- Zákaz aplikace hnojiv na podmáčených, zaplavených, promrzlých a sněhem pokrytých půdách je uveden v § 9 zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, v platném znění.

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

SMR4/1: BYL DODRŽEN ZÁKAZ POUŽITÍ DUSÍKATÝCH HNOJIVÝCH LÁTEKY OBDOBÍ ZÁKAZU HNOJENÍ?

Rozsah		Závažnost			Trvalost		Body
malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano
Nedodržení do 5 ha plochy, kde je období zákazu hnojení.	Nedodržení 5-10 ha plochy, kde je období zákazu hnojení.	Nedodržení nad 10 ha plochy, kde je období zákazu hnojení.	Použití do 20 kg N/ha.	Použití 20-40 kg N/ha.	Použití nad 40 kg N/ha.		
6	8	10	6	8	10	x	10 30

SMR4/2: BYLY PŘI HNOJENÍ JEDNOTLIVÝCH PLODIN DODRŽENY LIMITY STANOVENÉY PŘÍLOZE Č. 3 K NAŘÍZENÍVLÁDY Č. 103/2003 Sb.?

Nedodržení limitu na ploše do 20 ha.	Nedodržení limitu na ploše 20-50 ha.	Nedodržení limitu na ploše nad 50 ha.	Překročení limitu do 20 kg N/ha.	Překročení limitu o 20-40 kg N/ha.	Překročení limitu nad 40 kg N/ha.		
2	4	6	2	4	6	x	10 22

SMR4/3: BYL DODRŽEN MAXIMÁLNÍ LIMIT 170 kg n/ha/rok V POUŽITÝCH ORGANICKÝCH, ORGANOMINERÁLNÍCH A STATKOVÝCH HNOJIVECHV PRŮMĚRU ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU?

		Pevně stanoveno.	Limit překročen do 20 kg dávky N/ha.	Limit překročen o 20-40 kg dávky N/ha.	Limit překročen nad 40 kg dávky N/ha.		
		10	6	8	10	x	10 30

SMR4/4: ODPOVÍDAJÍ JÍMKY A NÁDRŽE KAPACITNĚ MINIMÁLNĚ ČTYŘMĚSÍČNÍ PRODUKCI KEJDY A TŘÍMĚSÍČNÍ PRODUKCI MOČŮVKY A HNOJŮVKY (PŘI DOLOŽITELNÉM UVEDENÍ DO OBĚHU NEBO JINÉM VYUŽITÍ DVOUMĚSÍČNÍ PRODUKCI) A JSOU DOSTATEČNÁ PRO USKLADNĚNÍ V OBDOBÍ ZÁKAZU HNOJENÍ?

Zemědělský podnikatel obhospodaruje více než 1000 ha zemědělské půdy vhodné ke hnojení.	Zemědělský podnikatel obhospodaruje 100-1000 ha zemědělské půdy vhodné ke hnojení.	Zemědělský podnikatel obhospodaruje méně než 100 ha zemědělské půdy vhodné ke hnojení.	Chybí kapacita jímek do 30 m ³ .	Chybí kapacita jímek od 31 do 60 m ³ .	Chybí kapacita jímek nad 60 m ³ .		
6	8	10	6	8	10	1	x 21

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

SMR4/5: BYL DODRŽEN ZÁKAZ PĚSTOVÁNÍ ŠIROKOŘÁDKOVÝCH PLODIN (KUKURICE, SLUNEČNICE, SÓJA, BOB, BRAMBORY APOD.) NA POZEMCÍCH SE SKLONEM NAD 7°, KTERÉ SOUSEDÍ S ÚTVARY POVRCHOVÝCH VOD NEBO SE OD NICH NACHÁZÍVE VZDÁLENOSTI MENŠÍ NEŽ 25 m?

Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
Nedodržení na ploše do 5 ha pozemků se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvarem povrchových vod.	Nedodržení na ploše do 5 ha pozemků se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvarem povrchových vod.	Nedodržení na ploše nad 10 ha pozemků se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvarem povrchových vod.	Širokořádkové plodiny byly pěstovány na pozemcích se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvary povrchových vod, v délce do 25 m	Širokořádkové plodiny byly pěstovány na pozemcích se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvary povrchových vod, v délce 26-50 m.	Širokořádkové plodiny byly pěstovány na pozemcích se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvary povrchových vod, v délce nad 50 m.			
4	6	8	4	6	8	x	10	26

SMR4/6: JSOUV BLÍZKOSTI POCVRCHOVÝCH VOD UDRŽOVÁNY OCHRANNÉ NEHNOJENÉ PÁSY ŠÍŘICE 3 m OD BŘEHOVÉ ČÁRY?

Nehnojené pásy nejsou udržovány v délce menší než 50 m.	Nehnojené pásy nejsou udržovány v délce 50-100 m.	Nehnojené pásy nejsou udržovány v délce větší než 100 m.	Nehnojené pásy jsou v průměru užší o méně než 1 m požadované šířky.	Nehnojené pásy jsou v průměru užší o 1-2 m požadované šířky.	Nehnojené pásy jsou v průměru užší o více než 2 m nebo zcela chybějí.			
4	6	8	4	6	8	x	10	26

SMR4/7: BYL DODRŽEN ZÁKAZ HNOJENÍ NA PŮDU, KTERÁ JE ZAPLAVENÁ, PŘESYČENÁ VODOU, POKRYTÁ VRSTVOU SNĚHU VYŠŠÍ NEŽ 5 cm NEBO PROMRZLÁ TAK, ŽE POCVRC H PŮDY DO HLOUBKY 5 cm PŘES DEN NEROZMRZÁ?

Nedodržení na ploše do 5 ha.	Nedodržení na ploše 5-10 ha.	Nedodržení na ploše nad 10 ha.	Použití do 20 kg N/ha.	Použití 20-40 kg N/ha.	Použití nad 40 kg N/ha.			
4	6	8	4	6	8	x	10	26

3.5. SMR5: OCHRANA PŘÍRODNÍCH STANOVISŤ, VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ŽIVOČICHŮ A PLANĚ ROSTOUCÍCH ROSTLIN

Evropské směrnice a zákon o ochraně přírody a krajiny²¹ definují, pro které druhy rostlin, živočichů a typy přírodních stanovišť mají být vymezeny lokality soustavy Natura 2000. Podle směrnice o stanovištích jsou to **evropsky významné lokality (EVL)**. Často se jedná o území, kde se díky tradičnímu a citlivému hospodaření dochovala cenná stanoviště nebo vzácný rostlinný či živočišný druh. Předmětem ochrany může být jeden nebo více typů stanovišť (např. podmáčené louky, stepní lokality) nebo evropsky významné druhy rostlin či

živočichů (jako např. hořeček český, orchidej stře-
víčník pantoflíček, sysel obecný nebo modrásek
očkovaný). Mezi nejzávažnější škodlivé zásahy patří
změna vodního režimu (vysušování pozemků) na
lokality, kde je předmětem ochrany nivní spo-
lečenstvo nebo druhy na ně vázané, a rozorávání
při změně travních porostů na ornou půdu nebo
při obnově travních porostů, jsou-li předmětem
ochrany luční společenstva nebo druhy rostlin
a živočichů vázané na tato společenstva.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem, kteří hospodaří v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000

Kontroluje: ■ Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Kontrolovaný požadavek SMR5/I:

Nedochází k poškození předmětu ochrany evropsky významné lokality?

Důvod: Přispět k zachování rozmanitosti živočišných a rostlinných druhů prostřednictvím ochrany stanovišť (biotopů) volně žijících živočichů a volně rostoucích rostlin a zabezpečit ochranu těch druhů a typů přírodních stanovišť, která jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožená, vzácná či omezená jen na určitou oblast.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Při kontrole se bude zjišťovat, zda nebyl poškozen předmět ochrany²², pro který je evropsky významná lokalita zřízena.

Poznámka:

Na území evropsky významné lokality je zakázáno poškozovat předmět ochrany, přičemž za poškozování se nepovažuje řádné hospodaření prováděné v souladu s právními předpisy. Podmínky hospodaření se vždy podřizují potřebám kon-

krétního území, nejsou tedy všeobecné. V případě pochybností se doporučuje vykonávat plánované činnosti až po předcházející konzultaci s příslušným orgánem ochrany přírody (na území národních parků se správou národních parků, na území CHKO se správou CHKO, na území vojenských újezdů s újezdním úřadem a na ostatním území s odborem životního prostředí krajského úřadu) nebo s regionálním inspektorátem České inspekce životního prostředí ohledně možného vlivu hospodářského zásahu na předmět ochrany.

²¹ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

²² § 45b zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

PŘÍKLADY Z PRAXE:

1. Příklad: Zemědělec obhospodařuje travní porost (podmáčenou louku) na půdním bloku o ploše 5 ha. Na část tohoto půdního bloku (cca 50 % rozlohy) zasahuje EVL s předmětem ochrany Nivní louka říčních údolí svazu *Cnidion dubii*, předmět ochrany se nachází právě na území posuzovaného půdního bloku. Na pozemek přitom zasahuje velmi malá část rozlohy EVL (do 5 %). Zemědělec v rámci využití louky změnil vodní režim podmáčené části (obnovou v minulosti zazemněných odvodňovacích rýh) a v rámci zvýšení výnosu na celé ploše louky přišel kulturní travní směs. Důsledkem je částečné vysušení louky a změna druhové struktury lučního společenstva na podmáčené louce.

Hodnocení: Rozsah zjištěného porušení je střední, vzhledem k poměrně malé části EVL zasahující na daný půdní blok, byť se škodlivý zásah týká celé plochy předmětu ochrany na daném půdním bloku. Závažnost porušení je střední, protože prostřednictvím vhodných opatření (opětovnou změnou vodního režimu a následnou správnou údržbou) by bylo možno dosáhnout původního stavu. V případě výrazné změny kultury (rozorání nebo dramatická změna druhové skladby) by závažnost byla hodnocena jako velká. Poškození je primárně hodnoceno jako trvalé, neboť bez přijetí adekvátních opatření dojde k dlouhodobé změně charakteru lučního společenstva.

2. Příklad: Zemědělec obhospodařuje travní porost na půdním bloku o rozloze 10 ha. Na půdní blok zasahuje převážná část EVL s předmětem ochrany hořeček český (*Gentianella praecox*). Chráněné území přitom tvoří cca 10 % rozlohy hodnoceného půdního bloku. Zemědělec rozšířil navazující půdní blok s ornou půdou na úkor travního porostu a rozorál i část travního porostu s těžištěm výskytu hořečku.

Hodnocení: Rozsah i závažnost zjištěného porušení jsou velké, neboť došlo k pravděpodobnému zničení předmětu ochrany. Porušení je trvalé. Inspektor zároveň nahlásí porušení (rozorání) příslušné kontrolní organizaci.

Cenným typem stanoviště je např. podmáčená druhově bohatá louka.

Chráněnými druhy na loukách v EVL mohou být například orchideje, jako je rudohlávek jehlancovitý.

Kde můžete získat informace:

- Informačními místy pro zemědělce ohledně „směrnice o ptácích“ a „směrnice o stanovištích“²³ jsou instituce ochrany přírody – správy NP, správy CHKO, střediska AOPK ČR.
- Informace a popisy všech EVL naleznete na www.natura2000.cz.
- Hranice EVL je možné dohledat v mapovém podkladu v LPIS na Portálu farmáře.
- V případě jakýchkoliv pochybností kontaktujte orgány ochrany přírody.

²³ Směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a směrnice Rady č. 79/409/EHS, o ochraně volně žijících ptáků.

Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

SMR5/I: NEDOCHÁZÍ K POŠKOZENÍ PŘEDMĚTU OCHRANY EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
I	Škodlivý zásah na území o velikosti max. do 30 % rozlohy skutečného nebo předpokládaného výskytu předmětu ochrany*.	Škodlivý zásah na území o velikosti nad 30 % rozlohy skutečného nebo předpokládaného výskytu předmětu ochrany*.	Škodlivý zásah eliminující výskyt předmětu ochrany na příslušném území*.	Možný návrat do původního stavu samovolným vývojem.	Možný návrat do původního stavu prostřednictvím vhodných opatření.	Bez možnosti návratu do původního stavu.	0	10	25
	3	6	10	5	7	10	0	10	25

* Postižená plocha se obecně vztahuje k rozloze chráněného prvku v rámci půdních bloků, které jsou kontrolovaným subjektem obhospodávaných. V případech, kdy je součástí obhospodávaných půdních bloků chráněný prvek pouze okrajově (např. vymezená plocha tvoří méně než 10 % plochy kontrolovaných půdních bloků nebo je součástí těchto půdních bloků méně než 10 % celkové rozlohy vymezené plochy), posuzuje se poškození mírněji. V případech, kdy naopak chráněný prvek tvoří většinu plochy kontrolovaných půdních bloků, nebo je v těchto blocích obsázen celý či jeho převážná část, posuzovat poškození přísněji.

3.6. SMR6, 7 A 8: OZNAČOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT – PRASATA, SKOT, OVCE A KOZY

Cílem povinných požadavků²⁴ je zajistit přesnou evidenci hospodářství (budov nebo pastvin), na kterých jsou zvířata chována, a uvedených druhů zvířat. Ta mohou být zároveň příjemci nebo nositeli hromadných nákaz a nemocí, často přenosných na člověka. Při zjištění nákazy nebo důsledků onemoc-

nění umožní správně a úplně vedená evidence zvířat vysledovat původce nákazy až k chovateli a na situaci optimálně reagovat. Je také podmínkou správně aplikovaných preventivních opatření v chovech i při porážce (např. při plošné vakcinaci, vyšetření BSE apod.).

Týká se: ■ Všichni žadatelé o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem, kteří jsou chovateli²⁵ **prasat** nebo **skotu** nebo **ovcí** či **koz**. Od roku 2006 se povinnosti spojené s označováním a evidencí zvířat vztahují na všechny chovatele s výjimkou toho, kdo chová pouze jedno prasce určené pro domácí porážku.

Kontroluje: ■ Česká plemenářská inspekce (ČPI)

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Plemenářský zákon ukládá chovateli povinnost **předvést zvířata** tak, aby bylo možno zajistit jejich individuální kontrolu. ČPI přistupuje ke kontrole zvířat s maximálním ohledem na provozní podmínky, pohodu a zdraví zvířat i bezpečnost práce. V tomto ohledu vychází vždy chovateli vstříc. K tomu, aby mohlo být posouzeno plnění všech požadavků kontrol podmíněnosti i ostatních zákonných požadavků, je nutno **provést inventuru zvířat přítomných na hospodářství** v den kontroly. Inventura se provádí na základě aktuálního výpisu evidovaných zvířat z ústřední evidence. V chovu prasat se inventura neprovádí a kontroly označení zvířat se provádějí namátkově na zvoleném vzorku chované populace. Chovatel je povinen **předložit stájový registr** (resp. registr prasat v hospodářství). Pokud jej vede na počítači,

musí umožnit nahlížet do uložených dat o zvířatech a jejich pohybech. Při kontrole skotu je chovatel povinen **předložit na každé zvíře vystavený průvodní list skotu**. Při kontrolách podmíněnosti se posuzuje, zda byl průvodní list vystaven ústřední evidencí. O výsledku kontroly se sepisuje protokol, s jehož obsahem je chovatel seznámen a svůj souhlas s kontrolním zjištěním stvrzuje podpisem. Při zjištění nedostatků se ukládají opatření k nápravě. U skotu je možné uložit i zákaz přemísťování zvířat, pokud se nedostatky týkají konkrétních zvířat, která jsou v době kontroly přítomna v hospodářství. Uložená opatření se ruší po odstranění nedostatků. Plnění ostatních kontrolovaných požadavků, které nejsou součástí systému kontrol podmíněnosti a týkají se povinností chovatele uvedených v plemenářském zákoně, je posuzováno z hlediska úplnosti, správnosti a rozsahu.

Kde můžete získat informace:

- Vedení ústřední evidence a objednávání ušních známek – Českomoravská společnost chovatelů, a.s.
- Přehled schválených počítačových programů k vedení stájových registrů jednotlivých druhů hospodářských zvířat – ČMSCH, a.s., www.cmsch.cz (Ústřední evidence).

²⁴ Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě, označování a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, v platném znění (dále v textu jen „vyhláška“).

²⁵ Ve smyslu § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění.

■ SMR6 – Chovatelé prasat

Kontrolovaný požadavek SMR6/1:

Je hospodářství s chovem prasat zaregistrováno v ústřední evidenci?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Plnění požadavku bude prověřováno pouze u těch chovatelů - žadatelů o přímé platby, u kterých bylo na základě podnětu nebo při jiném šetření zjištěno, že chovají prasata, ale nemají zaregistrované hospodářství.

Kontrolovaný požadavek SMR6/2:

Je založen a veden registr prasat v hospodářství?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda chovatel založil a vede registr prasat v hospodářství. Nehodnotí se úplnost a správnost vedených údajů. Registr může být veden ručně (na formuláři, který chovateli poskytne pověřená osoba, která vede ústřední evidenci) nebo na počítači (používaný program musí být schválen pověřenou osobou).²⁶ Registr však nelze vést vlastním způsobem ani v písemné ani v počítačové formě.

Kontrolovaný požadavek SMR6/3:

Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda se na hospodářství nacházejí zvířata, která nebyla nikdy označena způsobem stanoveným vyhláškou. Kontrola označování bude probíhat vzorkovým systémem. V každém chovu bude provedena kontrola 10 náhodně vybraných prasat, na které se vztahuje povinnost označování. Pokud bude i jediné prase zjištěno neoznačené, bude kontrola pokračovat na dalším vzorku 50 prasat. Pokud i zde budou zjištěny nedostatky, provede se kontrola u dalších 100 náhodně vybraných prasat.

neoznačené zvíře

označené zvíře

²⁶ Podle ustanovení vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem ve znění vyhlášky č. 199/2007 Sb., v platném znění.

■ SMR7 – Chovatelé skotu

Kontrolovaný požadavek SMR7/1:

Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda se na hospodářství nacházejí zvířata, která nebyla nikdy označena způsobem stanoveným vyhláškou. Do zjištění se nezahrnují zvířata, která původně chovatel označil, ale která ztratila jednu nebo obě ušní známky nebo jsou jejich ušní známky neplatné.

Kontrolovaný požadavek SMR7/2:

Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata, na která nebyly vydány průvodní listy skotu pověřenou osobou?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda se na hospodářství nacházejí zvířata, kterým nebyl nikdy vydán průvodní list skotu (dále jen „PLS“). Neposuzuje se obsah a úplnost PLS, pořadí duplikátů, případně ztráta ani zničení již vydaného PLS. Každé zvíře bez PLS posuzuje inspektor zvlášť a přihlíží ke všem okolnostem, které je možné doložit, případně potvrdit v ústřední evidenci.

Kontrolovaný požadavek SMR7/3:

Je založen a veden stájový registr?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda chovatel založil a vede stájový registr. Nehodnotí se úplnost a správnost vedených údajů. Registr může být veden ručně (na formuláři, který chovateli poskytne pověřená osoba, která vede ústřední evidenci) nebo v elektronické formě (používaný program musí být schválen pověřenou osobou).²⁷ Stájový registr však nelze vést vlastním způsobem ani v písemné ani v elektronické formě.

Kontrolovaný požadavek SMR7/4:

Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda se na hospodářství nacházejí zvířata, která nebyla nikdy evidována v ústřední evidenci. Do tohoto ukazatele se nezahrnují zvířata „na cestě“ (narozená telata nebo zvířata přemístěná na hospodářství a splňující lhůtu pro nahlášení a zpracování) ani zvířata, která nebyla evidována z důvodu chybného hlášení.

■ SMR8 – Chovatelé ovcí a koz

Kontrolovaný požadavek SMR8/1:

Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda se na hospodářství nacházejí zvířata, která nebyla nikdy označena způsobem stanoveným vyhláškou. Do zjištění se nezahrnují zvířata, která původně chovatel označil, ale která ztratila jednu nebo obě ušní známky nebo jsou jejich ušní známky neplatné.

²⁷ Podle ustanovení vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem ve znění vyhlášky č. 199/2007 Sb., v platném znění.

Kontrolovaný požadavek SMR8/2: Je založen a veden stájový registr?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda chovatel založil a vede stájový registr. Nehodnotí se úplnost a správnost vedených údajů. Registr může být veden ručně (na formuláři, který chovateli poskytne pověřená osoba, která vede ústřední evidenci) nebo v elektronické formě (používaný program musí být schválen pověřenou osobou).²⁸ Stájový registr však nelze vést vlastním způsobem ani v písemné ani v elektronické formě.

Kontrolovaný požadavek SMR8/3: Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Posuzuje se, zda se na hospodářství nacházejí zvířata, která nebyla nikdy evidována v ústřední evidenci. Do tohoto ukazatele se nezahrnují zvířata „na cestě“ (narozená mláďata nebo zvířata přemísťovaná na hospodářství a splňující lhůtu pro nahlášení a zpracování) ani zvířata, která nebyla evidována z důvodu chybného hlášení.

neoznačené zvíře

označené zvíře

PŘÍKLADY Z PRAXE (společné pro všechny kontrolované požadavky SMR6, 7 a 8):

První chovatel má ve svém hospodářství v podhorské oblasti ustájeno 510 kusů skotu. V den kontroly byla všechna zvířata označena dvěma platnými ušními známkami, ani jedno zvíře nebylo neoznačené nebo neidentifikovatelné. Stájový registr je veden zakoupeným počítačovým programem, schváleným pověřenou osobou. V ústřední evidenci jsou evidována všechna zvířata a veškeré jejich pohyby. Zvířata jsou evidována bez příznaku. Jediné zjištěné neevidované zvíře bylo tele ve stáří 7 dnů. Na všechna zvířata byl vystaven průvodní list skotu.

Hodnocení: V tomto případě jsou všechny kontrolované požadavky kontroly podmíněnosti splněny.

Druhý chovatel má na hospodářství 1128 kusů skotu. Při kontrole byly zjištěny jediné nedostatky v označení 10 zvířat, u nichž došlo ke ztrátě ušní známky.

Hodnocení: V takovém případě nejsou body za neshody s požadavky kontroly podmíněnosti uděleny. Chovateli bude pouze uloženo zvláštní opatření: zákaz přemísťování (podle § 25 odst. 3 plemenářského zákona) na 10 zvířat neoznačených podle vyhlášky.

²⁸ Podle ustanovení vyhlášky č. 136/2004 Sb., v platném znění.

Třetí chovatel chová 40 kusů skotu 5 z nich nebylo označeno podle vyhlášky. Šest zvířat evidovaných v registru ústřední evidence bylo přesunuto a chovatel tento přesun nenahlásil do ústřední evidence. 2 zvířata nebyla nikdy evidována. Chovatel nepředložil 3 průvodní listy skotu, které ztratil, a 2 průvodní listy, které nebyly ústřední evidencí nikdy vydány.

Hodnocení: Tento chovatel není ve shodě s kontrolovanými požadavky: „Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?“ a „Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata, na která nebyly vydány průvodní listy skotu pověřenou osobou?“ Protože se však jedná o méně než 20 % zvířat, porušení se v rámci kontrol podmíněnosti hodnotí celkem 2 body jako zanedbatelné. Chovateli bylo uloženo zvláštní opatření: zákaz přemísťování (podle § 25 odst. 3 plemenářského zákona) 10 zvířat (5 kvůli označování, 3 z důvodů ztráty PLS, 2 z důvodu nezaevidování v ústřední evidenci a nevydaným PLS) a současně opatření (podle § 24 odst. 3 plemenářského zákona) na vyřazení 6 zvířat fyzicky nepřítomných. Chovatel chyby odstranil a opatření splnil.

Čtvrtý chovatel má stádo 30 kusů ovcí, z nichž 7 dospělých zvířat starších 1 roku určených na chov nebylo nikdy označeno. Chovatel vede stájový registr úplný a v rozsahu stanoveném vyhláškou. V ústřední evidenci nebylo nikdy evidováno 7 zvířat, 40 zvířat je evidováno navíc a 25 je evidováno s příznakem.

Hodnocení: Tento chovatel není ve shodě s kontrolními požadavky „Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?“ a „Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?“ Protože se jedná o více než 20 % zvířat, porušení se hodnotilo celkem 18 body. Chovateli bylo uloženo opatření k odstranění nedostatků.

OBLAST: VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVÍ ZVÍŘAT

Identifikace a označování hospodářských zvířat – prasata

SMR6/1: JE HOSPODÁŘSTVÍ S CHOVEM PRASAT ZAREGISTROVÁNO V ÚSTŘEDNÍ EVIDENCI?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
1									
	x	x	6	x	x	9		0	15

SMR6/2: JE ZALOŽEN A VEDEN REGISTR PRASAT V HOSPODÁŘSTVÍ?

2	x	x	6	x	x	9		0	15

SMR6/3: NEBYLA NA HOSPODÁŘSTVÍ ZJIŠTĚNA NIKDY NEOZNAČENÁ ZVÍŘATA?

3	x	20,1 – 50 % kontrolovaných zvířat.	Nad 50 % kontrolovaných zvířat.	Menší než 20 % kontrolovaných zvířat.	20,1 – 50 % kontrolovaných zvířat.	Nad 50 % kontrolovaných zvířat.			
		1	2	x	1	2	0	0	4

OBLAST: VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVÍ ZVÍŘAT

Identifikace a označování hospodářských zvířat – skot

SMR7/1: NEBYLA NA HOSPODÁŘSTVÍ ZJIŠTĚNA NIKDY NEOZNAČENÁ ZVÍŘATA?

I	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
Do 20 % zvířat.	20,01 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.		Do 20 % zvířat.	20,1 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.			
1	5	9		1	3	5	0		14

SMR7/2: NEBYLA NA HOSPODÁŘSTVÍ ZJIŠTĚNA ZVÍŘATA, NA KTERÁ NEBYLY VYDÁNY PRŮVODNÍ LISTY SKOTU POVĚŘENOU OSOBOU?

Do 20 % zvířat.	20,01 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.	Do 20 % zvířat.	20,1 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.			
2	5	9	1	5	9	0		18

SMR7/3: JE ZALOŽEN A VEDEN STÁJOVÝ REGISTR?

3		6			9	0		15

SMR7/4: NEBYLA NA HOSPODÁŘSTVÍ ZJIŠTĚNA ZVÍŘATA NIKDY NEEVIDOVANÁ V ÚSTŘEDNÍ EVIDENCI?

Do 20 % zvířat.	20,01 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.	Do 20 % zvířat.	20,1 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.			
4	5	9	1	5	9	0		18

OBLAST: VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVÍ ZVÍŘAT

Identifikace a označování hospodářských zvířat – ovce a kozy

SMR8/1: NEBYLA NA HOSPODÁŘSTVÍ ZJIŠTĚNA NIKDY NEOZNAČENÁ ZVÍŘATA?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
Do 20 % zvířat.	20,01 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.	Do 20 % zvířat.	20,1 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.				
I	5	9	I	3	5	0			14

SMR8/2: JE ZALOŽEN A VEDEN STÁJOVÝ REGISTR?

x	x	6	x	x	9	0			15

SMR8/3: NEBYLA NA HOSPODÁŘSTVÍ ZJIŠTĚNA ZVÍŘATA NIKDY NEEVIDOVANÁ V ÚSTŘEDNÍ EVIDENCI?

Do 20 % zvířat.	20,01 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.	Do 20 % zvířat.	20,1 – 50 %.	Nad 50 % zvířat.				
I	5	9	I	5	9	0			18

Termín „minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin“ zavádí evropská legislativa. Plnění minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v agroenvironmentálních opatřeních (AEO) bylo již v letech 2007 a 2008 povinnou podmínkou rozhodnou pro poskytnutí dotace.²⁹ Od 1. 1. 2009 dochází ke specifikaci a optimalizaci těchto požadavků. Porušení minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin se bude vyhodnocovat podle

rozsahu, závažnosti, trvalosti a opakování porušení, tj. obdobně jako u GAEC a SMR. V případě, že po vyhodnocení nálezu porušení minimálních požadavků v AEO povede toto porušení ke snížení platby, bude snížení uplatněno nejen vůči dotaci v AEO, ale i vůči dotacím v některých dalších opatřeních osy II Programu rozvoje venkova (PRV), pokud o ně žadatel v daném roce žádá. Toto snížení se však nebude vztahovat na dotace v rámci přímých podpor a společně organizace trhu s vínem.

4.1 MINIMÁLNÍ POŽADAVKY PRO POUŽITÍ HNOJIV

Kontrolované požadavky vycházejí ze zásad správné zemědělské praxe, které jsou pro zemědělce mimo oblasti zranitelné dusičnany doporučené, pro žadatele o dotace AEO se však stávají povinnými. Jsou stanoveny požadavky v těchto okruzích, vymezených podle zásad správné zemědělské praxe nitrátové směrnice:

- období zákazu hnojení;
- omezení aplikace hnojiv na svažitých půdách;
- omezení aplikace hnojiv v blízkosti vod;

Týká se: ■ Všichni žadatelé o dotaci v rámci agroenvironmentálních opatření.

Kontroluje: ■ Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)

Kde můžete získat informace:

- Požadavky na vedení evidence o hnojivech jsou uvedeny výše u SMR3 (používání upravených kalů), kontrolního požadavku SMR3/5.

- opatření pro rovnoměrnost aplikace hnojiv;
- omezení aplikace hnojiv na podmáčených, zaplavených, promrzlých a sněhem pokrytých půdách.

V každém okruhu byl vybrán jeden kontrolovaný požadavek. Dále se mezi minimální požadavky na používání hnojiv řadí požadavky ohledně znečištění fosforem.

Kontrolovaný požadavek AEO1:

Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení?

Požadavek, jeho zdůvodnění, způsob kontroly a zdroje informací jsou stejné jako pro oblasti zranitelné dusičnany (kontrolovaný požadavek SMR4/1).

Kontrolovaný požadavek AEO2:

Byl dodržen zákaz pěstování širokořádkových plodin (kukuřice, slunečnice, sója, bob, brambory apod.) na pozemcích se sklonem nad 7°, které sousedí s útvary povrchových vod nebo se od nich nacházejí ve vzdálenosti menší než 25 m?

Požadavek, jeho zdůvodnění, způsob kontroly a zdroje informací jsou stejné jako pro oblasti zranitelné dusičnany (kontrolovaný požadavek SMR4/5).

²⁹ Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, v platném znění.

Kontrolovaný požadavek AEO3:

Jsou v blízkosti povrchových vod udržovány ochranné nehnojené pásy v šířce 3 m od břehové čáry?

Požadavek, jeho zdůvodnění, způsob kontroly a zdroje informací jsou stejné jako pro oblasti zranitelné dusičnany (kontrolovaný požadavek SMR4/6).

Kontrolovaný požadavek AEO4:

Je při hnojení zajištěno rovnoměrné pokrytí pozemku?

Důvod: Zamezit místnímu smyvu nebo průsaku látek, zejména dusíkatých, z použitých hnojiv.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Rovnoměrnost pokrytí pozemku hnojivem se kontroluje vždy v terénu. Při podezření na porušení probíhá též kontrola dat aplikace hnojiv podle evidence o hnojivech, knihy jízdy, popř. výkazů práce. Za rovnoměrné se považuje vyrovnané rozprostření hnojiva na ploše hnojeného půdního bloku. Zhodnocení rovnoměrnosti nebo nerovnoměrnosti použití hnojiva vždy závisí na posouzení inspektora v rámci fyzické kontroly na místě. Aktuální stav v terénu musí být vždy dokumentován (pomocí fotodokumentace). V žádném případě se však neposuzuje rovnoměrnost v řádu rozdílů jednotek procent. Za porušení se považují zásadní chyby v aplikaci, zejména je-li některá část pozemku zjevně hnojena výrazně více než ostatní. Za důkaz porušení bude považována:

- existence lagun po aplikaci kejdy, případně ploch

vyschlých lagun nebo holých ploch v porostu očividně způsobených místním přesycením půdy kejdou, močůvkou nebo hnojůvkou;

- průkazným způsobem doložitelná nesprávná aplikace hnoje, kompostu nebo upraveného kalu, například rozvozem po pozemku bez rozmetání, pouze s hrubým rozhrnováním hromad hnojiv po části pozemku;
- existence hromádek nebo shluků minerálního hnojiva na povrchu plochy.

Za důkaz průkazného porušení bude považována fotodokumentace pořízená úředním inspektorem při kontrole nebo prokazatelně dokumentovaný podnět třetí osoby následně ověřený úřední kontrolou.

Výjimkou je diferencované hnojení, kterým jsou na základě chemických rozborů srovnávány rozdíly agrochemických vlastností daného pozemku.

Kde můžete získat informace:

- Používání hnojiv a upravených kalů upřesňuje § 9 zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, v platném znění.

PŘÍKLAD Z PRAXE:

K porušení požadavku dojde např. tehdy, když je travní porost hnojen kejdou plošným rozstříkem s příliš velkými rozestupy jednotlivých pojezdů, což způsobí viditelné „pruhování“ pozemku zaschlou kejdou, přičemž zhruba 1/3 plochy zůstane nepohnojena, nebo naopak, když se na pozemku vyskytnou místa s nadměrným množstvím kejdy (např. hromádky, překryté pásy).

Kontrolovaný požadavek AEO5:

Byl dodržen zákaz hnojení na půdu, která je zaplavená, přesycená vodou, pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm nebo promrzlá tak, že povrch půdy do hloubky 5 cm přes den nerozmrzá?

Požadavek, jeho zdůvodnění, způsob kontroly a zdroje informací jsou stejné jako pro oblasti zranitelné dusičnany (kontrolovaný požadavek SMR4/7).

Kontrolovaný požadavek AEO6:

Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na orné půdě se svažitostí nad 12°, s výjimkou tuhých statkových hnojiv a tuhých organických hnojiv zapravených do půdy do 24 hodin po jejich použití?

Důvod: Zabránit smyvu dusíkatých hnojivých látek při použití hnojiv na pozemcích s extrémní sklonitostí.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Splnění požadavku prokazuje zemědělský podnikatel kontrolnímu orgánu prostřednictvím záznamů v evidenci o hnojivech použitých na zemědělské půdě. Kontrolní orgán provede kontrolu záznamů

v předložené evidenci s výpisem obhospodařovaných pozemků s průměrnou sklonitostí převyšující 12°. Plnění požadavku lze také ověřit fyzickou kontrolou na místě. Zákaz se nevztahuje na ponechané sklíditelné rostlinné zbytky.

Kde můžete získat informace:

- Informace o zemědělských pozemcích s průměrnou sklonitostí nad 12° lze zjistit z informativních výpisů nitrátové směrnice nebo na Portálu farmáře v LPIS (informace u jednotlivých půdních bloků nebo dílů půdních bloků).

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY PRO POUŽITÍ HNOJIV

OBLAST: MINIMÁLNÍ POŽADAVKY V RÁMCÍ AGROENVIRONMENTÁLNÍCH OPATŘENÍ

Minimální požadavky pro použití hnojiv

AE01: BYL DODRŽEN ZÁKAZ POUŽITÍ DUSÍKATÝCH HNOJIVÝCH LÁTEK V OBDOBÍ ZÁKAZU HNOJENÍ?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
1	Nedodržení do 5 ha plochy, kde je období zákazu hnojení.	Nedodržení 5-10 ha plochy, kde je období zákazu hnojení.	Nedodržení nad 10 ha plochy, kde je období zákazu hnojení.	Použití do 20 kg N/ha.	Použití 20-40 kg N/ha.	Použití nad 40 kg N/ha.			
	6	8	10	6	8	10	x	10	30

AE02: BYL DODRŽEN ZÁKAZ PĚSTOVÁNÍ ŠIROKOŘÁDKOVÝCH PLODIN (KUKURICE, SLUNEČNICE, SÓJA, BOB, BRAMBORY APOD.) NA POZEMCÍCH SE SKLONEM NAD 7°, KTERÉ SOUSEDÍ S ÚTVARY PVRCHOVÝCH VOD NEBO SE OD NICH NACHÁZÍ VE VZDÁLENOSTI MENŠÍ NEŽ 25 m?

2	Nedodržení na ploše do 5 ha pozemků se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvarem povrchových vod.	Nedodržení na ploše 5-10 ha pozemků se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvarem povrchových vod.	Nedodržení na ploše nad 10 ha pozemků se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvarem povrchových vod.	Širokořádkové plochy byly pěstovány na pozemcích se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvary povrchových vod, v délce do 25 m.	Širokořádkové plochy byly pěstovány na pozemcích se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvary povrchových vod, v délce 26-50 m.	Širokořádkové plochy byly pěstovány na pozemcích se sklonem nad 7°, které současně sousedí s útvary povrchových vod, v délce nad 50 m.			
	4	6	8	4	6	8	x	10	26

AE03: JSOU V BLÍZKOSTI PVRCHOVÝCH VOD UDRŽOVÁNY OCHRANNÉ NEHNOJENÉ PÁSY V ŠÍŘCE 3m OD BŘEHOVÉ ČÁRY?

3	Nehnojené pásy nejsou udržovány v délce menší než 50 m.	Nehnojené pásy nejsou udržovány v délce 50-100 m.	Nehnojené pásy nejsou udržovány v délce větší než 100 m.	Nehnojené pásy jsou v průměru užší o méně než 1 m požadované šířky.	Nehnojené pásy jsou v průměru užší o 1-2 m požadované šířky.	Nehnojené pásy jsou v průměru užší o více než 2 m nebo zcela chybějí.			
	4	6	8	4	6	8	x	10	26

OBLAST: MINIMÁLNÍ POŽADAVKY V RÁMCI AGROENVIRONMENTÁLNÍCH OPATŘENÍ

Minimální požadavky pro použití hnojiv

AEO4: JE PŘI HNOJENÍ ZAJIŠTĚNO ROVNOMĚRNÉ POKRYTÍ POZEMKU?

I	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
	Nedodržení na ploše do 10 ha.	Nedodržení na ploše 10-20 ha.	Nedodržení na ploše nad 20 ha.	Nerovnoměrnost v pokrytí do 25 %.	Nerovnoměrnost v pokrytí 26-50 %.	Nerovnoměrnost v pokrytí nad 50 %.			
	4	6	8	4	6	8	x	10	26

AEO5: BYL DODRŽEN ZÁKAZ HNOJENÍ NA PŮDU, KTERÁ JE ZAPLAVENÁ, PŘESYČENÁ VODOU, POKRYTÁ VRSTVOU SNĚHU VYŠŠÍ NEŽ 5 cm NEBO PROMRZLÁ TAK, ŽE POUZŘCH PŮDY DO HLOUBKY 5 cm PŘES DEN NEROZMRZÁ?

5	Nedodržení na ploše do 5 ha.	Nedodržení na ploše 5-10 ha.	Nedodržení na ploše nad 10 ha.	Použití do 20 kg N/ha.	Použití 20-40 kg N/ha.	Použití nad 40 kg N/ha.			
	4	6	8	4	6	8	x	10	26

AEO6: BYL DODRŽEN ZÁKAZ POUŽITÍ DUSÍKATÝCH HNOJIVÝCH LÁTEK NA ORNÉ PŮDĚ SE SVAŽITOSTÍ NAD 12°, SVÝJMKOU TUHÝCH STATKOVÝCH HNOJIV A TUHÝCH ORGANICKÝCH HNOJIV ZAPRAVENÝCH DO PŮDY DO 24 HODIN PO JEJICH POUŽITÍ?

6	Nedodržení na ploše do 5 ha.	Nedodržení na ploše 5-10 ha.	Nedodržení na ploše nad 10 ha.	Použití do 20 kg N/ha.	Použití 20-40 kg N/ha.	Použití nad 40 kg N/ha.			
	2	4	6	2	4	6	x	10	22

4.2. MINIMÁLNÍ POŽADAVKY PRO POUŽITÍ PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN

Požadavky jsou stanoveny v pěti okruzích:

- omezení aplikace přípravků v blízkosti vod a jiných citlivých lokalit;
- odborná způsobilost žadatele pro nakládání s přípravky;
- každoroční proškolení pracovníků, kteří aplikují přípravky;
- kontrolní testování mechanizačních prostředků pro aplikaci přípravků;
- bezpečné skladování přípravků.

Týká se: ■ Všichni žadatelé o dotaci v agroenvironmentálních opatřeních, kteří používají přípravky na ochranu rostlin.

Kontroluje: ■ Státní rostlinolékařská správa (SRS)

Kde můžete získat informace:

- Požadavky se odvolávají na zákon č. 326/2004, o rostlinolékařské péči, v platném znění, a prováděcí vyhlášku č. 329/2004 Sb., ve znění vyhlášky č. 371/2006 Sb.

Požadavky na vedení evidence používání přípravků na ochranu rostlin:

Povinnost vedení evidence vyplývá z § 49 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v platném znění. Evidence dokladuje způsob aplikace přípravků a slouží i pro posuzování, zda uživatel postupoval v souladu se zákonem. Podrobnější požadavky stanoví § 19 prováděcí vyhlášky č. 329/2004 Sb. ve znění vyhlášky č. 371/2006 Sb. Údaje, které je nutno do evidence zaznamenávat, jsou uvedeny v příloze č. 9 vyhlášky č. 329/2004 Sb. Je nutno dodržovat zejména následující obecné zásady:

- evidence o používání přípravků na ochranu rostlin musí být vedena bezodkladně (údaje o použití přípravků musí být zaznamenány nejpozději následující den);
- při vedení evidence nezáleží na formě, ale na obsahu;
- evidence může být vedena několika způsoby (v papírové podobě, pomocí počítačových programů, s využitím Portálu farmáře);
- evidence se uchovává 5 let a musí být na požádání předložena kontrolnímu orgánu, kterému také musí být umožněno ověření údajů v ní uvedených (na základě dodacích listů, faktur apod.).

Kontrola evidence se zaměřuje na shodu evidovaných údajů s předepsanými relevantními údaji, kterými jsou:

- ošetřovaný objekt (plodina, kultura, skleník apod.);
- rozsah, velikost (plocha, výměra apod.);
- datum a hodina aplikace (použití);
- přípravek, číslo šarže (výrobní číslo);
- způsob aplikace (použití);
- celkové množství aplikovaného (použitého) přípravku;
- dávkování (dávka na jednotku v litrech, kg);
- účel aplikace (cílový škodlivý organismus nebo jiný účel).

Neúplnost údajů v evidenci používání přípravků na ochranu rostlin bude kontrolní orgán posuzovat z hlediska možnosti kontroly daného požadavku. Jestliže chybějící údaj nemá vliv na výsledek kontroly, nebude neúplnost evidence považována za porušení požadavku.

Kontrolovaný požadavek AEO7:

Bylo při aplikaci přípravku na ochranu rostlin postupováno v souladu s pokyny k ochraně vod a bylo dodrženo omezení pro použití přípravku na ochranu rostlin v pásmu ochrany zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží?

Důvod: Zamezit ohrožení vodních zdrojů aplikovanými přípravky na ochranu rostlin.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Kontrolou na místě bude na pozemcích v ochranných pásmech podzemních vod nebo vodárenských nádrží hodnoceno, zda byla při aplikaci dodržena dostatečná neošetřená ochranná vzdálenost a zda nebyly použity přípravky, jejichž použití je v návodu nebo na etiketě vyloučeno v pásmech ochrany vod. Bude zejména kontrolována vzdálenost kolejových řádků od hranice ochranného pásma, stav plevelných rostlin v ochranném pásmu po aplikaci herbicidu a stav chorob nebo živočišných škůdců po aplikaci fungicidu nebo insekticidu. Nelze-li provést kontrolu na místě, bude plnění požadavku

hodnoceno pomocí evidence používání přípravků, a to ověřením, zda množství aplikovaných přípravků odpovídá ploše pozemku, zmenšené o plochu neošetřovaného ochranného pásma, případně odběrem vzorku půdy a následným laboratorním rozbořem.

Poznámka:

Ochranná vzdálenost musí být zvolena podle místních a povětrnostních podmínek (svažitosti, směru a síly větru, způsobu aplikace atd.) tak, aby bylo vyloučeno zanesení postřikové jichy do pásem ochrany podzemních nebo povrchových vod.

Kde můžete získat informace:

- Požadavek je formulován podle § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v platném znění.

Kontrolovaný požadavek AEO8:

Má podnikatel používající přípravky na ochranu rostlin zacházení s nimi zabezpečeno odborně způsobilou osobou nebo absolventem odborného kurzu podle odstavce 4 § 86 zákona?

Důvod: Zamezit neodbornému používání přípravků na ochranu rostlin osobami bez odpovídající způsobilosti.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Předložení platného osvědčení Státní rostlinolékařské správy o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky vydané na základě vykonané zkoušky podle § 86 odst. 2 zákona č. 326/2004 Sb. v platném znění.

studijních programů uskutečňovaných vysokými školami, které poskytují vysokoškolské vzdělání v oblasti zemědělství nebo přírodních věd zaměřené na rostlinolékařství nebo ochranu rostlin, ani absolventů programů celoživotního vzdělávání, uskutečňovaných vysokými školami v oblasti zemědělství nebo přírodních věd, zaměřených na rostlinolékařství nebo ochranu rostlin, ani držitelů vědeckých hodností v oboru rostlinolékařství nebo ochrany rostlin.

Poznámka:

Platnost osvědčení musí být v pětiletých lhůtách obnovována. Požadavek se netýká absolventů akreditovaných magisterských nebo doktorských

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY PRO POUŽITÍ PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN

Kontrolovaný požadavek AEO9:

Plní odborně způsobilá osoba nebo absolvent odborného kurzu povinnosti podle odstavce 3 § 86 zákona?

Důvod: Zamezit neodbornému používání přípravků na ochranu rostlin osobám bez odpovídající způsobilosti.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Předložení zápisů o každoročním proškolení pracovníků, kteří přímo zacházejí s přípravky, aplikují je nebo jakkoliv s nimi nakládají, odborně způsobilou osobou. Zápis pořizovaný o tomto školení se uchovává po dobu tří let. Dále je kontrolováno, zda osoby, které přímo zacházejí s přípravky, byly před zahájením prací s každým přípravkem seznámeny

s jeho vlastnostmi a účinky a se způsoby správného a bezpečného zacházení s ním.

Poznámka:

Každý, kdo přímo zachází s přípravky na ochranu rostlin, musí být proškolen o pravidlech správné praxe v ochraně rostlin a bezpečného zacházení s přípravky.

Kontrolovaný požadavek AEO10:

Je mechanizační prostředek, jímž je přípravek na ochranu rostlin aplikován, opatřen dokladem o funkční způsobilosti (doklad o kontrolním testování)?

Důvod: Zajistit, aby aplikace přípravků na ochranu rostlin byla prováděna pomocí seřízených a funkčních mechanizačních prostředků.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Platný doklad (osvědčení Státní rostlinolékařské správy) o funkční způsobilosti, který se vydává pro mechanizační prostředky (MP), které jsou v provozu více než 2 roky. Číslo na osvědčení se shoduje s číslem na kontrolní nálepce. K prvnímu testování musí být MP přistaven během dvou let od data uvedení do provozu. Dojde-li k pochybnostem, zda se jedná o nový MP, provede se kontrola data uvedení MP do provozu. Tím je datum pořízení (náku-pu) vyznačené na účetním dokladu (dodacím listu, faktuře apod.) pro kontrolovaný MP.

Poznámka:

Osvědčení o funkční způsobilosti MP vydávají provozovny kontrolního testování na základě výsledků testování. Kontrolní nálepkou jsou označeny všechny MP, které prošly pravidelným testováním a jsou funkčně způsobilé k aplikaci přípravků. I v případě nečitelné nálepky, popř. její absence, pokud žadatel předloží osvědčení o funkční způsobilosti MP, se bude kontrolovaný MP považovat za splňující požadavky zákona.

Kde můžete získat informace:

- Požadavek je formulován podle § 66 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v platném znění.

vzor kontrolní nálepky platné od roku 2009

Kontrolovaný požadavek AEO I I:

Jsou přípravky na ochranu rostlin uskladněny v originálních obalech podle jejich druhů a odděleně od jiných výrobků a přípravků určených k likvidaci jako odpad a mimo dosah látek, které by mohly ovlivnit vlastnosti skladovaných přípravků?

Důvod: Zamezit možné záměně přípravku na ochranu rostlin s jinou látkou a předejít škodlivému vlivu přípravku na lidské zdraví a životní prostředí.

Co bude kontrolní orgán požadovat:

Předmětem kontroly bude přehledné uložení přípravků ve skladu podle druhu a v originálním obalu, odděleně podle obchodních názvů, aby se předešlo možné záměně přípravků při výdeji ze skladu, dále

oddělené skladování (ve vymezené části skladu nebo regálu) přípravků určených k likvidaci a zda ve skladu s přípravky nejsou skladovány výrobky, které mohou ovlivnit vlastnosti přípravků (barvy, laky, rozpouštědla, ropné výrobky apod.).

Kde můžete získat informace:

- Požadavek je formulován podle § 46 písm. a) bod 1 a 5 zákona č. 326/2004 Sb, v platném znění.

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY PRO POUŽITÍ PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN

OBLAST: MINIMÁLNÍ POŽADAVKY V RÁMCI AGROENVIRONMENTÁLNÍCH OPATŘENÍ

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin

AEO7: BYLO PŘI APLIKACI PŘÍPRAVKU NA OCHRANU ROSTLIN POSTUPOVÁNO V SOULADU S POKYNY K OCHRANĚ VOD A BYLO DODRŽENO OMEZENÍ PRO POUŽITÍ PŘÍPRAVKU NA OCHRANU ROSTLIN V PÁSMU OCHRANY ZDROJŮ PODZEMNÍCH VOD NEBO VODÁRENSKÝCH NÁDRŽÍ?

	Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
	malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
1				Použití přípravku do 2 % obhospodařované plochy ochranného pásma vod.	Použití přípravku od 2 % do 10 % obhospodařované plochy ochranného pásma vod.	Použití přípravku nad 10 % obhospodařované plochy ochranného pásma vod.			
	x	2	x	1	2	3	1	x	6

AEO8: MÁ PODNIKATEL POUŽÍVAJÍCÍ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN ZACHÁZENÍ S NIMI ZABEZPEČENO ODBORNĚ ZPŮSOBILOU OSOUBOU NEBO ABSOLVENTEM ODBORNÉHO KURZU PODLE ODSTAVCE 4 § 86 ZÁKONA?

2									
	x		5	x	x	5	x	5	15

AEO9: PLNĚ ODBORNĚ ZPŮSOBILÁ OSOBA NEBO ABSOLVENT ODBORNÉHO KURZU POVINNOSTI PODLE ODSTAVCE 3 § 86 ZÁKONA?

3									
	x	x	5	x	x	5	x	5	15

5. KONTROLA A HODNOCENÍ V ROCE 2009

5.1. VÝBĚR SUBJEKTŮ KE KONTROLE, POČET KONTROL

Kontroly podmíněnosti podléhají všichni žadatelé, kteří žádají o přímé podpory, některé podpory osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (viz tabulka v kapitole 2). Počet podniků vybraných ke kontrole podmíněnosti musí dosáhnout nejméně 1 % žadatelů z každé výše uvedené podpory. V roce 2009 probíhá výběr podniků na úrovni jednotlivých kontrolních organizací. Větší část z vybraných podniků ke kontrole, cca 75 % subjektů, je vybrána na základě rizikové analýzy a zbytek je vybrán náhodným výběrem. Rizikové faktory jsou navrženy pro každý povinný požadavek a standard GAEC a vycházejí ze zkušenosti kontrolních organizací při výběru subjektů ke kontrolám národní legislativy.

V dalších letech bude žadatel, který v předchozích obdobích nedodržel některý z kontrolovaných požadavků, posuzován jako rizikovější a pravděpodobnost, že bude vybrán znovu, se zvyšuje. Vliv na výběr ke kontrole má také výše a průběh čerpání podpor v minulosti. Tento rizikový faktor je použit ve všech rizikových analýzách a stanoví se na základě porovnání požadované a skutečně obdržené výše finančních prostředků v porovnání tří po sobě jdoucích období.

Pokud v rámci kontroly plnění národních právních předpisů zjistí kontrolní orgán porušení některého z požadavků podmíněnosti, jehož kontrolou je pověřen, vždy vypracuje zprávu o kontrole.

Znamená to tedy, že **na základě kontroly národní legislativy může dojít ke snížení podpor i u zemědělských podniků, původně nevybraných pro kontrolu podmíněnosti**, pokud u nich bude objeveno porušení požadavků kontroly podmíněnosti. U zanedbatelných porušení uloží kontrolní organizace nápravná opatření. Pokud budou splněna v určeném termínu, nepromítnou se do snížení plateb. V opačném případě kontrolní orgán vyhodnotí porušení jako malé.

Tím, že kontrolu podmíněnosti provádí kontrolní orgán společně s kontrolou národních právních předpisů, není počet kontrol u vybraných subjektů navýšen. To znamená, že **vedle národních kontrol neproběhnou u žadatelů o dotace žádné další plánované národní kontroly dodržování kontrolovaných požadavků**. To se však nevztahuje na kontroly prováděné na podnět třetí osoby a kontroly plnění nápravných opatření.

Kontroly podmíněnosti bude v roce 2009 provádět 5 kontrolních orgánů, které výběr subjektů ke kontrole provádí na základě vlastních analýz rizik. Vzhledem k různým kritériím výběru bude pouze minimum subjektů v tomto roce vybráno k více kontrolám.

5.2. ZPŮSOB A PRŮBĚH KONTROLY

Kontroly podmíněnosti jsou prováděny v témže kalendářním roce, ve kterém byly podány žádosti o platby jimi podmíněné.

Kontroly se dělí na:

- **administrativní** – kontroly a ověřování materiálů a dokumentů, které se týkají kontrolované oblasti a žadatele. Pro potřeby kontrol je možno využívat i dálkového průzkumu Země;
- **kontroly na místě** – ověřování originálních dokladů, chovatelských a pěstebních technologií a postupů a přímých dopadů těchto činností.

Za provádění kontrol zodpovídají jednotlivé kontrolní organizace. Působnost každého kontrolního orgánu je upravena příslušným zákonem, na jehož základě je orgán pověřen kontroly provádět.

Ve všech případech se zahájení, průběh a ukončení kontroly řídí zákonem o státní kontrole a kontrolním řádem.³⁰

Oznámení o kontrole

Kontrola může být předem ohlášená, pokud tím nebude narušen její účel. Ohlášení může být učiněno v minimální nezbytné lhůtě, která nesmí překročit 14 dní³¹. U kontrol podmíněnosti v oblasti identifikace a evidence zvířat, které bude provádět ČPI, se obvykle provádějí kontroly neohlášené. V případě potřeby lze i zde kontrolu ohlásit, ne však dříve než 48 hodin předem. Případy ohlášení kontrol ČPI s větším předstihem musí být řádně zdůvodněny.

Přehled maximálních možných lhůt pro ohlášení kontroly

Kontrolovaná oblast	Kontrolní orgán	Maximální možná lhůta ohlášení předem
GAEC	SZIF	14 dní
SMR1	ČIŽP	14 dní
SMR2	ČIŽP	14 dní
SMR3	ÚKZÚZ	14 dní
SMR4	ÚKZÚZ	14 dní
SMR5	ČIŽP	14 dní
SMR6	ČPI	48 hodin
SMR7	ČPI	48 hodin
SMR8	ČPI	48 hodin
AEO – hnojiva	ÚKZÚZ	14 dní
AEO – přípravky na ochranu rostlin	SRS	14 dní

Informace o tom, zda byla kontrola oznámena a o datu a o způsobu oznámení kontroly, jsou uvedeny ve zprávě o kontrole.

³⁰ Kontrolní řád je stanoven zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění.

³¹ Čl. 23a NK (ES) č. 796/2004.

Zahájení plánované kontroly podmíněnosti na místě

Kontrolní pracovník je povinen oznámit kontrolovanému subjektu zahájení kontroly, zejména upozornit, že součástí kontroly je kontrola podmíněnosti, předložit písemné pověření ke kontrole a seznámit subjekt s předmětem kontroly. Pokud kontrolovaný subjekt neumožní provést kontro-

lu, například nevpuštěním kontrolního orgánu do kontrolovaných objektů, kontrola je považována za zmařenou a podpora se neposkytne. Pokud kontrolovaný subjekt znemožní kontrolu částečně, bude u těch kontrolovaných požadavků, které nemohly být kontrolovány, hodnoceno porušení jako nedbalostní, velkého rozsahu a velké závažnosti.

5.3. VÝSLEDEK KONTROLY A JEHO VYHODNOCENÍ

Protokol o kontrole

V průběhu kontroly se pořizuje protokol o kontrole. Každý protokol musí obsahovat podrobný a výstižný popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny, označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků, kteří se kontroly zúčastnili, označení kontrolovaného subjektu, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění a označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol musí být podepsán pracovníky, kteří se kontroly zúčastnili. Povinností inspektora je seznámit zemědělského podnikatele s obsahem protokolu a předat mu stejnopis. Seznámení s protokolem a převzetí stejnopisu je potvrzeno podpisem zemědělského podnikatele.

Námítky proti protokolu

Kontrolovaný subjekt může proti protokolu o kontrole podat písemné a zdůvodněné námítky³², a to buď přímo do protokolu při kontrole nebo ve lhůtě 5 dnů ode dne seznámení s protokolem, nestanoví-li inspektor lhůtu delší (tato lhůta pak musí být zapsána v protokolu o kontrole). O námítkách může inspektor sám rozhodnout pouze v případě, že jim v plném rozsahu vyhoví. V opačném případě je musí dotyčný inspektor předat do 7 dnů vedoucímu kontrolního orgánu.

S tímto postupem je kontrolovaný subjekt seznámen v závěru protokolu o kontrole.

Řízení o námítkách

Dnem doručení námitek kontrolní organizaci je zahájeno řízení o námítkách, jehož výsledkem je rozhodnutí o námítkách, které bude zasláno žadateli. Rozhodnutím mohou být námítky uznány jako důvodné nebo nedůvodné.

- Důvodné námítky se uznají s tím, že mohou být změněny výsledky kontroly (kontrolní zjištění), nebo může být věc předána k došetření. V rámci došetření může být provedena doplňková kontrola.
- Nedůvodné námítky se neuznají a potvrdí se kontrolní zjištění z provedené kontroly. Každé rozhodnutí o námítkách musí obsahovat zdůvodnění.

Proti rozhodnutí o námítkách není již opravný prostředek přípustný. Na rozhodování kontrolního orgánu o námítkách se nevztahuje správní řád³³. Informace o tom, zda byly uplatněny námítky, jsou součástí zprávy o kontrole včetně data podání námitek a čísla jednacího.

Zpráva o kontrole (ZoK)

Po provedení každé plánované kontroly a jejím uzavření na úrovni kontrolního orgánu (po ukončení případného řízení o námítkách) je odpověd-

³² Podle § 17 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění.

³³ § 26 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění.

ným kontrolním orgánem do 1 měsíce zpracována zpráva o kontrole. ZoK obsahuje popis zjištěných skutečností ve vztahu k jednotlivým kontrolovaným požadavkům a bylo-li zjištěno jejich porušení, pak hodnocení míry porušení. Toto hodnocení bude elektronickou cestou do jednoho měsíce od vypracování odesláno do tzv. „meziskladu zpráv o kontrole“, který je součástí společného informačního systému Ministerstva zemědělství. Tuto lhůtu lze v odůvodněných případech prodloužit na tři měsíce, zejména pokud to vyžaduje chemická nebo fyzikální analýza.³⁴ Zprávy o kontrole vyhodnotí platební agentura (SZIF). Současně bude ZoK zpřístupněna kontrolovanému subjektu na Portálu farmáře.

Hodnocení míry porušení

Každý kontrolovaný požadavek je v případě porušení nejprve inspektorem příslušného kontrolního orgánu bodově ohodnocen zvlášť na základě následujících hledisek:

Rozsah – rozsah se určuje zejména s přihlédnutím k tomu, zda má porušení dalekosáhlý dopad nebo zda se omezuje na samotné hospodářství. Hodnotí se ve třech stupních jako malý, střední nebo velký.

Závažnost – hodnotí se, jak významné jsou důsledky daného porušení s ohledem na cíle kontrolovaného požadavku či směrnice nebo nařízení, a to opět ve stupních malá, střední a velká závažnost.

Trvalost – hodnotí se doba, po kterou trvá účinek porušení nebo zda je možné ukončit toto působení přiměřenými prostředky.

Bodové ohodnocení vzniká součtem těchto 3 hledisek u všech kontrolovaných požadavků (viz tabulky hodnocení) za celou směrnici či nařízení. Takto získaný součet bodů se přepočítá na procentuální podíl z maximálního možného počtu bodů, které je možno za směrnici či nařízení získat. Trestné body se udělují podle tabulek k jednotlivým kontrolovaným požadavkům.

Postup při hodnocení kontrol podmíněnosti

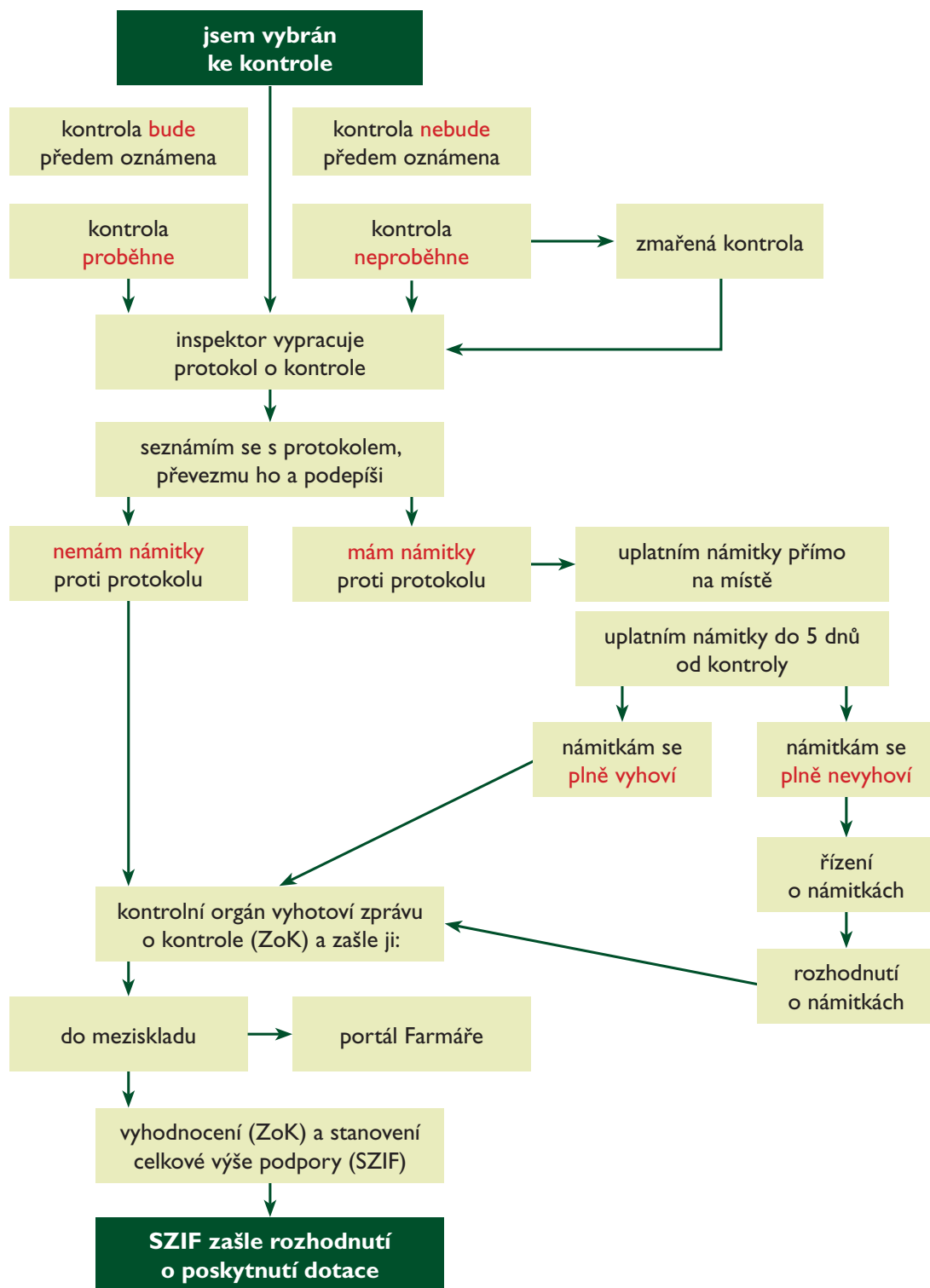
Celkový výpočet snížení dotace probíhá v těchto 7 krocích:

1. Bodové ohodnocení porušených kontrolovaných požadavků (kontrolní organizace)
2. Vypočtení, z kolika procent byla daná směrnice, nařízení nebo standard porušen (provádí kontrolní organizace)
3. Převedení bodového ohodnocení na slovní – zanedbatelné, malé, střední, velké (provádí kontrolní organizace)
4. Převedení slovního ohodnocení na procentuální snížení (provádí SZIF)
5. Stanovení souhrnného procentuálního snížení podpory za danou oblast (provádí SZIF)
6. Součet souhrnných procentuálních snížení za oblasti (GAEC, SMR – Životní prostředí a SMR – Veřejné zdraví a zdraví zvířat – identifikace a označování hospodářských zvířat) (provádí SZIF)
7. Přičtení výsledného snížení dle porušení Minimálních požadavků na použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin (výpočet se provede ve stejných krocích jako výše)

³⁴ čl. 48(3) NK (ES) č. 796/2004

VÝSLEDEK KONTROLY A JEHO VYHODNOCENÍ

Proces kontroly a vyhodnocení kontroly podmíněnosti

Přehled maximálních bodových ztrát za jednotlivé akty

Oblasti	Počet kontrolovaných požadavků	Maximální možný počet bodů
GAEC		
GAEC1-5	5	63
Životní prostředí		
SMR1	3	69
SMR2	4	48
SMR3	5	120
SMR4	7	181
SMR5	1	30
Veřejné zdraví a zdraví zvířat – Identifikace a označování hospodářských zvířat		
SMR6	3	34
SMR7	4	65
SMR8	3	47
Minimální požadavky v rámci AEO		
AEO1-6	6	156
AEO7-11	5	67

Přehled celkového bodového ohodnocení porušení za akt:

Ztráta bodů z maximálního možného porušení:	Celková míra porušení u kontrolovaného aktu:
do 10 % včetně	zanedbatelné porušení
vyšší než 10 % do 40 % včetně	malé porušení
vyšší než 40 % do 80 % včetně	střední porušení
nad 80 %	velké porušení

PŘÍKLAD č. 1 – Výpočet bodů u SMR2:

Zemědělec byl vybrán kontrolním orgánem (ČIŽP) ke kontrole SMR2: Ochrana podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami. Ze čtyř kontrolovaných požadavků SMR2 u něj bylo zjištěno pouze porušení kontrolovaného požadavku č. 1 (Nedošlo při zacházení s nebezpečnými látkami k jejich vniknutí do povrchových či podzemních vod nebo k ohrožení jejich prostředí?). Protože se jednalo o porušení malého rozsahu, střední závažnosti a porušení bylo trvalé, bylo bodové ohodnocení následovné:

3 body ✓ (za malý rozsah) + 8 bodů ✓ (za střední závažnost) a 3 body ✓ (za trvalost) = 14 bodů.

SMR2, Kontrolovaný požadavek č. 1: Nedošlo při zacházení s nebezpečnými látkami k jejich vniknutí do povrchových či podzemních vod nebo k ohrožení jejich prostředí?

Rozsah			Závažnost			Trvalost		Body
malý	střední	velký	malá	střední	velká	ne	ano	
Došlo k ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod v jednom případě.	Došlo k ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod ve dvou případech.	Došlo k ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod ve více než dvou případech.	Došlo k mírnému ohrožení vod.	Došlo k závažnému ohrožení vod.	Došlo ke znečištění povrchových nebo podzemních vod.			
3 ✓	6	10	6	8 ✓	10	0	3 ✓	23

Maximální počet, který je možno za SMR2 získat, je celkem 48 „trestných“ bodů (viz tabulka, str. 73). Po převedení na procenta tvoří 14 získaných bodů ze 48 maximálně možných bodů za tuto směrnici 29 %.

Míra porušení směrnice SMR2 je vyhodnocena následně:

Ztráta bodů z maximálního možného porušení:	Celková míra porušení ukontrolované směrnice:
do 10 % včetně	zanedbatelné porušení
vyšší než 10 % do 40 % včetně ✓	malé porušení ✓
vyšší než 40 % do 80 % včetně	střední porušení
nad 80 %	velké porušení

Míra porušení u kontrolované směrnice SMR2 odpovídá kategorii „vyšší než 10% do 40% včetně, a je proto hodnocena jako „malé porušení“ ✓.

Dalšími kritérii hodnocení jsou:

Opakování – hodnotí se, zda došlo ke stejnému porušení více než jednou v průběhu tří po sobě jdoucích let, pokud byl žadatel o předchozím porušení písemně informován, a měl tedy i možnost přijmout a zajistit nápravná opatření.

Úmysl – hodnotí se, zda kontrolovaný požadavek byl porušen úmyslně nebo z nedbalosti. Úmysl je nutno prokázat. Úmyslné porušení je hodnoceno přísněji, a to minimálním snížením o 20 %.

Opakování a úmysl zaznamenává kontrolní orgán do Zprávy o kontrole (ZoK).

Pozor! Zpráva o kontrole hodnotí pouze míru porušení za kontrolované směrnice, protože subjekt může být vybrán ke kontrole i jinou kontrolní organizací, neobsahuje ZoK výsledné procento snížení podpor. Stanovení celkového snížení podpor provádí platební agentura (SZIF).

5.4. SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ ZPRÁV O KONTROLE A STANOVENÍ VÝŠE PODPORY

SZIF vyhodnotí obdržené zprávy o kontrole na základě postupů definovaných v nařízení vlády³⁵. Nejprve vyhodnotí výši porušení pro jednotlivé oblasti³⁶:

- Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC);
- Povinné požadavky na hospodaření, oblast Životní prostředí;
- Povinné požadavky na hospodaření, oblast Veřejné zdraví a zdraví zvířat – identifikace a označování hospodářských zvířat;

- Minimální požadavky v rámci agroenvironmentálních opatření.

Celkové procento snížení plateb stanoví SZIF po převedení slovního hodnocení míry porušení na procentuální snížení podle následující tabulky součtem procentuálního snížení za jednotlivé oblasti.

Celková míra porušení u kontrolovaného aktu:	Procentuální snížení
zanedbatelné porušení	0 %
malé porušení	1 %
střední porušení	3 %
velké porušení	5 %

³⁵ Nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor Programu rozvoje venkova, a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

³⁶ V roce 2009 se hodnotí 4 oblasti.

SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ ZPRÁV O KONTROLE A STANOVENÍ VÝŠE PODPORY

Je-li v rámci jedné oblasti vypracováno více zpráv o kontrole a jedná se o první porušení, bude použita pro další hodnocení platební agenturou zpráva s nejzávažnějším porušením. V případě zjištění opakovaného porušení spolu s dalším (prvním) porušením nebo dalším opakovaným porušením, výsledná procenta se sčítají.

PŘÍKLAD č. 2:

Zemědělec, hospodařící na území, které spadá do Natury 2000, byl vybrán kontrolním orgánem (ČIŽP) ke kontrole SMR1 „Ochrana volně žijících ptáků“ a SMR5 „Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin“. V obou případech byla nalezena porušení. Byla zjištěna likvidace pěti vzrostlých stromů mimo vegetační období bez povolení. Byla tím porušena SMR1, kontrolovaný požadavek č. 2 (Nedošlo k zásahu do krajinných prvků (remízky, křovinné pásy a jiná rozptýlená zeleň) v rozporu se zákonem? Protože se jednalo o porušení středního rozsahu, malé závažnosti a porušení bylo trvalé, bylo bodové ohodnocení následovné:

6 bodů (střední rozsah) + 3 body (malá závažnost) + 4 body (za trvalost) = 13 bodů.

Při kontrole bylo dále zjištěno, že zemědělec rozoral více než třetinu druhově bohaté vlhké louky s výskytem modráška bahenního, čímž porušil podmínky kontrolovaného požadavku č.1 ze SMR5 (Nedochází k poškození předmětu ochrany evropsky významné lokality?). Toto porušení bylo vyhodnoceno takto:

6 bodů (střední rozsah) + 7 bodů (střední závažnost) + 5 bodů (trvalý účinek) = 18 bodů.

Bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že celý chráněný prvek se na pozemcích zemědělce nachází jen okrajově. V podniku neproběhla v daném roce žádná další kontrola.

Kontrolní orgán odeslal za každou SMR zprávu o kontrole do meziskladu zpráv o kontrole s následujícím hodnocením.

SMR 1-13 bodů ze 69 = 18 %   tzn. malé porušení

SMR 5-18 bodů z 25 = 72 %   tzn. střední porušení

Protože v podniku neproběhla v daném roce žádná další kontrola, pro konečný výpočet snížení dotace použil SZIF ze dvou ZoK, uložených v meziskladu, zprávu se závažnějším porušením, tzn. zprávu se středním porušením. Platba tak byla snížena o 3 %.

PŘÍKLAD č. 3:

Zemědělec z příkladu 1 a 2 byl vybrán současně ke kontrole SMR7

Zemědělec má stádo 30 kusů skotu. Kontrolní orgán (ČPI) na místě zjistil, že není veden stájový registr. Rozsah porušení kontrolovaného požadavku č. 3 (Je založen a veden stájový registr?) byl zhodnocen jako velký (6 bodů), s velkou závažností (9 bodů). Současně bylo zjištěno že u 20 zvířat chovateli chybí průvodní listy skotu. Rozsah porušení kontrolovaného požadavku (Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata, na která nebyly vydány průvodní listy skotu pověřenou osobou?) byl zhodnocen jako velký (9 bodů), s velkou závažností (9 bodů).

Kontrolní orgán odešle zprávu o kontrole do společného informačního systému MZe s následujícím hodnocením za SMR7:

počet 33 „trestných“ bodů z maximálně možných 65 = 51% tzn. střední porušení

Vyhodnocení zpráv o kontrole z předchozích příkladů:

Výsledný procentuální snížení plateb odpovídá 6 %. V případě prvního (neopakovaného) nedbalostního porušení je ale maximální možné snížení plateb 5 %, i když součet hodnot za oblasti je vyšší, jako v tomto případě 6 %. Podobně při výsledku celkového hodnocení 2 %, SZIF upraví výsledné snížení procenta dotace na 1 %, hodnocení 4 % má za následek snížení dotací o 3 %.

OBLASTI PODMÍNĚNOSTI			
SMR1-5 Životní prostředí	SMR6-8 Veřejné zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin	GAEC	AEO Požití hnojiv Přípravky na ochranu rostlin
Hodnocení za každý AKT podle: rozsahu, závažnosti, trvalosti			
SMR1 malé porušení – 1 % ✓	SMR6 nebyl vybrán ke kontrole	GAEC nebyl vybrán	hnojiva nebyl vybrán ke kontrole
SMR2 malé porušení – 1 % ✓	SMR7 střední porušení – 3 % ✓		přípravky nebyl vybrán ke kontrole
SMR3 nebyl vybrán ke kontrole	SMR8 nebyl vybrán ke kontrole		
SMR4 nebyl vybrán ke kontrole			
SMR5 střední porušení – 3 % ✓			
Hodnocení za oblast - (pro další hodnocení se vybere nejvyšší porušení za oblast)			
střední porušení = 3 %	střední porušení = 3 %		
Celkové hodnocení - (vypočte se jako součet % za oblasti)			
3+3=6		neopakované nedbalostní porušení Max 5 %	

V případě, že některá zpráva obsahuje opakované porušení kontrolovaného požadavku zjištěné v průběhu tří po sobě jdoucích kalendářních let, jedná se o opakované porušení v rámci téže oblasti a hodnocení za oblast se násobí třemi. Maximální míra snížení v případě nedbalostního opakování je stanovena na 15 %. Po dosažení 15 % bude kontrolovaný subjekt platební agenturou SZIF písemně upozorněn, že každé další porušení již porušovaného kontrolovaného požadavku bude bráno jako porušení úmyslné.

Při prokázání úmyslného porušení se nepostupuje v rámci příslušných oblastí podle předchozích zásad, ale stanoví se míra snížení podpor 20 % a v případě opakovaného úmyslného porušení 60 %. Pokud úmyslné porušení závažným způsobem ohrožuje životní prostředí nebo zdraví lidí a zvířat, může SZIF rozhodnout, že v daném kalendářním roce nebude podpora poskytnuta, případně může žadatele vyloučit z dané podpory.

Maximální výše snížení dotace podle typu porušení

Typ porušení	Výše snížení
neopakované nedbalostní	max. 5 %
opakované nedbalostní	max. 15 %
neopakované úmyslné	min. 20 %
opakované úmyslné	min. 60 %

PŘÍKLAD č. 4 – OPAKOVANÉ NEDBALOSTNÍ A OPAKOVANÉ ÚMYSLNÉ PORUŠENÍ

Tento příklad je ukázkou vyhodnocení opakovaného porušení, které bude po dosažení 15 % posuzováno jako úmyslné.

V roce 2009 je u kontrolovaného subjektu zjištěno malé porušení požadavku č. 2 u SMR3. V dalším roce bude opět zjištěno malé porušení téhož kontrolovaného požadavku. Ve třetím roce bude opět zjištěno malé porušení požadavku č. 2 SMR3. V roce 2012 nebylo zjištěno žádné porušení, neboť kontrolní subjekt nebyl vybrán ke kontrole. V pátém roce bylo ale znovu zjištěno porušení stejného požadavku. Pro zjednodušení příkladu nejsou u kontrolovaného subjektu zahrnuty výsledky žádných dalších kontrol.

Vyhodnocení porušení bude následující:

Rok	Vysvětlení výpočtu	Výpočet	Výsledné snížení
2009 (1. rok)	malé porušení	1	snížení o 1 %
2010 (2. rok)	malé porušení x koeficient opakovaného porušení	1 x 3	snížení o 3 %
2011 (3. rok)	malé porušení – základ výpočtu snížení 1 %, avšak při výpočtu snížení při opakovaném porušení se použije výše předešlého snížení (rok 2010) x koeficient opakovaného porušení	3 x 3	snížení o 9 %
2012 (4. rok)	nebyla provedena kontrola	0	0 %
2013 (5. rok)	porušení je opět malé, tzn. 1 % snížení, avšak při posouzení opakování se vzhledem ke stejnému porušení, ke kterému došlo více než jednou ve 3 po sobě jdoucích letech, uplatní výše snížení z roku 2011 x koeficient opakovaného porušení	9 x 3	27 % Výsledné snížení se zaokrouhlí na 15 %.

Protože v 5. roce dosáhl kontrolovaný subjekt 15 %, byl kontrolovaný subjekt písemně SZIF informován, že každé další porušení tohoto kontrolovaného požadavku bude příště považováno za úmyslné.

Výpočet v případě porušení Minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin

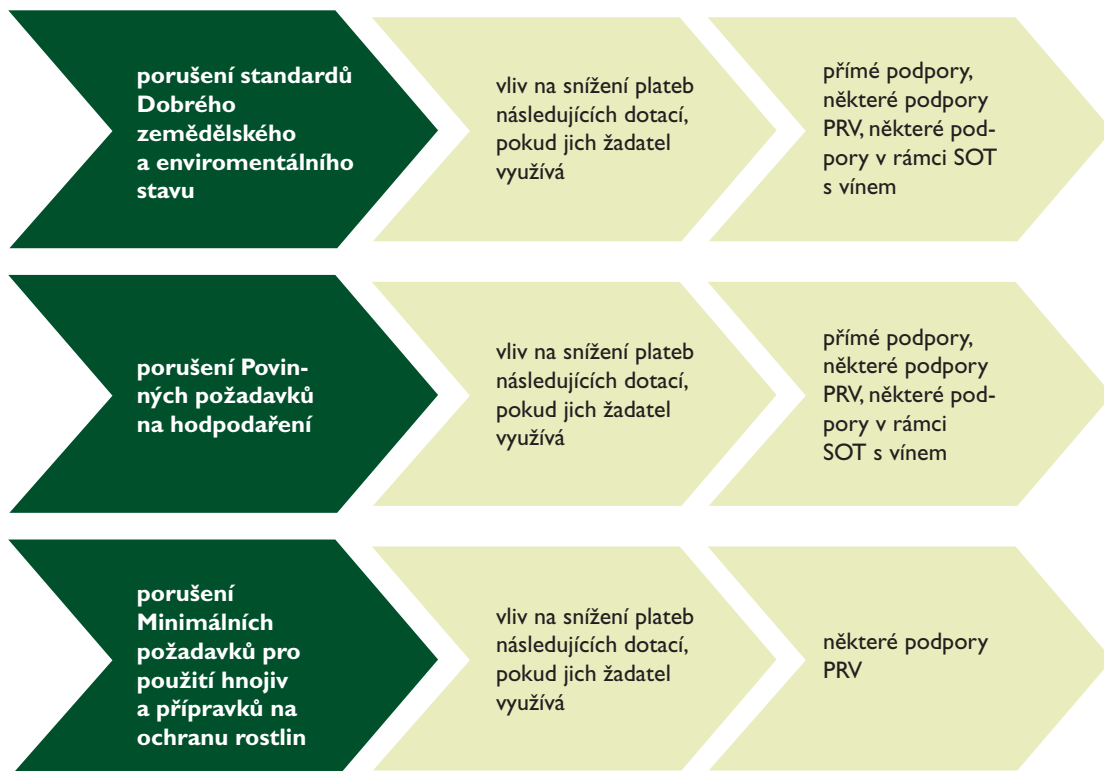
V případě, že byl subjekt hodnocen i na „Minimální požadavky v rámci AEO“, bude toto snížení uplatněno pouze pro podpory pobírané v rámci opatření osy II PRV. Nebude však mít vliv na výši přímých podpor ani některých podpor v rámci SOT s vínem. Postup je znázorněn na příkladě č. 3 na konci kapitoly.

Pro oblast „Minimální požadavky v rámci AEO“ se postupuje při hodnocení obdobně tj. max. 5 % při neopakovaném nedbalostním porušení, max. 15 % při opakovaném nedbalostním porušení, 20 % při neopakovaném úmyslném porušení a 60 až 100 %

při opakovaném úmyslném porušení. Výsledné procentní snížení za tuto oblast je přičítáno u opatření osy II k procentu snížení za oblasti GAEC a SMR.

Pozor! Kontrola podmíněnosti nenahrazuje kontrolu národních právních předpisů. Zjištění porušení požadavků zařazených do kontroly podmíněnosti může znamenat snížení přímých podpor, některých plateb programu venkova a společné organizace trhu s vínem. Toto snížení plateb ale v žádném případě nenahrazuje správní pokutu ani jakoukoli jinou sankci, která může být udělena příslušným národním kontrolním úřadem za porušení národních právních předpisů.

Grafické znázornění dopadu porušení kontrol podmíněnosti do jednotlivých skupin podpor:

PŘÍKLAD č. 5:

Zemědělský subjekt (chovatel) je žadatelem o přímé platby a platby pro méně příznivé oblasti (LFA). Během roku 2009 bylo v rámci kontrol podmíněnosti ČPI zjištěno pochybení v označování zvířat, které bylo vyhodnoceno jako „zanedbatelné“. Žádné další kontroly podmíněnosti v podniku během tohoto roku nebyly provedeny. SZIF následně vyhodnotil celkové snížení dle postupu v nařízení vlády. Výsledné snížení za oblast identifikace a evidence zvířat bylo vyhodnoceno srážkou ve výši 0 %.

PŘÍKLAD č.6:

Zemědělský subjekt je žadatelem o přímé platby a platby LFA. Během roku 2009 bylo v rámci kontrol podmíněnosti ČIŽP zjištěno pochybení v ochraně podzemních vod před znečišťováním nebezpečnými látkami, které bylo vyhodnoceno jako malé porušení. Žádné další kontroly podmíněnosti v podniku během tohoto roku nebyly provedeny. SZIF následně vyhodnotil celkové snížení ve výši 1 %. Výsledné snížení za oblast Životní prostředí bylo vyhodnoceno srážkou ve výši 1 %. Žadatel tedy obdrží přímé platby a platby LFA pro rok 2009 o 1 % nižší. Pro další roky bude posuzován kontrolní organizací jako rizikovější a pravděpodobnost, že bude vybrán znovu ke kontrole, bude vyšší.

PŘÍKLAD č. 7:

Zemědělský subjekt je žadatelem o přímé platby, platby LFA a agroenvironmentální opatření. Během roku 2009 bylo v rámci kontrol podmíněnosti zjištěno ÚKZÚZ pochybení v dodržování minimálních požadavků pro použití hnojiv (AEO), které bylo vyhodnoceno jako střední porušení. Dále byla provedena SZIF kontrola v oblasti dodržování standardů GAEC, která byla vyhodnocena jako malé porušení. Žádné další kontroly podmíněnosti v podniku během tohoto roku nebyly provedeny. SZIF vyhodnotil celkové snížení následovně: Výsledné snížení za oblast dodržování dobrého zemědělského a environmentálního stavu bylo vyhodnoceno ve výši 1 %. Výsledné snížení za oblast minimálních požadavků pro použití hnojiv (AEO) bylo vyhodnoceno ve výši 3 %, tato srážka se ale promítá pouze do opatření osy II PRV a sčítá se zde se srážkou 1 % na základě oblasti kontrol GAEC. Žadatel tedy obdrží přímé platby o 1 % nižší, ale platby LFA a agroenvironmentální opatření pro rok 2009 o 4 % nižší. Pro další roky bude žadatel posuzován kontrolní organizací jako rizikovější a pravděpodobnost, že bude vybrán znovu ke kontrole, bude vyšší.

Souhrnné stanovení výše podpor

Zařazení podniku do kontroly podmíněnosti v daném roce nemá vliv na posun termínu výplaty dotací vybraného podniku. Rozhodnutí o poskytnutí dotace bude kontrolovanému subjektu vydáno ve stejném termínu jako subjektům ostatním i v případě, že u něj nebudou ukončeny všechny kontroly.

V případě, že bude vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace před ukončením kontrol podmíněnosti, budou případná zjištění vedoucí ke snížení dotace následně řešena řízením o vrácení dotace. Proti rozhodnutí o poskytnutí dotace je možné se odvolat dle pokynů, které jsou uvedeny v rozhodnutí o poskytnutí dotace zasílaném SZIF.

5.5. PRÁVA A POVINNOSTI KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU A KONTROLNÍCH PRACOVNÍKŮ

Práva a povinnosti kontrolovaného subjektu a kontrolních pracovníků (inspektorů) upravuje zejména zákon o státní kontrole č. 552/1991 Sb., v platném znění, a dále nařízení Komise (ES) č. 796/2004.

Práva kontrolovaného subjektu	Povinnosti kontrolních organizací a kontrolních pracovníků:
<ul style="list-style-type: none"> ■ Být seznámen s tím, že je zahájena kontrola, a vidět písemné pověření ke kontrole. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Oznámit kontrolovanému subjektu, že je zahájena kontrola, a předložit písemné pověření ke kontrole.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Pokud se domnívá, že je kontrolní pracovník podjatý, oznámit to vedení kontrolní organizace. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kontrolní pracovník musí oznámit svému nadřízenému skutečnosti nasvědčující jeho podjatosti bezprostředně poté, co se o nich dozví. Vedoucí kontrolního orgánu o podjatosti rozhodne bez zbytečného odkladu.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Předkládat doklady a objektivní důkazy o tom, že jeho činnost je v souladu s kontrolovanými požadavky. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zjišťovat při kontrole skutečný stav věci, prokazovat svá kontrolní zjištění doklady, předat převzaté doklady neprodleně zpět kontrolovanému subjektu, pominou-li důvody jejich převzetí, zajistit řádnou ochranu převzatých originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Být seznámen s obsahem protokolu a obdržet jeho stejnopis. Dostat vysvětlení všech zjištěných skutečností, jejich rozsahu, závažnosti a trvalosti a způsobu, jakým se k nim dospělo. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pořizovat o výsledcích kontroly protokol. Seznámit kontrolovaný subjekt s obsahem protokolu a předat mu stejnopis protokolu.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Podat písemné a zdůvodněné námítky proti protokolu a to buď přímo na místě vyjádřením do protokolu nebo do pěti pracovních dnů ode dne seznámení s protokolem, nestanoví-li kontrolní pracovník lhůtu delší. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Poučit kontrolovaný subjekt o možnosti podání námitek a jejich odůvodnění a o lhůtě pro jejich podání, případně zvážit nutnost prodloužení této lhůty.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Uplatnit nárok na náhradu nákladů nebo škody u kontrolního orgánu nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy vznikly.³⁷ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Informovat kontrolovaný subjekt o možnosti uplatnění nároku na náhradu nákladů, případně škod vzniklých při výkonu kontroly.
<ul style="list-style-type: none"> ■ Požívat a vyžadovat ze strany kontrolních orgánů a kontrolních pracovníků ochranu svých práv a svých právem chráněných zájmů, zejména respektování nedotknutelnosti obydli a zachování mlčenlivosti. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných subjektů, předat převzaté doklady neprodleně zpět kontrolovanému subjektu, pominou-li důvody jejich převzetí, zajistit řádnou ochranu převzatých originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití. ■ Zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se kontrolní pracovníci dozvěděli při výkonu kontroly a nezneužit znalosti těchto skutečností; mlčenlivosti je může zbavit ten, v jehož zájmu tuto povinnost mají, nebo ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu; tím není dotčena povinnost oznamovat určité skutečnosti příslušným orgánům podle zvláštních předpisů.

Povinnosti kontrolovaného subjektu:	Oprávnění kontrolních pracovníků:
<ul style="list-style-type: none"> ■ Vytvořit základní podmínky k provedení kontroly, zejména poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolních pracovníků. Fyzické osoby nemají tuto povinnost, kdyby jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým (§ 11 písm. d) zákona o státní kontrole). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaného subjektu, pokud souvisí s předmětem kontroly (nedotknutelnost obydlí je zaručena). ■ Požadovat na kontrolovaných subjektech, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží (jinde jen „doklady“). ■ Seznamovat se s utajovanými informacemi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto informací, vydaným podle zvláštního právního předpisu. ■ Požadovat na kontrolovaných subjektech poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech. ■ Zajišťovat v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolovanému subjektu písemně potvrdit a ponechat mu kopie převzatých dokladů. ■ Požadovat, aby kontrolované subjekty podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků. ■ V případech stanovených zákonem ukládat pořádkové pokuty. ■ Používat telekomunikační zařízení kontrolovaných subjektů po jejich svolení v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly. ■ Požadovat po kontrolovaných subjektech předvedení vyjmenovaných hospodářských zvířat, označovaných zvířat nebo evidovaných zvířat nebo vyžadovat jiný způsob umožňující individuální kontrolu zvířat. ■ K odstranění zjištěných nedostatků ukládat opatření nebo zvláštní opatření k jejich odstranění.

³⁷ § 20 odst. 2 zákona o státní kontrole č. 552/1991, v platném znění.

6.1. HARMONOGRAM POSTUPNÉHO ZAVÁDĚNÍ POVINNÝCH POŽADAVKŮ NA HOSPODAŘENÍ V ČR

Bod A. (v ČR platné od 1. 1. 2009)

Oblast ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

SMR1	Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.	čl. 3 odst. 1 a čl. 3 odst. 2 písm. b), čl. 4 odst. 1, 2 a 4, čl. 5 písm. a), b) a d)
SMR2	Směrnice Rady 80/68/EHS ze dne 17. prosince 1979 o ochraně podzemních vod před znečišťováním některými nebezpečnými látkami.	články 4 a 5
SMR3	Směrnice Rady 86/278/EHS ze dne 12. června 1986 o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství.	článek 3
SMR4	Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů.	články 4 a 5
SMR5	Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.	článek 6 a čl. 13 odst. 1 písm. a)

Oblast VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVÍ ZVÍŘAT A ROSTLIN – IDENTIFIKACE A OZNAČOVÁNÍ ZVÍŘAT

SMR6	Směrnice Rady 2008/71/ES ze dne 15. července 2008 o identifikaci a evidování prasat.	články 3, 4 a 5
SMR7	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 ze dne 17. července 2000 o systému identifikace a evidence skotu, o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 820/97.	články 4 a 7
SMR8	Nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS.	články 3, 4 a 5

Bod B. (v ČR platné od 1. 1. 2011)

Oblast VEŘEJNÉ ZDRAVÍ, ZDRAVÍ ZVÍŘAT A ROSTLIN

SMR9	Směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh.	článek 3
SMR10	Směrnice Rady 96/22/ES ze dne 29. dubna 1996 o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat a o zrušení směrnic 81/602/EHS, 88/146/EHS a 88/299/EHS.	čl. 3 písm. a), b), d) a e), články 4, 5 a 7
SMR11	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.	články 14 a 15, čl. 17 odst. 1, články 18, 19 a 20
SMR12	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května 2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií.	články 7, 11, 12, 13 a 15

PŘEHLED KONTROLOVANÝCH POŽADAVKŮ V ROCE 2009

Oblast VEŘEJNÉ ZDRAVÍ, ZDRAVÍ ZVÍŘAT A ROSTLIN – OZNAMOVÁNÍ NÁKAZ		
SMR13	Směrnice Rady 85/511/EHS ze dne 18. listopadu 1985, kterou se zavádějí opatření Společenství pro tlumení slintavky a kulhavky.	článek 3
SMR14	Směrnice Rady 92/119/EHS ze dne 17. prosince 1992, kterou se zavádějí obecná opatření Společenství pro tlumení některých nákaz zvířat a zvláštní opatření týkající se vezikulární choroby prasat.	článek 3
SMR15	Směrnice Rady 2000/75/ES ze dne 20. listopadu 2000, kterou se stanoví zvláštní ustanovení týkající se tlumení a eradikace katarální horečky ovcí.	článek 3
Bod C. (v ČR platné od 1. 1. 2013)		
Oblast DOBRÉ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY ZVÍŘAT		
SMR16	Směrnice Rady 91/629/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat.	články 3 a 4
SMR17	Směrnice Rady 91/630/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat.	článek 3 a čl. 4 odst. 1
SMR18	Směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely.	článek 4

6.2. PŘEHLED KONTROLOVANÝCH POŽADAVKŮ V ROCE 2009

Oblast: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ		
Číslo	Znění kontrolovaného požadavku	Vymezení požadavku v právním předpise ČR
Ochrana volně žijících ptáků SMR1		
1	Nedošlo k poškození nebo zničení významného krajinného prvku vodní tok a niva?	§ 4 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.
2	Nedošlo k zásahu do krajinných prvků (remízky, meze, křovinné pásy a jiná rozptýlená zeleň) v rozporu se zákonem?	§ 8 a § 5 a odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.
3	Nedošlo k úmyslnému usmrcení ptáků jakýmkoliv způsobem, k úmyslnému poškozování hnízd a vajec vedoucím k jejich zničení nebo odstraňování, k úmyslnému vyrušování vybraných druhů ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat?	§ 5 a odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.
Ochrana podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami SMR2		
1	Nedošlo při zacházení s nebezpečnými látkami k jejich vniknutí do povrchových či podzemních vod nebo k ohrožení jejich prostředí?	§ 39 odst. 1, 5 a 9 zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění.
2	Jsou sklady nebezpečných látek vhodné z hlediska ochrany vod?	§ 39 odst. 4 písm. a) a b) zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění.
3	Jsou nejméně jednou za pět let, pokud není technickou normou nebo výrobcem stanovena lhůta kratší, prováděny zkoušky těsnosti potrubí a nádrží určených pro skladování ropných látek?	§ 39 odst. 4 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění.
4	Je vybudován a provozován odpovídající kontrolní systém pro zjišťování úniku skladovaných ropných látek?	§ 39 odst. 4 písm. d) zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění.

PŘEHLED KONTROLOVANÝCH POŽADAVKŮ V ROCE 2009

Používání upravených kalů na zemědělské půdě SMR3		
1	Bylo používání kalů podloženo zpracovaným Programem použití upravených kalů na zemědělské půdě?	§ 33 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., v platném znění a § 5 vyhlášky č. 382/2001 Sb., v platném znění.
2	Byl dodržen zákaz použití kalu?	§ 33 odst. 3 zákona č. 185/2001 Sb., v platném znění a § 2, 3 vyhlášky č. 382/2001 Sb., v platném znění.
3	Byla dodržena dávka sušiny kalu na 1 ha?	§ 1 písm. c) vyhlášky č. 382/2001 Sb., v platném znění.
4	Byly na zemědělské půdě použity upravené kaly splňující mezní hodnoty obsahu rizikových látek a rizikových prvků a jejich použití nemohlo vést ke vzniku škody na zemědělské půdě nebo na okolních pozemcích?	§ 9 odst. 2 a 3 zákona č. 156/1998 Sb., v platném znění a § 3 vyhlášky č. 382/2001 Sb., v platném znění.
5	Je soustavně a řádně vedena evidence o upravených kálech použitých na zemědělské půdě?	§ 9 odst. 6 zákona č. 156/1998 Sb., v platném znění.
Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů SMR4		
1	Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení?	§ 6 odst. 1 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
2	Byly při hnojení jednotlivých plodin dodrženy limity stanovené v příloze č. 3 k nařízení vlády č. 103/2003 Sb.?	§ 7 odst. 1 a příloha č. 3 k nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
3	Byl dodržen maximální limit 170 kg N/ha/rok v použitých organických, organominerálních a statkových hnojivech v průměru zemědělského podniku?	§ 8 odst. 1 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
4	Odpovídají jímky a nádrže kapacitně minimálně čtyřměsíční produkci kejdy a tříměsíční produkci močůvky a hnojůvky (při doložitelném uvedení do oběhu nebo jiném využití 2měsíční produkci) a jsou dostatečné pro uskladnění v období zákazu hnojení?	§ 9 odst. 1 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
5	Byl dodržen zákaz pěstování širokořádkových plodin (kukuřice, slunečnice, sója, bob, brambory apod.) na pozemcích se sklonem nad 7°, které sousedí s útvary povrchových vod nebo se od nich nachází ve vzdálenosti menší než 25 m?	§ 11 odst. 2 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
6	Jsou v blízkosti povrchových vod udržovány ochranné nehnojené pásy v šířce 3 m od břehové čáry?	§ 12 písm. a) nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
7	Byl dodržen zákaz hnojení na půdu, která je zaplavená, přesycená vodou, pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm nebo promrzlá tak, že povrch půdy do hloubky 5 cm přes den nerozmrzá?	§ 9 odst. 2 písm. d) zákona č. 156/1998 Sb., v platném znění.
Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin SMR5		
1	Nedochází k poškození předmětu ochrany evropsky významné lokality?	§ 45b zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.

PŘEHLED KONTROLOVANÝCH POŽADAVKŮ V ROCE 2009

Oblast: VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A ZDRAVÍ ZVÍŘAT – Identifikace a označování hospodářských zvířat		
Identifikace a označování prasat SMR6		
1	Je hospodářství s chovem prasat zaregistrováno v ústřední evidenci?	§ 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 28 a 29 vyhlášky č. 136/2004 Sb., v platném znění.
2	Je založen a veden registr prasat v hospodářství?	§ 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 52 vyhlášky č. 136/2004 Sb., v platném znění.
3	Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?	§ 22 odst. 1 zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění.
Identifikace a označování skotu SMR7		
1	Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?	§ 22 odst. 1 zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění.
2	Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata, na která nebyly vydány průvodní listy skotu pověřenou osobou?	§ 23 odst. 4 § zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 39 a příloha č. 7 k vyhlášce č. 136/2004 Sb., v platném znění.
3	Je založen a veden stájový registr?	§ 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 34 a příloha č. 7 k vyhlášce č. 136/2004 Sb., v platném znění.
4	Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?	§ 23 odst. 1 písm. c) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 35 odst. 3 vyhlášky č. 136/2004 Sb., v platném znění.
Identifikace a označování ovcí a koz SMR8		
1	Nebyla na hospodářství zjištěna nikdy neoznačená zvířata?	§ 22 odst. 1 zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění.
2	Je založen a veden stájový registr?	§ 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 34 a příloha č. 7 k vyhlášce č. 136/2004 Sb., v platném znění.
3	Nebyla na hospodářství zjištěna zvířata nikdy neevidovaná v ústřední evidenci?	§ 23 odst. 1 písm. c) zákona č. 154/2000 Sb., v platném znění a § 35 odst. 3 vyhlášky č. 136/2004 Sb., v platném znění.

Oblast: MINIMÁLNÍ POŽADAVKY V RÁMCI AGROENVIRONMENTÁLNÍCH OPATŘENÍ

Minimální požadavky pro použití hnojiv AEO1-6

1	Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení?	§ 6 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
2	Byl dodržen zákaz pěstování širokořádkových plodin (kukuřice, slunečnice, sója, bob, brambory apod.) na pozemcích se sklonem nad 7°, které sousedí s útvary povrchových vod nebo se od nich nachází ve vzdálenosti menší než 25 m?	§ 11 odst. 2 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
3	Jsou v blízkosti povrchových vod udržovány ochranné nehnojené pásy v šířce 3 m od břehové čáry?	§ 12 písm. a) nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.
4	Je při hnojení zajištěno rovnoměrné pokrytí pozemku?	§ 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 156/1998 Sb., v platném znění.
5	Byl dodržen zákaz hnojení na půdu, která je zaplavená, přesycená vodou, pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm nebo promrzlá tak, že povrch půdy do hloubky 5 cm přes den nerozmrzá?	§ 9 odst. 2 písm. d) zákona č. 156/1998 Sb., v platném znění.
6	Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na orné půdě se svažitostí nad 12°, s výjimkou tuhých statkových hnojiv a tuhých organických hnojiv zapravených do půdy do 24 hodin po jejich použití?	§ 11 odst. 3 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin AEO7-11

7	Bylo při aplikaci přípravku na ochranu rostlin postupováno v souladu s pokyny k ochraně vod a bylo dodrženo omezení pro použití přípravku na ochranu rostlin v pásmu ochrany zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží?	§ 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 326 / 2004 Sb., v platném znění.
8	Má podnikatel používající přípravky na ochranu rostlin zacházení s nimi zabezpečeno odborně způsobilou osobou nebo absolventem odborného kurzu podle § 86 odst. 4?	§ 86 odst. 4 zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění.
9	Plní odborně způsobilá osoba nebo absolvent odborného kurzu povinnosti podle § 86 odst. 3?	§ 86 odst. 3 zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění.
10	Je mechanizační prostředek, jímž je přípravek na ochranu rostlin aplikován, opatřen dokladem o funkční způsobilosti (doklad o kontrolním testování)?	§ 66 zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění.
11	Jsou skladované přípravky uskladněny v originálních obalech podle jejich druhů a odděleně od jiných výrobků a přípravků určených k likvidaci jako odpad a mimo dosah látek, které by mohly ovlivnit vlastnosti skladovaných přípravků?	§ 46 písm. a) bod 1 a 5) zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění.

STANDARBY DOBRÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO A ENVIRONMENTÁLNÍHO STAVU

6.3. STANDARDY DOBRÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO A ENVIRONMENTÁLNÍHO STAVU (GAEC)

1. Nedochozí k rušení krajinných prvků, kterými jsou meze, terasy, skupiny dřevin, stromořadí a travnaté údolnice.
2. Kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója nebo slunečnice nejsou pěstovány na půdních blocích, popřípadě jejich dílech s průměrnou sklonitostí převyšující 12 stupňů.
3. Zapravování kejdy nebo močůvky do půdy nejdéle do 24 hodin po jejich aplikaci, s výjimkou řádkového přihnojování porostů hadicovými aplikátory, na půdních blocích, popřípadě jejich dílech s evidovaným druhem zemědělské kultury orná půda a s průměrnou sklonitostí převyšující 3 stupně, pokud tuto aplikaci nevyklučuje zvláštní právní předpis.
4. Nedošlo ke změně zemědělské kultury travní porost na zemědělskou kulturu orná půda.
5. Nedošlo k pálení bylinných zbytků na půdních blocích, popřípadě jejich dílech.

6.4 DODATEK K SMR3

Kontrolovaný požadavek č. 2

Mezní hodnoty koncentrací vybraných rizikových prvků v půdě:

Mezní hodnoty koncentrací prvků v extraktu lučavkou královskou v mg.kg ⁻¹ sušiny v půdě								
	As	Cd	Cr	Cu	Hg	Ni	Pb	Zn
běžné půdy	20	0,5	90	60	0,3*	50	60	120
písky, hlinité písky, štěrkopísky	15	0,4	55	45	0,3*	45	55	105

* celkový obsah

Mikrobiologická kritéria pro použití kalů na zemědělské půdě:

Kategorie kalů	Přípustné množství mikroorganismů (KTJ*) v 1 gramu sušiny aplikovaného kalu		
	termotolerantní koliformní bakterie	enterokoky	Salmonella sp.
I	< 103	< 103	negativní nález
II	103-106	103-106	nestanovuje se

*KTJ - kolonie tvořící jednotku

Kategorie I – kaly je možno obecně aplikovat na půdy využívané v zemědělství při dodržení ostatních ustanovení vyhlášky č. 382/2001 Sb.

Kategorie II – kaly je možno aplikovat na zemědělské půdy určené k pěstování technických plodin

a na půdy, na kterých se nejméně 3 roky po použití čistírenských kalů nebude pěstovat polní zelenina ani intenzivně plodící ovocná výsadba, při dodržení zásad ochrany zdraví při práci a ostatních ustanovení vyhlášky č. 382/2001 Sb.

Kontrolovaný požadavek č. 4

Mezní hodnoty koncentrací vybraných rizikových látek a prvků v kalech pro jejich použití na zemědělské půdě (ukazatele pro hodnocení kalů):

Riziková látka	Mezní (maximální) hodnoty koncentrací v kalech (mg.kg ⁻¹ sušiny)
As – arzén	30
Cd – kadmium	5
Cr – chróm	200
Cu – měď	500
Hg – rtuť	4
Ni – nikl	100
Pb – olovo	200
Zn – zinek	2500
AOX	500
PCB (suma 6 kongenerů – 28+52+101+138+153+180)	0,6

6.5 DODATEK K SMR4

Kontrolovaný požadavek č. 1

Období zákazu jsou rozlišena podle klimatického regionu stanoveného první číslicí kódu bonitované půdně ekologické jednotky BPEJ³⁸, podle hnojené kultury nebo plodiny a podle typu dusíkaté hnojivé látky.

Zemědělský pozemek s pěstovanou plodinou nebo připravený pro založení porostu plodiny		Období zákazu hnojení	
plodina nebo kultura	klimatický region ³⁹	hnojiva s rychle uvolnitelným dusíkem	minerální dusíkatá hnojiva
plodiny na orné půdě (mimo travní a jetelovínotravní porosty), trvalé kultury	0-5	15. 11.-31. 1.	1. 11.-31. 1.
	6-9	5. 11.-28. 2.	15. 10.-15. 2.
travní (jetelovínotravní) porosty na orné půdě, trvalé travní porosty	0-5	15. 11.-31. 1.	1. 10.-28. 2.
	6-9	5. 11.-28. 2.	15. 9.-15. 3.

Používání hnojiv s pomalu uvolnitelným dusíkem⁴⁰ na orné půdě je zakázáno v období 1. 6.-31. 7. (neplatí, jsou-li následně pěstovány ozimé plodiny a meziplodiny) a v období 1. 12.-31. 1.

³⁸ Vyhláška č. 327/1998 Sb., Charakteristika bonitovaných půdně ekologických jednotek, v platném znění.

³⁹ 1. číslice kódu bonitované půdně ekologické jednotky.

⁴⁰ Platí i pro upravené kaly.

Dusíkaté hnojivé látky obsahují v účinném množství dusík pro výživu rostlin, nemusí však být hnojivem ve smyslu zákona o hnojivech. Dělí se na:

- **minerální dusíkatá hnojiva;**
- **hnojiva s rychle uvolnitelným dusíkem** (statková hnojiva, např. kejda, hnojůvka, močůvka, silážní šťávy, trus drůbeže a drobných hospodářských zvířat s podestýlkou nebo bez podestýlky, výkaly zanechané hospodářskými zvířaty při pastvě a organická nebo organominerální hnojiva, v nichž je poměr uhlíku k dusíku (C:N) nižší než 10;
- **hnojiva s pomalu uvolnitelným dusíkem** (statková hnojiva, např. hnůj a organická nebo organominerální hnojiva, v nichž je poměr uhlíku k dusíku roven 10 nebo je vyšší;
- **skliditelné rostlinné zbytky** (jako např. sláma, chrást, plodina na zelené hnojení a tráva);
- **upravené kaly.**

Příkladem hnojiv s pomalu uvolnitelným dusíkem jsou statková hnojiva se zbytky steliva (např. hnůj). Pokud jsou však místo slámy přidávány obtížně rozložitelné uhlíkaté látky (např. piliny či dřevěné hobliny), může se i z těchto látek rychle uvolňovat

minerální dusík. Taková statková hnojiva (z podestýlky z pilin či hoblin) či organická hnojiva (např. kompost na bázi drůbežího trusu a pilin) mohou mít poměr C:N pod 10 a při jejich používání je nutno se řídit opatřeními pro hnojiva s rychle uvolnitelným dusíkem.

U schválených organických a organominerálních hnojiv zanesených v registru ÚKZÚZ⁴¹ je uveden obsah spalitelných látek a celkového dusíku v procentech sušiny hnojiva.⁴² Obsah uhlíku (C) v organických (spalitelných) látkách se pohybuje mezi 40-60 %. Pro orientační výpočet obsahu C lze použít hodnotu 50 %. Pokud není u hnojiva přímo uveden poměr C:N, je snadné jej vypočítat z uvedeného obsahu spalitelných látek a dusíku.

Výpočet poměru C:N u registrovaného organického hnojiva s obsahem 72 % spalitelných látek a 3 % celkového N v sušině: $C:N = (72 / 2) / 3 = 12$.

Pro používání tohoto hnojiva platí stejná pravidla jako pro používání hnojiv s **pomalou uvolnitelným dusíkem**.

Kde můžete získat informace:

- Obsah dusíku ve statkových hnojivech živočišného původu může být zjištěn vlastními rozbory nebo z přílohy č. 2 vyhlášky č. 274/1998 Sb.
- Vedle standardní papírové evidence o hnojivech a komerčních SW programů je také možno využívat bezplatnou základní Evidenci o hnojivech na Portálu farmáře.

Kontrolovaný požadavek č. 2

Limity hnojení jsou pro jednotlivé plodiny uvedeny v následující tabulce⁴³:

Plodina	Limit hnojení [kg N/ha]	Plodina	Limit hnojení [kg N/ha]
pšenice ozimá	220	brambory průmyslové	220
pšenice jarní	160	cukrovka	220
žito ozimé	150	krmná řepa	200

⁴¹ Ústřední kontrola a zkušební ústav zemědělský.

⁴² Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech; vyhláška č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, v platném znění.

⁴³ Limity jsou stanovené v § 7 odst. 1 a v příloze 3 nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v platném znění.

Plodina	Limit hnojení[kg N/ha]	Plodina	Limit hnojení[kg N/ha]
ječmen ozimý	180	řepka ozimá	240
ječmen jarní	150	slunečnice	160
oves	150	mák	120
triticale	160	len	100
kukuřice na zrno	260	kukuřice na siláž	260
luskoviny	70	jetel	0
brambory sadbové	170	vojtěška	0
brambory konzumní	200	trávy na orné půdě	200

V limitu hnojení je započítán celkový dusík z minerálních hnojiv a podíl dusíku využitelného pěstovanou plodinou ze statkových hnojiv živočišného původu a z organických a organominerálních hnojiv, popř. z upravených kalů. U hnojiv s pomalu uvolnitelným dusíkem a upravených kalů se započítává 40 % přívodu a u hnojiv s rychle uvolnitelným dusíkem 60 % přívodu celkového dusíku v hnojivu. Pro účely hodnocení limitu hnojení se tedy zohledňuje

pouze přímé působení dusíku **v prvním roce** po použití uvedených statkových, organických a organominerálních hnojiv, popřípadě upravených kalů. V dalších letech se dusík z těchto hnojiv do limitu už **nezapočítává**. Také dusík použitý k podpoře rozkladu slámy předplodiny se do limitu přívodu dusíku pro následně pěstovanou plodinu **nezapočítává**.

PŘÍKLAD Z PRAXE:

Výpočet přívodu dusíku:

Plodina: druh (odrůda) = brambory (Lenka), užitkový směr – konzum

1. Na podzim (konec října) – 40 t hnoje/ha.

Hnůj obsahuje 5 kg N/t, tj. $40 \times 5 = 200$ kg N/ha.

Přívod celkového dusíku je 200 kg N/ha (uvádí se v evidenci o hnojivech).

Do limitu se započte 40 %, tj. 80 kg N/ha (jde o hnojivo s pomalu uvolnitelným dusíkem).

2. Na jaře před sázením 200 kg/ha ledku amonného s vápencem (LAV 27).

Přívod celkového dusíku je $200 \times 0,27 = 54$ kg N/ha (uvádí se v evidenci o hnojivech).

3. Celkový přívod dusíku k uvedené plodině je $80 + 54 = 134$ kg N/ha.

Závěr: Limit pro hnojení konzumních brambor (200 kg N/ha) nebyl překročen.

6.6. SEZNAM ZKRATEK

Zkratka	Význam, popřípadě překlad nebo anglický ekvivalent
AEO	Agroenvironmentální opatření (opatření v rámci PRV)
BPEJ	Bonitované půdně-ekologické jednotky
AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČPI	Česká plemenářská inspekce
ČR	Česká republika
ČSMCH	Českomoravská společnost chovatelů
DJ	Dobyččí jednotka
DPZ	Dálkový průzkum Země
EP	Energetické plodiny
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita
FKNM	Fyzická kontrola na místě
GAEC	Dobry zemědělský a environmentální stav, Good agricultural and environmental conditions
HPJ	Hlavní půdní jednotky (2. a 3. Číslice kódu BPEJ)
CHKO	Chráněná krajinná oblast
LFA	Méně příznivé oblasti, Less favoured areas
LPIS	Evidence využití zemědělské půdy, Land parcel identification system
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Ekologická síť chráněných území Evropské unie
NK	Nařízení Komise
NP	Národní park

Zkratka	Význam, popřípadě překlad nebo anglický ekvivalent
PLS	Průvodní list skotu
POR	Přípravky na ochranu rostlin
PRV	Program rozvoje venkova
SAPS	Systém jednotné platby na plochu, Single Area Payment Scheme
Sb.	Sbírka zákonů
SMR	Povinné požadavky na hospodaření, Statutory Management Requirements
SOT	Společná organizace trhu
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SSP	Oddělená platba za cukr, Separate sugar payment
STP	Oddělená platba za rajčata, Separate tomato payment
SVS	Státní veterinární správa
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.
ZoK	Zpráva o kontrole

6.7. DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Ministerstva

Ministerstvo zemědělství ČR (MZe)

Těšnov 65/17, 117 05 Praha I

Tel.: 221 811 111

Fax: 224 810 478

e-mail: info@mze.cz

www.mze.cz

Ministerstvo životního prostředí (MŽP)

Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

Tel.: 267 121 111

Fax: 267 310 308

e-mail: info@env.cz

www.env.cz

Kontrolní orgány

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Ve Smečkách 33, 110 00 Praha I

Tel.: 222 871 620

Fax: 222 871 765

e-mail: info@szif.cz

www.szif.cz

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Na Břehu 267, 190 00 Praha 9

Zelená linka pro bezplatné volání: 800 011 011

E-mail: posta@cizp.cz

www.cizp.cz

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)

Hroznová 2, 656 06 Brno

Tel.: 543 548 111

e-mail: podatelna@ukzuz.cz

www.ukzuz.cz

Česká plemenářská inspekce (ČPI)

Štěpánská 63, 110 00 Praha I

Tel.: 296 326 221

Fax: 296 326 222

E-mail: sekretariat@cpinsp.cz

www.cpinsp.cz

Státní rostlinolékařská správa (SRS)

Těšnov 17, 117 05 Praha I

Tel.: 283 094 879

Fax: 283 094 563

E-mail: podatelna@srs.cz

www.srs.cz

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI)

Ústřední inspektorát

Květná 15, 603 00 Brno

Tel.: 543 540 111

Fax: 543 540 202

E-mail: epodatelna@szpi.gov.cz

www.szpi.cz

Státní veterinární správa České republiky (SVS ČR)

Slezská 7, 120 00 Praha 2

Tel.: 227 010 142 – sekretariát ústředního ředitele

Fax: 227 010 191

E-mail: e.podatelna@svscr.cz

www.svscr.cz

Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL)

Hudcova 56a, 621 00 Brno-Medlánky

Tel.: 541 518 211

E-mail: uskvbl@uskvbl.cz

www.uskvbl.cz

Informační zdroje:

www.agronavigator.cz

www.nitrat.cz

www.agroenvi.cz

www.agroporadenstvi.cz

www.infovenkov.cz

www.natura2000.cz

Další odborné instituce

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. (VÚMOP)

Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav

Tel.: 257 027 111

E-mail: info@vumop.cz

www.vumop.cz

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, v.v.i. (ÚZEI)

Slezská 7, 120 56 Praha 2

Tel.: 227 010 111

E-mail: info@uzpei.cz

www.uzpei.cz

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i. (VÚRV)

Drnovská 507, 161 06 Praha 6-Ruzyně

Tel.: 233 022 111

Fax: 233 310 636

E-mail: cropscience@vurv.cz

www.vurv.cz

Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK)

Nuselská 39, 140 00 Praha 4

Tel.: 241 082 219

Fax: 241 082 999

E-mail: aopkcr@nature.cz

www.ochranaprirody.cz

Asociace a svazy

Svaz vlastníků půdy České republiky (SVP ČR)

Čertův Vršek 285/6, 180 00 Praha 8

Tel./Fax: 283 841 043

E-mail: info@svazvlastnikupudy.cz

www.svazvlastnikupudy.cz

Agrární komora ČR

Blanická 3, 772 00 Olomouc

Tel.: 585 228 530

Fax: 585 222 517

Agrární komora ČR

pracoviště Praha

Štěpánská 63, 110 00 Praha I

Tel.: 224 215 946

Fax: 224 215 944

E-mail: sekretariat@akcr.cz

www.agrocr.cz

Zemědělský svaz České republiky

Hybernská 38, 110 00 Praha I

Tel.: 224 225 730

Fax: 224 225 521

E-mail: aacr@zscr.cz

www.zscr.cz

Společnost mladých agrárníků České republiky

Štěpánská 63, 110 00 Praha I

Tel.: 224 218 760

Fax: 224 218 762

E-mail: smacr@smacr.cz

www.smacr.cz

Svaz marginálních oblastí

Horní Police čp. I, 471 06 Česká Lípa,

Tel./fax: 487 861 368

E-mail: lfa@lfa.cz

www.lfa.cz

Asociace soukromého zemědělství ČR

Dělnická 30 Praha 7, Holešovice 170 00

Tel.: 266 710 414, 283 923 306

Fax: 266 710 413

E-mail: kancelar@asz.cz

www.asz.cz

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Nemocniční 53, 787 01 Šumperk

Tel.: 583 216 609

E-mail: pro-bio@pro-bio.cz

www.pro-bio.cz

